

Opinnäytetyö (YAMK)

Sosiaali- ja terveysalan kehittäminen ja johtaminen

2021

Laura Sinisalo

SUOMEN PUNAISEN RISTIN VAPAAEHTOISTOIMINTA HELSINGISSÄ

– kuinka nuori pääsee mukaan
vapaaehtoistoimintaan?

Opinnäytetyö (YAMK) | Tiivistelmä

Turun ammattikorkeakoulu

Sosiaali- ja terveysalan kehittäminen ja johtaminen

2021 | 114 sivua

Laura Sinisalo

Suomen Punaisen Ristin vapaaehtoistoiminta Helsingissä

- kuinka nuori pääsee mukaan vapaaehtoistoimintaan?

Suomalainen hyvinvointimalli on monien muutosten partaalla. Keskustelu siitä, ollaanko hyvinvointivaltiosta jo luopumassa, korostaa hyväntekeväisyysjärjestöjen merkitystä suomalaisessa yhteiskunnassa. Vapaaehtoisjärjestöjen rooli hyvinvointipalvelujen tuottamisessa tulee luultavasti kasvamaan tulevaisuudessa. Myös vapaaehtoistyössä on tapahtunut muutoksia. Vapaaehtoistyötä tehdään yhä enemmän lyhyitä ajanjaksoja kerrallaan ja halu sitoutua tiettyyn organisaatioon tai tehtävään on vähentynyt. Muutokset pakottavat myös perinteisiä vapaaehtoisjärjestöjä arvioimaan ja kehittämään vapaaehtoistoimintaansa. Tämän kehittämisprojektin toimeksiantajana toimi Suomen Punainen Risti. Kehittämisprojektin kohteena oli uusien vapaaehtoisten ilmoittautumisprosessi Suomen Punaisen Ristin vapaaehtoisiksi. Kohderyhmänä ovat 18–29-vuotiaat nuoret aikuiset, jotka ilmoittautuvat vapaaehtoisiksi johonkin Helsingin paikallisosastoista.

Kehittämismenetelmänä käytettiin prosessin kuvaamista. Tarvittavat tiedot kerättiin kahdella kyselytutkimuksella, joista toinen tehtiin uusille vapaaehtoisille, jotka ilmoittautuvat vapaaehtoisiksi Oma Punainen Risti-järjestelmän kautta johonkin Helsingin paikallisosastoon (n = 35). Toinen kysely tehtiin Helsingin paikallisosastojen vapaaehtoisille, jotka käsittelevät Oma Punainen Risti-järjestelmässä tehtyjä ilmoittautumisia. Vastausprosentti oli 63,6%. Lisäksi tehtiin kartoitus erilaisesta vapaaehtoistoinnasta, jota Helsingin paikallisosastoissa on saatavilla. Tiedot koottiin prosessikuvaajaksi, joka kuvasi ilmoittautumisprosessin sellaisenaan, kuin se käytännössä tapahtui. Prosessikuvauksesta nostettiin esille prosessin kehittämiskohteet ja kehittämisideat, joiden avulla Suomen Punainen Risti pystyy suuntaamaan kehittämistoimensa kohdistetusti prosessin ongelmakohtiin.

Asiasanat:

Vapaaehtoistyö, nuoret aikuiset, prosessin kehittäminen

Master's Thesis | Abstract

Turku University of Applied Sciences

Health and Wellbeing | Leadership and management

2021 | 114 pages

Laura Sinisalo

The Finnish Red Cross voluntary work in Helsinki

- how does young adults get involved?

The Finnish welfare model is on the verge of many changes. The debate on whether the welfare state is already being abandoned highlights the importance of charities in Finnish society. The role of voluntary organizations in providing welfare services is likely to increase in the future. Changes have also taken place in volunteering. Volunteering is increasingly done in short periods of time and the desire to commit to a particular organization has decreased. The changes will force traditional voluntary organizations to evaluate and develop their volunteering activities in order to remain inspiring and attractive to volunteers. This development project was commissioned by The Finnish Red Cross and was part of the organization's ongoing development work. The aim of this project was to improve the recruitment process for new volunteers through the My Red Cross- system. My Red Cross- system is a new enrollment system that was introduced at the end of 2019.

The subject of the development project was the registration process for new volunteers. The target group was young adults aged 18-29 who register as volunteers at one of the local departments of The Finnish Red Cross in Helsinki. The purpose of the project was to find out how the new volunteers used the My Red Cross- system, how the enrollments were processed in the local departments and how the recruitment process needs to be developed. The required data was collected by two surveys. The first survey collected information from new volunteers (n=33), including where they had found out about volunteering opportunities and whether they had yet been able to volunteer. Another survey was sent to local departments of Helsinki to the volunteers who process the registrations and contact the new volunteers. The response rate was 63,6%. In addition, a survey was made of the types of volunteering that could be found in different local branches in Helsinki. The results of the surveys were linked together as a cross functional flow chart that describes the recruitment process as it currently took place. The flow chart was used to highlight areas for development and development ideas were produced. These development ideas will help The Finnish Red Cross focus their development measures to right parts of the My Red Cross enrollment process.

Keywords: Volunteer work, young adults, process development

Sisältö

1 Johdanto	8
2 Kehittämiprojektin lähtökohdat	10
2.1 Kehittämiprojektin tarve ja tausta	10
2.2 Kehittämiprojektin tarkoitus ja tavoitteet	11
2.3 Projektiorganisaatio	11
2.4 Projektin riskinarviointi	12
2.5 Kehittämiprojektin aikataulu ja kulku	13
3 Vapaaehtoistoiminnan tutkimus	15
3.1 Vapaaehtoistyön tutkimuksen näkökulmia	15
3.2 Tapoja kuvata vapaaehtoistoimintaa – typologiat	17
4 Vapaaehtoistoiminta maailmalla	20
4.1 Vapaaehtoistyön kuvailua – makrorakenteiden teoria	20
4.2 Vapaaehtoistyön kuvailua – mikrorakenteiden teoriat	23
4.3 Yhteiskunnalliset muutokset ja vapaaehtoistyö	25
4.3.1 Kollektiivinen ja reflektiivinen vapaaehtoistyö	25
4.3.2 Episodinen vapaaehtoistyö	29
5 Vapaaehtoisuus suomalaisessa yhteiskunnassa	34
5.1 Vapaaehtoistoiminnan tutkimus Suomessa	34
5.2 Suomi vapaaehtoisuuden sosiaalidemokraattisen mallin maana	34
5.3 Suomessa tehtävä vapaaehtoistyö lukuina	36
5.4 Suomessa tehtävän vapaaehtoistyön motivaatiopohja	38
5.5 Vapaaehtoistyö ja vastuut, asennetutkimus	39

6 Suomalaiset nuoret vapaaehtoistyön kentässä	42
6.1 Suomalainen yhteiskunta ja nuoret	42
6.2 Nuorten tekemä vapaaehtoistyö ja sen motivaatiopohja	43
7 Suomen Punainen Risti	47
7.1 Organisaatiokuvaus	47
7.2 Suomen Punaisen Ristin strategia	48
7.3 Suomen Punaisen Ristin toimintaa ohjaavat lait	49
7.4 Päätöksenteko	50
8 Kehittämiprojektin menetelmät ja toteutus	53
8.1 Prosessikuvaus ja siihen liittyvien tiedonhakumenetelmien valinta	53
8.2 Vapaaehtoisuus nuorille	56
8.3 Paikallisosastokysely	58
8.4 Tulosten käsittely, lopullinen prosessikuvaus ja kehittämiskohteet	59
8.5 Tutkimusten eettisyys ja tulosten luotettavuus	60
9 Aineistonkeruun tulokset	62
9.1 Tiedon saanti ennen vapaaehtoiseksi ilmoittautumista	62
9.2 Helsingin paikallisosastojen vapaaehtoistoiminnan muodot	66
9.3 Kysely vapaaehtoiseksi ilmoittautuneille nuorille	72
9.4 Kysely paikallisosastoille	81
10 Tulosten tarkastelu ja prosessin kehittämiskohteet	92
10.1 Kirjallinen prosessikuvaus ja prosessin vuokaavio	92
10.1.1 Tiedon saanti ennen ilmoittautumisen tekemistä	92
10.1.2 Oma Punainen Risti –järjestelmän toimivuus uusien vapaaehtoisten rekrytoinnissa.	93
10.1.3 Oma Punainen Risti -järjestelmä paikallisosastoissa	94
10.1.4 Ilmoittautumisen käsittely paikallisosastossa	95
10.1.5 Sopivan vapaaehtoistoiminnan etsiminen ilmoittautuneelle	96
10.1.6 Koulutukset ja toimintaan mukaan pääseminen	97
10.2 Prosessikuvauksesta esiin nostetut kehittämisasiat ja -kohteet	98
10.2.1 Ensimmäinen kehittämissiuna	99

10.2.2 Toinen kehittämisidea	101
10.2.3 Kolmas kehittämisidea	102
10.2.4 Ensimmäinen prosessin kehittämiskohde	103
10.2.5 Toinen prosessin kehittämiskohde	103
10.2.6 Kolmas prosessin kehittämiskohde	105
11 Kehittämisprojektin arviointi	108
11.1 Projektin aikataulu ja tiedonkeruu	108
11.2 Kehittämismenetelmän arviointi	110
11.3 Kehittämisprojektin eettisyys ja tulosten luotettavuus	111
12 Loppuluku	113
Lähteet	115

Liitteet

Liite 1. Nuorten vapaaehtoisuuskyselyn kyselylomake

Liite 2. Paikallisosastokyselyn kyselylomake

Liite 3. Vapaaehtoiseksi ilmoittautumisen prosessi - vuokaavio

Kuvat

Kuva 1. Hakutulos tapahtumakalenterista. (Suomen Punainen Risti 2021) 64

Kuva 2. Maahanmuuttajan tukeminen. Säännöllisen toiminnan määrä ja sijainti 69

Kuva 3. Ikäihmisten tukeminen. Säännöllisen toiminnan määrä ja sijainti. 69

Kuva 4. Lasten ja nuorten toiminta. Säännöllisen toiminnan määrä ja sijainti. 70

Kuviot

Kuvio 1. Alustava suunnitelma kehittämisprojektin vaiheista ja aikataulusta 14

Kuvio 2. Alustava prosessikuvaus	55
Kuvio 3. Toimintaa järjestävien paikallisosastojen lukumäärä eri vapaaehtoistoiminnan muodoissa	67
Kuvio 4. Säännöllisesti järjestettävä vapaaehtoistointa tuntia/kk.	71
Kuvio 5. Vähintään kolme kuukautta ilmoittautumisen jälkeen	73
Kuvio 6. Onko ilmoittautunut päässyt mukaan vapaaehtoistointaan	74
Kuvio 7. Mikä sai lähtemään mukaan vapaaehtoistointaan	75
Kuvio 8. Ensisijainen tiedonlähde Suomen Punaisen Ristin vapaaehtoistoinnasta.	76
Kuvio 9. Ensisijainen tiedonlähde paikallisosastojen vapaaehtoistoinnasta	77
Kuvio 10. Minkä aihealueen tai ihmisryhmän parissa vastaaja haluaa tehdä vapaaehtoistointaa (prosenttia vastauksista)?	78
Kuvio 11. Kehitysehdotukset ilmoittautumisprosessin parantamiseen	79
Kuvio 12. Ilmoittautumisia käsittelevien ihmisten määrä paikallisosastoittain	82
Kuvio 13. Aika ilmoittautumisesta yhteydenottoon paikallisosastoittain	83
Kuvio 14. Uusien vapaaehtoisten määrä vuodessa paikallisosastoittain	85
Kuvio 15. Arvio, kuinka suuri osa vapaaehtoisista tulee Oma Punainen Risti -järjestelmän kautta	86
Kuvio 16. Eri toimintatapojen yleisyys paikallisosastoissa, mikäli sopivaa vapaaehtoistointaa ei ole tarjota uudelle vapaaehtoiselle.	87
Kuvio 17. Suurimmat haasteet uusien vapaaehtoisten mukaan saamisessa	90
Kuvio 18. Lasten ja nuorten sekä ikäihmisten tukemiseen tähtäävä toiminta	104

1 Johdanto

Vapaaehtoistyö on globaalilla tasolla valtava ilmiö, jonka taloudellista ja ihmisten hyvinvointiin liittyvää vaikutusta aletaan Suomessa vasta vähitellen hahmottaa. Syynä siihen, että vapaaehtoistoiminta Suomessa ei ole ollut päivän polttavin kysymys, on se, että elämme hyvinvointivaltiossa, jossa sosiaali- ja terveydenhuolto on hyvin pitkälle verovaroin kustannettua kuntien (tai jatkossa hyvinvointialueiden) vastuulla olevaa toimintaa. Kiinnostus kolmannen sektorin toimintaa ja vapaaehtoistyötä kohtaan on kuitenkin kasvamassa. Kiinnostus kumpuaa siitä, että julkisin varoin kustannetun sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset pyritään pitämään kurissa. Keskustellaan siitä, riittävätkö varat enää entisenlaisten hyvinvointipalveluiden järjestämiseen väestön ikääntyessä vai ollaanko Suomessa jo luopumassa hyvinvointiyhteiskunnasta.

Vapaaehtoistoiminnan tutkimuksessa Suomi, muiden Pohjoismaiden ohella, määrittellään sosiaalidemokraattisen mallin maaksi, joissa valtion ja kuntien rahoittamat ja tuottamat sosiaali- ja terveydenhuollon julkiset palvelut ovat laajat ja tarve kolmannen sektorin palveluntuottamiseen on hyvin rajattua. Vapaaehtoistoiminta nähdään ennemmin kanavana, jonka avulla kansalaiset ilmaisevat poliittisia, sosiaalisia ja vapaa-aikaan liittyviä intressejään. (Salamon ym. 2000, 13). Siitä huolimatta, että kolmannen sektorin palveluntuottamisen tarve on kansainvälisesti vertailluna rajattua ja vapaaehtoistoiminta nähdään lähinnä julkisin varoin tuotettuja palveluja täydentävänä toimintana, Pohjoismaissa osallistutaan vapaaehtoistoimintaan enemmän kuin muissa Euroopan maissa. Vapaa-aikaan, kulttuuriin ja urheiluun liittyvää vapaaehtoistyötä tehtiin selkeästi eniten Pohjoismaissa, mutta myös sosiaali- ja terveystalouden vapaaehtoistyötä hieman enemmän kuin muissa Euroopan maissa. (Gil-Lacruz ym. 2015, 2–6).

Vapaaehtoissektorin rooli hyvinvointipalvelujen tuottamisessa on kuitenkin potentiaalisesti muuttumassa keskeisemmäksi osaksi suomalaisille tarjolla olevia palveluita. Sosiaali- ja terveystalouden vapaaehtoisjärjestöjen tuottamien palvelujen osuus suomessa oli 18 % koko palvelutuotannosta. Joillakin aloilla järjestöjen osuus oli merkittävästi tätä suurempi. Esimerkiksi päihdepalveluista yli puolet oli

järjestöjen tuottamia jo vuonna 2011 ja ensi- ja turvakodeissa osuus oli jopa 80 prosenttia. (Pessi & Saari, 2011. 292–293).

Samanaikaisesti vapaaehtoistoiminnan kenttä on muutoksessa. Vapaaehtoistehäviä on tarjolla yhä useamman organisaation taholla ja ihmiset voivat vapaasti valita lukuisten eri auttamiskohteiden ja tapojen välillä. Kilpailu uusista vapaaehtoisista on kovaa. Myös perinteisten vapaaehtoisjärjestöjen on jatkuvasti arvioitava ja kehitettävä vapaaehtoistoimintaansa, jotta järjestöt pystyvät vastaamaan kasvavaan avuntarpeeseen, niin Suomessa kuin kansainvälisestikin. Yksi tärkeä osa järjestöjen kehitystoimintaa on etsiä parempia tapoja uusien vapaaehtoisten rekrytoimiseen ja kehittää toimintaa sellaiseksi, että siihen on helppo tulla mukaan. Esimerkiksi Suomen Punaisen Ristin strategiassa yksi päätavoitteista on saada nuorien vapaaehtoisten määrä kasvamaan vuoteen 2030 mennessä kaksinkertaiseksi.

Tämän kehittämisprojektin kohdeorganisaatio on Suomen Punainen Risti. Kehittämisprojektissa kehitetään uusien vapaaehtoisten vapaaehtoiseksi ilmoittautumisen prosessia. Kohdeprosessi on internetissä tehtävä vapaaehtoiseksi ilmoittautuminen, joka tehdään Oma Punainen Risti -järjestelmässä. Asiakkaana prosessissa ovat 18–29-vuotiaat nuoret, jotka tekevät ilmoittautumisen johonkin Helsingin yhdestätoista paikallisosastosta. Kehittämismenetelmänä käytettiin prosessin kuvaamista. Prosessikuvauksilla pyritään kuvaamaan nykyinen toimintamalli, tunnistamaan ja dokumentoimaan toimintamallissa esiintyvät ongelmat ja määrittämään kehitystavoitteet uudelle toimintamallille (Lauramaa 2014, 8).

Tämän kehittämisprojektin tuloksena syntyi prosessikuvaus, jota voidaan käyttää Suomen Punaisen Ristin sisäisessä kehityksessä. Prosessikuvauksessa kuvataan vapaaehtoiseksi ilmoittautumisprosessi alkaen siitä, kun nuori päättää ryhtyä Suomen Punaisen Ristin vapaaehtoiseksi jossain Helsingin paikallisosastossa, aina siihen saakka, kun nuori kiinnittyy paikallisosaston toimintaan. Määriteltyjen kehittämiskohteiden ja kehittämiseidoiden avulla voidaan suunnata kehittämistoimia kohdennetusti prosessin ongelmakohtiin.

2 Kehittämiprojektin lähtökohdat

2.1 Kehittämiprojektin tarve ja tausta

Kehittämiprojektin toimeksianto tuli Suomen Punaisen Ristin keskustoimistolta. Tarve kumpusi siitä, että Suomen Punaisella Ristillä oli huomattu se, että uusia nuoria vapaaehtoisia ei ole viime vuosina saatu mukaan vapaaehtoistoimintaan järjestön toivomissa määrin. Kehittämiprojektin tavoitteet olivat Suomen Punaisen Ristin toimintalinjauksessa asetettujen päätavoitteiden mukaisia. Yhtenä viidestä päätavoitteesta oli olla vetovoimainen ja uudistuva järjestö, joka pystyy tuottamaan avointa, esteetöntä toimintaa, johon kaikkien on helppo osallistua. Lisäksi tavoitteena oli nuorten vapaaehtoisten määrän kaksinkertaistaminen vuoteen 2030 mennessä. Järjestö oli ottanut vuonna 2019 käyttöön Oma Punainen Risti-järjestelmän, jonka kautta uusi vapaaehtoinen pystyy ilmoittautumaan mukaan Suomen Punaisen Ristin vapaaehtoistoimintaan. (Suomen Punainen Risti 2017).

Suunnittelukokouksissa, jotka järjestettiin kehittämiprojektin ohjausryhmän kanssa vuoden 2019 lopussa ja 2020 alussa, puhuttiin pyörö-ovi-ilmiöstä, jossa uusi vapaaehtoiseksi haluava tekee ilmoittautumisen Oma Punainen Risti-järjestelmässä, mutta ei sen jälkeen kiinnity minkään paikallisosaston konkreettiseen vapaaehtoistoimintaan. Keskusteluissa kävi ilmi, että nuorten toimintaa koordinoivan keskustoimiston tasolla, ei oltu täysin selvillä siitä, mitä ilmoittautumisprosessissa konkreettisesti tapahtuu tai miten Oma Punainen Risti-järjestelmässä tehtyjä ilmoittautumisia käsitellään paikallisosastoissa. Näiden kysymysten selvittelyyn liittyi läheisesti myös se, millaista vapaaehtoistoimintaa nuoret haluavat Helsingissä tehdä ja millaista vapaaehtoistoimintaa Helsingin eri paikallisosastoissa on saatavilla.

2.2 Kehittämiprojektin tarkoitus ja tavoitteet

Kehittämiprojektin tavoitteena oli kehittää 18–29-vuotiaiden nuorten vapaaehtoiseksi ilmoittautumisprosessia sellaiseksi, että vapaaehtoistoimintaan mukaan pääsy ja erityisesti tietyn paikallisosaston toimintaan kiinnittyminen olisi sujuvampaa ja vastaisi nuorten odotuksia. Tavoitteen oli helpottaa nuorten kiinnittymistä konkreettiseen vapaaehtoistyöhön eri Helsingin paikallisosastoissa ja selkeyttää ilmoittautumisten käsittelyä paikallisosastoissa.

Projektin tarkoituksena oli laatia prosessikuvaus Oma Punainen Risti- järjestelmän kautta tapahtuvasta vapaaehtoiseksi ilmoittautumisesta eli kuvata prosessin nykytila. Prosessikuvauksen pohjaksi kerättiin tutkimuksellista tietoa nuorten kokemuksista, odotuksista ja toiveista sekä paikallisosastoissa tapahtuvasta vapaaehtoisilmoittautumisten käsittelystä. Kuvattua prosessin nykytilaa oli tarkoitus verrata siihen, millaisia odotuksia, toiveita ja kehitysideoita nuorilla on vapaaehtoistoimintaan liittyen ja arvioida, miten hyvin prosessi nyky muodossaan vastaa näihin. Prosessikuvauksesta oli tarkoitus nostaa esille nykyisen toiminnan kriittiset pisteet sekä ongelmat, joiden kautta nuorten vapaaehtoistoimintaan kiinnittyminen hankaloituu. Projektin tuotos on prosessikuvaus, jonka pohjalta osoitetaan prosessin kehityskohteet ja kehitysideat eli kuvataan prosessin tavoitetila.

2.3 Projektioorganisaatio

Kehittämiprojektin ohjausryhmään kuului projektipäällikön lisäksi kehittämiprojektin tutoropettaja Turun Ammattikorkeakoulusta, Suomen Punaisen Ristin keskuksitoimiston projektipäällikkö, järjestökehityskoordinaattori, nuorisotoiminnan koordinaattori sekä Suomen Punaisen Ristin Nuorten turvatalojen johtaja. Kehittämiprojektin tarkoitus, tavoitteet ja työsuunnitelma laadittiin yhdessä ohjausryhmän asiantuntijoiden kanssa, sen varmistamiseksi, että lopputulos vastaa järjestön sille asettamia tavoitteita. Ohjausryhmän Suomen Punaisen Ristin eri toimijat vastasivat asiantuntijatiedon tarjoamisesta kehittämiprojektin aikana sekä projektin tiedonkeruusta niiltä osin, kuin siihen tarvitaan järjestön jäsenrekisteriä tai

muuta Suomen Punaisen Ristin vapaaehtoisten henkilötietoja sisältävien järjestelmien käyttöä. Projektilla ei ollut erillistä projektiryhmää.

2.4 Projektin riskinarviointi

Kehittämiprojektin suurimpien riskien arvioitiin liittyvän kahteen tiedonhankintatapaan: vapaaehtoiskyselyyn nuorille sekä paikallisosastokyselyyn. Prosessin kuvaamisen kannalta oli tärkeää saada ajankohtaista kokemus- ja asiantuntijatietoa siitä, miten prosessi konkreettisesti tällä hetkellä tapahtuu. Mikäli vapaaehtoiskyselyyn ei saataisi vastauksia, sen varassa oleva haastateltavien rekrytointi ei onnistuisi. Ja mikäli haastateltavia ei saataisi riittävästi mukaan kehittämiprojektiin, jäisi kuvaus nuorten odotuksista ja toiveista, koskien vapaaehtoistoimintaa, pintapuoliseksi. Toisaalta, mikäli paikallisosastot eivät vastaisi kyselyyn, ei ilmoittautumisten käsittelyn ajallista ulottuvuutta tai tapaa, pystyttäisi määrittelemään. Koska projektissa tarkoituksena oli kuvata prosessin nykytila, jonka avulla kehittämistoimet pystyttäisiin jatkossa kohdentamaan prosessin niihin osiin, joissa olisi riskinä menettää uusia vapaaehtoisia, kyselyihin toivottiin luonnollisesti mahdollisimman suurta vastausprosenttia. Mikäli vapaaehtoiskyselyn vastausprosentti olisi matala, nykytilan kuvaaminen prosessin asiakkaan kannalta muuttuisi mahdottomaksi prosessin ja syventäviin haastatteluihin osallistuvien nuorten rekrytoiminen vaikeutuisi.

Riskeihin pyrittiin varautumaan sillä, että vapaaehtoiskysely lähetettiin mahdollisimman suurelle vastaanottajaryhmälle, joka täytti suunnittelukokouksissa määritellyn rajauksen ehdot. Kyselyn lähettämistavaksi päätettiin sähköpostiviesti, jossa olisi linkki Office Forms- kaavakkeella olevaan kyselyyn. Laaja vastaanottajajoukon ja kyselyn täyttämisen helppouden ja nopeuden arvioitiin lisäävän vastaajien määrää. Vastaamisen houkuttelevuutta pyrittiin lisäämään Suomen Punaisen Ristin ensiapulaukkujen arvonnalla, johon vastaajan oli mahdollista halutessaan osallistua.

Suomea ja maailmaa koetteleva koronaepidemia aiheutti omat riskinsä projektin läpivientiin, sekä tiedonkeruuseen, tiedottamisen tapoihin, että projektin

aikatauluun vaikuttavia epävarmuustekijöitä, joiden ennakoiminen ei ollut mahdollista. Korona muutti myös Suomen Punaisen Ristin vapaaehtoistoiminnan luonnetta erilaisten rajoitusten ja sosiaalisen eristämisen kautta, joten näiden muutosten vaikutus oli arvioitava kerätyn tiedon analysoimisvaiheessa.

2.5 Kehittämiprojektin aikataulu ja kulku

Kehittämiprojektin suunnitelma ja aikataulu tehtiin vuoden 2019 lopussa. Kuviossa 1. on kehittämiprojektin alustava aikataulu ja kuvaus eri vaiheista. Kehittämiprojekti aloitettiin suunnittelukokouksilla projektin johtoryhmän kanssa. Kehittämismenetelmäksi valittiin prosessikuvaus. Aihe rajattiin ja taustaselvitysten kautta muodostettiin ilmoittautumisprosessista alustava prosessikuvaus. Alustavan prosessikuvaus avulla päätettiin tarvittavat tiedonkeruumenetelmät, joiden avulla prosessin nykytila saadaan kuvattua. Päädyttiin kahteen kyselytutkimukseen, joista toinen oli suunnattu vapaaehtoistoimintaan ilmoittautuneille nuorille ja toinen Helsingin paikallisosastoissa ilmoittautumisia käsitteleville vapaaehtoisille. Nuorten kyselyn avulla oli tarkoitus rekrytoida nuoria syventäviin haastatteluihin, joiden avulla nuorten kokemuksia ja odotuksia ilmoittautumisprosessia koskien olisi kartoitettu. Kyselyihin ja haastatteluun laadittiin tutkimussuunnitelma ja niihin anottiin tutkimuslupa Suomen Punaiselta Ristiltä. Haastatteluille laadittiin myös toimeksiantajan pyynnöstä Tietoarkiston ohjeistuksen mukainen anonymisointisuunnitelma ja aineistonhallintasuunnitelma (Tietoarkisto 2020). Lisäksi Helsingin paikallisosastoissa tapahtuva vapaaehtoistoiminta kuvattiin ja siitä tiedottamisesta laadittiin kartoitus.

Kuvio 1. Alustava suunnitelma kehittämisprojektin vaiheista ja aikataulusta

Kehittämisprojektin tiedonkeruun jälkeen vastaukset analysoitiin ja tulokset, joista kehittämiskohteet oli määritelty, luovutettiin toimeksiantajalle. Lopullinen projektikuvaus, kehittämiskohteet ja kehittämisideat kirjattiin tähän opinnäytetyön raporttiin.

3 Vapaaehtoistoiminnan tutkimus

3.1 Vapaaehtoistyön tutkimuksen näkökulmia

Vapaaehtoistoiminnan käsitettä on kuvailtu tutkimuksissa monin eri tavoin eikä yhtä vakiintunutta tapaa ole olemassa. Usein vapaaehtoistoiminnan ja vapaaehtoistyön termejä käytetään synonyymeina, niin kuin tässäkin työssä. Vapaaehtoistoimintaa kuvaavana piirteenä on se, että vapaaehtoistyöntekijä lahjoittaa omaa aikaansa ja/tai asiantuntemustaan toisen ihmisen tai asian eteen tehtävän työn muodossa, siten että hän ei saa rahallista korvausta menettämästään ajasta. Terminologiaa vaikeuttaa se, että eri kulttuureissa vapaaehtoistyö tarkoittaa ihmisille eri asioita (Grönlund 2012, 19). Suomessa vapaaehtoistyö koetaan eniten tarkoittavan sosiaali- ja terveysalan vapaaehtoisuutta, joka tehdään organisaation alla (Yeung 2002), kun taas monissa kulttuureissa vapaaehtoistyö voidaan nähdä vertikaalisena naapuriapuna tai omien sukulaisten auttamisena. Toisaalta vapaaehtoistyötä on myös vapaa-ajan aktiviteeteissa, kuten urheiluseuroissa, vapaaehtoisena toimiminen. Osittain tutkimuksissa on käytetty myös lähestymistapaa, jossa vapaaehtoistyötä on se, minkä vastaaja itse kokee olevan vapaaehtoistyötä.

Vapaaehtoistoiminnan tutkimus ei kuulu yksin minkään tietyn tieteenalan piiriin, vaan sen tutkimustraditio on poikkitieteellinen. Tutkimusta on tehty muun muassa sosiaalipsykologian, teologian, sosiologian ja politiikan tutkimuksen tieteenaloilla. (Marjovuori 2014, 14). Vapaaehtoistoiminnan käsite on laaja ja liittyy kiinteästi siihen, missä viitekehysessä asiaa tutkitaan. Tutkimuksissa määritellään erikseen, tarkoitetaanko vapaaehtoistoiminnalla esimerkiksi eri organisaatioiden järjestämää vertikaalista vapaaehtoistoimintaa vai kuuluuko määritelmään myös horisontaalinen kansalaistoiminta, kuten naapuriapu tai vertaistuen antaminen (Rochester ym. 2010, 13–14).

Vapaaehtoistyön palkattomuus on nostanut sen keskiöön altruismitutkimuksen saralla. Altruismitutkimusta tehdään lukuisista eri näkökulmista esimerkiksi biologisista, psykologisista, ekonomisista ja sosiokulttuurisista lähtökohdista (Pessi; Saari 2008, 23). Altruismitutkimuksessa kiinnitetään huomiota usein vapaaehtoistoiminnan motiiveihin eli tutkittu kysymystä, mistä syystä ihminen lahjoittaa omaa aikaansa toisen hyväksi, oletetusti ilman korvausta. Motivaatiotutkimuksessa kyseenalaistetaan usein vapaaehtoistoimintaa koskevia perusolettamuksia työn vastikkeettomuudesta. Vapaaehtoistyötä tekevien ihmisten motiiveja on pyritty selittämään motiivien altruistisuudella tai egoistisuudella. Altruistisiksi motiiveiksi on nähty sellaiset motivaatiotekijät kuten ”halu auttaa muita”, kun taas egoistisena motivaationa esimerkiksi uusien asioiden oppiminen tai verkostoituminen.

Vapaaehtoistyötä käsittelevässä tutkimuksessa on yhtenä lähtökohtana se, miksi toiset ihmiset tekevät vapaaehtoistyötä ja toiset eivät. Mitkä taustatekijät vaikuttavat siihen, että ihmiset ryhtyvät vapaaehtoisiksi. Tutkimusta on tehty paljon kvantitatiivisina, suurten otosten kyselytutkimuksina, joissa vertaillaan eri ihmisryhmien osallistumista vapaaehtoistoimintaan sekä mahdollista halukkuutta osallistua vapaaehtoistoimintaan tulevaisuudessa. Tutkimuksissa on vertailtu muun muassa ihmisen iän, sukupuolen, koulutustaustan, sosioekonomisen taustan ja uskonnollisuuden vaikutusta osallistumishalukkuuteen. Tämän kaltaisia tutkimuksia on tehty jonkin verran myös kansainvälisinä vertailututkimuksina eri maiden osalta. (mm. Hustinx 2010; Gil-Lacruz 2016).

Sosiodemografisten muuttujien vaikutuksen lisäksi kvantitatiivisissa kyselytutkimuksissa on selvitetty, miten yksittäisten ihmisen asenteet ja arvot vaikuttavat päätökseen ryhtyä vapaaehtoiseksi. Yhdistämällä laajoja, jo vakiintuneesti tehtäviä arvotutkimuksia (esimerkiksi Nuorisobarometri, European Value Survey) vapaaehtoistyötä kuvaaviin tutkimuksiin, on pyritty selvittämään, onko esimerkiksi kristillisillä arvoilla tai perheen ja suvun arvostuksella korrelaatiota vapaaehtoistyöhön osallistumiseen.

Osa vapaaehtoistutkimuksesta kohdistuu yksilötason motivaatiotutkimukseen, sillä kvantitatiivisessa tutkimuksessa löydettyjen taustatekijöiden selitysvaima

koetaan ilmiötä liikaa yksinkertaistavaksi. Vapaaehtoisten usein jopa ristiriitaiset motivaatiotekijät eivät ole sijoitettavissa niin yksinkertaistetuille skaaloille kuten altruismi – egoismi. Vapaaehtoisuutta on suomessakin tutkittu kvalitatiivisin metodein selvittämällä, millainen elämänhistoria vaikuttaa positiivisesti vapaaehtoiseksi ryhtymiseen ja millaisessa elämäntilanteessa vapaaehtoiseksi ryhdytään. Tutkimuksissa pyritään tuomaan esiin vapaaehtoisten oma ääni ja oma tulkinta siitä, mitkä tekijät yksilön elämässä johtivat päätökseen ryhtyä vapaaehtoiseksi. (mm. Grönlund 2012, Marjovuori 2014).

3.2 Tapoja kuvata vapaaehtoistoimintaa – typologiat

Sardinhan tutkimuksessa pyrittiin luomaan selitysmalleja ihmisten vapaaehtoistyöaktiiviuudelle. Vapaaehtoistyö luokiteltiin neljään eri tyyppiin: sosiaaliseen tiedostamiseen liittyvä vapaaehtoistyö, poliittinen ja ammatillinen vapaaehtoistyö, vapaa-aikaan liittyvä vapaaehtoistyö sekä sosiaaliseen oikeudenmukaisuuteen liittyvä vapaaehtoistyö. Sosiaaliseen tiedostamiseen liittyvään vapaaehtoistyöhön kuuluu luokittelun mukaan paikallispoliittinen toimiminen, ihmisoikeudet, passifistiliikkeet, ympäristönsuojelu ja eläinoikeudet. Poliittiseen ja ammatilliseen vapaaehtoistyöhön kuuluu poliittisiin puolueisiin tai ammattiyhdistyksiin kuuluminen sekä ammattiyhdistystoiminta. Vapaa-aikaan liittyvään vapaaehtoistoimintaan kuuluu urheiluun, vapaa-aikaan, nuorten työllistämiseen ja koulutukseen liittyvä vapaaehtoistoiminta. Sosiaaliseen oikeudenmukaisuuteen taas haavoittuvaisten kansanryhmien hyvinvointipalvelut, kirkon toiminta, naisliikkeiden toiminta ja terveysasemien vapaaehtoistoiminta. (Sardinha 2010). Samaa luokittelua tai sen mukaelmaa on käytetty myös muissa tutkimuksissa tämän jälkeen (Gil-Lacruz, ym. 2016, Yeung 2002).

Vapaaehtoistoimintaa on pyritty kuvailemaan myös työn organisointitavan, työn tekemisen motivaation ja kohteen mukaan (Rochester ym. 2010). Rochester ym. jakoivat vapaaehtoistyön kolmeen eri malliin, joista yksi kuvaa perinteistä vapaaehtoistyötä, jota tehdään jonkin katto-organisaation vapaaehtoisena. Vapaaehtoistyön kohde on jokin apua tarvitseva tai vähempiosainen kansanryhmä ja motivaatio työhön syntyy altruistiselta pohjalta eli halusta auttaa. Tällainen

vapaaehtoistoiminta nähdään vertikaalisena ja hierarkkisena vapaaehtoistyönä, joissa autettava kohde on selkeästi erillään auttajasta itsestä. Aikaisempi, erityisesti Yhdysvalloissa tehty vapaaehtoisuuden tutkimus perustui tällaiselle vapaaehtoisuuden määrittelylle ja sen on koettu jättävän merkittävän osan toisenlaisesta vapaaehtoistyöstä kokonaan tutkimuksen ulkopuolelle. (Rochester ym. 2010, 10–11).

Toinen malli kuvaa organisaatioiden ulkopuolista vapaaehtoistyötä, jossa organisoivana ja työtä johtavana tahona toimivat vapaaehtoiset itse. Vapaaehtoistyön kohteena ei ole jokin itsestään erillinen ”autettava” kohde vaan auttajat ovat mahdollisesti myös itse autettavia. Toiminnan motivaatio on yhteisön kyvyssä toimia vertaisavun keinoin yhteisen hyvän saavuttamiseksi. Työtä tehdään kansalaisten itse organisoimana talkootyönä tai ”naapuriapuna” tai esimerkiksi urheiluseuroissa, ei niinkään sosiaali- ja terveysalan avustustyönä. Vapaaehtoistoiminta nähdään itseorganisoituvana ja horisontaalisena. (Rochester ym. 2010). Tätä kansalaisyhteiskunta-paradigmaksi nimettyä toiminnan muotoa on pidetty edellistä vertikaalista vapaaehtoistyötä kuvaavan paradigman täydentäjänä (Marjovuori 2014).

Kolmas malli, jolla Rochester ym. kuvaavat vapaaehtoistyötä on vapaaehtoisuuden näkeminen vapaa-aikana. Vapaaehtoistyö on vapaa-ajan viettotapa, mutta vastuullisempi ja vakavammin harkittu (”serious leisure”). Toiminnan motivaatio on sisäsyntyistä, halutaan kehittää itseään jonkin kiinnostavan asian parissa. Toimintakenttänä on usein jokin taiteeseen, kulttuuriin tai urheiluun liittyvä toiminta, jossa toimitaan osallistujana, ohjaajana tai valmentajana. Toiminnalla ei välttämättä ole erityistä kohderyhmää, vaan vapaaehtoistoiminnassa korostuu toiminnan organisointi ja sen toteuttaminen yhdessä muiden kanssa. (Rochester ym. 2010). Tämä kolmas paradigma muodostaa suurimman osan vapaaehtoistyönä tehtävästä toiminnasta Suomessa.

Rochester ym. kuvaamat mallit jakavat vapaaehtoistyön kentän melko selvärajaisesti perinteisiin sosiaali- ja terveysalan auttamistyöhön, talkootyönä tehtävään yhteisölliseen vapaaehtoistoimintaan sekä urheilu- ja vapaa-aikatoimintaan liittyvään vapaaehtoisuuteen. Näistä kolmesta paradigmasta vapaaehtoiset

muokkaavat itselleen sopivia ”hybridimalleja”, osa vapaaehtoistyöstä sopii puhtaasti yhden paradigman alle ja osa on yhdistelmiä edellisistä. (Marjovuori 2014).

Suomalaisesta näkökulmasta vapaaehtoistyö mielletään usein jonkin järjestön organisoimaksi sosiaali- ja terveysalan vapaaehtoistyöksi (Yeung 2002). Eli käytännössä Suomessa nähdään vapaaehtoistyön tarkoittavan Rochesterin vallitsevan paradigman kuvaamaa vapaaehtoistyötä. Vapaaehtoistyön muodoista suosituin on kuitenkin urheiluun ja vapaa-aikaan liittyvä vapaaehtoisuus. Naiset osallistuvat ylliedustettuina vallitsevan paradigman vapaaehtoistöihin ja miehet taas ”serious leisure”-tyyppiseen toimintaan.

4 Vapaaehtoistoiminta maailmalla

4.1 Vapaaehtoistyön kuvailua – makrorakenteiden teoria

Vapaaehtoistyötä on tutkittu viime aikoina lisääntyvässä määrin kansainvälisillä maavertailuilla. Kysymyksenasettelu on vaihdellut osallistujamäärien vertailuista osallistujien motivaation tutkimukseen. Viime aikoina huomio on kiinnittynyt siihen, miten erilaiset yhteiskunnalliset piirteet vaikuttavat kyseisessä maassa tehtävään vapaaehtoistyöhön ja siihen osallistuvien ihmisten määrään. Vapaaehtoisuuden makrorakenteiden teorioita hyödynnetään selittämään eroja vapaaehtoistyöhön osallistuvien ihmisten määrässä eri maiden välillä sekä kuvaamaan yhteiskunnallisia rakenteita, jotka mahdollistavat tai estävät vapaaehtoistoiminnan tekemistä. Vapaaehtoistyön makrorakenteiden kuvaamisessa tärkeimmiksi muuttujiksi on määritelty kansallinen talouskehitys, yhteiskunnan demokraattisen toiminnan taso ja vakaus sekä kulttuuriset piirteet kuten arvot ja uskonto (Hustinx ym. 2010, 3).

Maavertailussa, joka koski kahtakymmentäneljää maata, Salamon ja Sokolowsky ryhmittelevät maat neljään eri ryhmään; liberaalin mallin maihin (liberal model), korporatiivisen mallin maihin (corporatist model) sekä valtiomallin maihin (statist model) sekä sosiaalidemokraattisen mallin maihin (social democratic model) mukaillen vapaaehtoisuutta kuvaavaa teoriaa nimeltä The Social Origins Theory (Salamon & Anheier 1998; Salamon, Sokolowsky & Anheier, 2000).

Liberaalin mallin maita kuvaa valtion matalat sosiaaliturvamenot sekä suhteellisen suuri hyväntekeväisyyssektori. Kyseinen malli on tyypillinen yhteiskunnissa, joissa keskiluokkaistuminen on käynnissä eikä perinteistä yläluokkaa tai voimakasta työväenluokanliikettä ole ollut koskaan olemassa tai ne on pidetty hyvin hallinnassa. Ideologisesti ja poliittisesti liberaalin mallin maissa suhtaudutaan vihamielisesti valtion sosiaaliturvamenojen korottamiseen ja suositaan kolmannen sektorin toimintaa. Valtion sosiaaliturvamenojen kustannukset pysyvät melko rajattuina ja kolmannen sektorin toiminta kohdistuu pääasiassa sosiaali- ja terveyspalveluiden tuottamiseen.

Liberaalin mallin vastakkainen malli on sosiaalidemokraattinen malli, jossa valtion ja kuntien rahoittamat ja tuottamat sosiaali- ja terveydenhuollon julkiset palvelut ovat laajat ja tarve kolmannen sektorin palveluntuottamiseen on hyvin rajattua. Kyseinen malli on tyypillinen yhteiskunnissa, joissa työväenluokka pystyy käyttämään tehokkaasti poliittista valtaa yhdessä muiden luokkien kanssa. Vaikka lopputuloksena on rajoittunut sosiaali- ja terveyspalveluiden palveluiden tuottaminen kolmannen sektorin toimesta, se ei tarkoita, että kolmas sektori olisi heikko. Päinvastoin poliittisissa ristiriitatilanteissa, jotka koskevat valtion tarjoamia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita, oletetaan kolmannen sektorin organisaatioiden olevan aktiivisia toimijoita kyseisissä yhteiskunnissa. Kolmannen sektorin rooli on kuitenkin merkittävästi erilainen kuin liberaalin mallin maissa. Kolmas sektori on kanava, jonka avulla kansalaiset ilmaisevat poliittisia, sosiaalisia ja jopa vapaa-aikaan liittyviä intressejään. (Salamon, Sokolowsky, Anheier 2000, 13).

Liberaalin mallin ja sosiaalidemokraattisen mallin välillä on kaksi mallia, joita molempia kuvaa voimakas valtion vaikutus. Korporalistisessa mallissa valtio on pakotettu tai taivuteltu omaamaan yhteiset tavoitteet kolmannen sektorin toimijoiden kanssa siten, että kolmas sektori toimii yhtenä premodernina mekanismina, joka on tarkoituksellisesti säilytetty valtion toimesta. Kolmannen sektorin toiminnan avulla saadaan varmistettua sosiaalisten eliittien tuki, samalla kun estetään radikaalimmat vaatimukset hyvinvointirahoituksesta. (Salamon, Sokolowsky, 13–14)

Neljäs malli on valtio malli, jossa valtiolla on yliote laajassa kirjossa hyvinvointipalveluja. Toisin kuin sosiaalidemokraattisessa mallissa, palvelut eivät ole työväenluokan etuja palvelevia, vaan valtio käyttää valtaansa oman etunsa, liiketalouden ja taloudellisen eliitin puolesta. Tämä tehdään autonomian turvin, jonka pitkät arvonannon perinteet ja toiminnan kautta helpommin taivuteltavissa oleva uskonnollinen sääty tarjoaa. Rajoitettu valtion rahoitus ei johda suureen määrään kolmannen sektorin toimintaa, niin kuin liberaalissa mallissa, vaan sekä valtion että kolmannen sektorin toimet jäävät hyvin rajoittuneiksi. (Salamon & Sokolowsky 2001, 13–14).

Malleilla pyritään selittämään maiden välisiä eroja kolmannen sektorin koossa ja vapaaehtoistoiminnan määrässä, suhteessa valtiovallan tarjoamiin

hyvinvointipalveluihin ja sen rahoitukseen. Mikäli valtio turvaa suuren määrän hyvinvointipalveluja kansalaisilleen, kolmannen sektorin toiminta on rajoitettua ja vapaaehtoistyön määrä pieni. Kun taas, jos valtio ei tarjoa hyvinvointipalveluja kansalaisilleen, kolmannen sektorin toiminta on voimakasta ja vapaaehtoistyön määrä suuri. Sosiaalidemokraattiseen malliin sijoitetut maat, tässä tutkimuksessa Suomi ja Ruotsi, tekivät kuitenkin poikkeuksen mallin ennustearvoon, sillä vaikka valtion rahoittama ja ylläpitämät hyvinvointipalvelut ovat kattavat ja kolmannen sektorin koko suhteellisen pieni, maissa tehdään verrattain paljon vapaaehtoistyötä. (Hustinx ym. 2010, 4).

Myös kansallisen hyvinvointipalvelujen laadun ja määrän on nähty vaikuttavan voimakkaasti siihen, millaista vapaaehtoistyötä maassa tehdään ja millaisilla motiiveilla. Esimerkiksi maissa, joissa valtio tai kunnat eivät vastaa suurimmasta osasta hyvinvointipalveluja, osa palveluiden järjestämisestä kasautuu esimerkiksi kirkon tai esimerkiksi niin kutsutun ”kotiäitiliikkeen” osalle. Myös ihmisten asenteet, jotka vaikuttavat vahvasti motivaatioon osallistua vapaaehtoistoimintaan, kuvastavat näitä kulttuurillisia tai maan historiaan liittyviä eroja. (Sorri 2005).

Maissa, joissa kunta tai valtio vastaa suurimman osan hyvinvointipalveluista, vapaaehtoistyö nähdään palveluja täydentävänä osana ja motivaatio toimia vapaaehtoisena voi olla hyvin erilainen, kuin maissa, joissa kolmas sektori vastaa suuresta osasta kansalaisten hyvinvointipalveluja. Motivaatio tehdä vapaaehtoistyötä on rakenteellisesti erilainen eri yhteiskunnissa. Auttaminen kohdistuu Suomen kaltaisissa maissa enemmän marginaaliryhmien auttamiseen, sellaisten, joille yhteiskunnan tarjoamat palvelut eivät riitä tai sellaisten, jotka eivät osaa/pysty käyttämään tarjottuja palveluita. Yhteiskunnan sisäinen normi ei ole se, vapaaehtoistyö kuuluu kansalaisen velvoitteisiin vaan motivaatio vapaaehtoiseksi lähtemiseen on enemmän sisäsyntyinen, halu auttaa, kuin eri yhteiskunnallisten tahojen sisäisen velvoitteen tai ryhmäpaineen kautta syntyvä.

4.2 Vapaaehtoistyön kuvailua – mikrorakenteiden teoriat

Vapaaehtoistyön makrorakenteita on tutkittu edelleen vähän. Vallitseva tutkimuslinja on ollut se, miksi tietyt yksilöt ryhtyvät vapaaehtoisiksi ja miksi toiset eivät. Näissä mikrorakenteiden teorioissa vapaaehtoisuuden katsotaan syntyvän yksilön valinnoista, joita voidaan selittää hänen yksilöllisen elämänsä, luonteenpiirteiden ja kulttuurisen taustan perusteella. (Hustinx ym. 2010, 2).

Altruismitutkimuksesta on siirrytty kohti yksilöllisempää lähestymistapaa vapaaehtoisuuden motivaatiotutkimuksessa ja painotettu henkilön biografian merkitystä vapaaehtoiseksi ryhtymisessä. Hannu Sorri (2005) kuvaa vapaaehtoiseksi ryhtymisen motiiveja luokittelemalla tutkimuksessa haastateltujen ihmisten elämäntilanteita, jotka saivat heidät aloittamaan vapaaehtoistyön. Sorri muodostaa tutkimustiedostaan kolme erilaista selitysmallia; kriisikeskeisen selitysmallin, kehityskeskeiseen selitysmalliin ja tilannekeskeiseen selitysmalliin. Selitysmallit kertovat siitä henkilön elämäntilanteesta tai elämänkulusta, joka johti vapaaehtoiseksi ryhtymiseen. Kriisikeskeisessä selitysmallissa henkilö pyrkii hyödyntämään omaa kokemustaan vaikeasta elämäntilanteesta toisen vaikeassa tilanteessa olevan hyödyksi. Tämän selitysmalli liittyy elämäntilanteeseen, jossa kriisillä ja käänntekeväällä muutoksella elämässä on suuri merkitys vapaaehtoiseksi ryhtymiseen. Kehityskeskeisessä selitysmallissa henkilö haluaa kehittää itseään vapaaehtoistyön avulla joko yksilönä tai ammatillisesti. Mikäli selitysmalli vapaaehtoisuuteen ryhtymiseen on kehityskeskeinen, henkilön elämänsä historia on luultavasti ollut tasainen, jolloin päätös ryhtyä vapaaehtoiseksi syntyy pitkän kypsymisen kautta. Tilannekeskeisessä selitysmallissa päätös ryhtyä vapaaehtoiseksi johtuu muutoksesta elämän ulkoisissa olosuhteissa. Muutos saattaa liittyä esimerkiksi eläköitymiseen tai muuttoon uudelle paikkakunnalle, jonka kautta henkilöllä vapautuu resursseja vapaaehtoisena toimimiseen entisten rutiinien muuttuessa. Vapaaehtoistyön kautta etsitään mielekästä tekemistä muuttuneeseen tilanteeseen. Tilannekeskeisessä selitysmallissa muutos ei ole kriisi tai käänntekevä muutos, kuten kriisikeskeisessä selitysmallissa, vaan kuuluu tavanomaiseen elämäntilanteeseen. Nämä kaikki selitysmallit kuvaavat erilaisia elämäntilanteita, jotka saavat henkilön aloittamaan vapaaehtoistoiminnan. (Sorri 2005).

Anne Birgitta Yeung on tutkinut vapaaehtoistoiminnan yksilötason kokemuksia ja niiden merkityksiä ja kehittänyt vapaaehtoistoiminnan timanttimallin. Timanttimalli pyrkii selittämään vapaaehtoisten sitoutumattomuuden ongelmaa, selittämällä vapaaehtoistyön motivaatiota. Yeung tutki teemahaastattelujen avulla vapaaehtoisten motivaatiota. Haastateltavat olivat joko Helsingistä, Tampereelta tai Oulusta (N=18). Haastatteluissa nousi esiin 767 motivaatioelementtiä sekä 47 eri vapaaehtoisuuden motivaatiota. (Yeung 2005, 104–108).

Timanttimallissa vapaaehtoisuuden motivaatioelementtejä kuvaillaan neljällä ulottuvuudella etäisyys – läheisyys, saaminen – antaminen, jatkuvuus – uuden etsintä ja etäisyys ja toiminta – pohdinta, joiden lisäksi motivaatioulottuvuudet sisältävät metaulottuvuuden itseä kohti (ikään kuin sisäänpäin) – itsestä poispäin (ikään kuin ulospäin). Motivaatioulottuvuuksista toiminta, läheisyys, uuden etsintä ja antaminen sijoittuvat metaulottuvuuden ”itsestään poispäin” puolelle, kohti sosiaalisia piirejä, toimintoja, uusia sisältöjä ja toisille antamista. Motivaatioulottuvuuksista pohdinta, etäisyys, jatkuvuus ja saaminen sijoittuvat metaulottuvuuden ”itseään kohti” puolelle. Vapaaehtoistoiminnassa tärkeää on sisäinen pohdiskelu ja mietiskely, etäisyys toisiin, tuttujen teemojen jatkuvuus ja itselle saaminen. Metaulottuvuuksilla ei kuvata arvoasetelmaa, vaan syitä, millaiset motivaatiotekijät ovat saaneet vapaaehtoistyötä tekevän ryhtymään toimeen. Toinen metaulottuvuus ei ole vapaaehtoistoiminnan kannalta sen parempi kuin toinenkaan. (Yeung 2005, 105–106).

Yeung kuvaa vapaaehtoistyön motiivien moninaisuutta ja sitä, että vapaaehtoistyöntekijän motiivit saattavat olla jopa keskenään ristiriitaisia. Timanttimallin analyysien pohjalta Yeung näkee nykyajan vapaaehtoistyötä kuvaavana lauseen olevan ”tämä on minun juttuni”. Myöhäismodernin ajan piirteet, kuten epävarmuus ja haluttomuus pitkiin sitoumuksiin, nähdään myös ihmisiä vapaaehtoistyöhön motivoivina piirteinä, jotka saattavat vahvistaa ihmisten altruismia ja saada heidät hakeutumaan kohti vapaaehtoistyössä ilmenevää jatkuvuutta ja läheisyyttä. (Yeung 2005, 123).

4.3 Yhteiskunnalliset muutokset ja vapaaehtoistyö

4.3.1 Kollektiivinen ja reflektiivinen vapaaehtoistyö

Jo muutaman vuosikymmenen ajan vapaaehtoistyön tutkimuskentällä on puhuttu siitä, että ihmisten kiinnostus vapaaehtoistyön tekemiseen olisi hiipumassa. Syiksi esitetään myöhäismodernin yhteiskunnan piirteitä, kuten yksilöllisyyden korostumista yhteiskunnassa, jossa yksilö muokkaa ja rakentaa minuutensa periaatteessa rajattomista vaihtoehtoista. Elämäntavan valitseminen kilpailevista vaihtoehtoista ja jatkuva muutos pakottavat yksilöt valitsemaan jatkuvasti itselleen sopivimmat vaihtoehdot ja myös kantamaan vastuun valinnoistaan sen sijaan, että tradition mukanaan tuomat mallit otettaisiin valmiina käyttöön. Aikaa kuvaa muutos, kilpailu ja epävarmuus. Pysyvyys ja jatkuvuus, oli kyse sitten työpaikasta, sosiaalisista suhteesta, poliittisista tai muista arvoista, väistyvät taka-alalle. Traditioiden tuomat rajoitukset ja vaatimukset poistuvat yksilön elämästä, mutta samalla katoaa myös niiden tuoma turva ja pysyvät sosiaaliset verkostot. Valinnan vastuu on yksilöllä, eikä yhteisöllä. Omaa elämää ja minäkuvaa reflektoidaan jo globaalilla tasolla tiedon valtavan saatavuuden takia. (Loyal 2003, 119–120).

Muutoksen vaikutusta vapaaehtoistyöhön kuvaa Hustinxin ja Lammertyn kehittämä analyttinen kehys, joka pohjaa sosiologian modernisaatioteorioihin. Analyttisessä kehyksessä tarkastellaan kollektiivista ja reflektiivistä vapaaehtoisuutta suhteessa organisaatioympäristöön, maksettuun työvoimaan, vapaaehtoisen biografiseen viitekehykseen, motivaatorakenteeseen ja sitoutuneisuuden suuntaan ja voimakkuuteen. Kollektiivinen vapaaehtoisuus edustaa perinteistä yhteisöllisen vapaaehtoisuuden muotoa. Vapaaehtoistyötä tehdään osana ryhmää, joka määrittelee, toteuttaa ja valvoo tehtävien suorittamista. Ryhmän jäsenillä on usein samankaltainen biografinen tausta ja vapaaehtoistyöhön sitoudutaan pitkäksi ajaksi. Vapaaehtoistyön tekeminen nähdään itsestään selväksi osaksi yhteisön toimintaa ja vapaaehtoisten omat tavoitteet alistetaan ryhmän tavoitteille. Vapaaehtoisuus perustuu voimakkaalle tunteelle ryhmään kuulumisesta. (Hustinx 2003, 167–169).

Reflektiivinen vapaaehtoisuus kuvaa muutosta, pois päin kollektiivisesta vapaaehtoisuudesta, uuden tyyliseen vapaaehtoisuuteen. Motivaatio toimia vapaaehtoisena vaikuttaa olevan enemmän henkilökohtaisia kiinnostuksen kohteita ja tarpeita tyydyttävää toimintaa, eikä niinkään organisaation, ryhmän tai yhteisön velvoittamaa toimintaa. Vapaaehtoistyötä tehdään satunnaisesti, määräaikaisesti ja sitoutumatta pidempiaikaiseen toimintaan ja toiminnan kohdetta vaihdetaan sujuvasti ajankohtaisesta aiheesta toiseen. (Hustinx 2003, 167–169).

Laajempi yhteiskunnallinen muutos, jossa sekularisoituminen, yksilöllisyyden korostuminen ja lähes rajattomat tiedon saannin mahdollisuudet muokkaavat yksilöiden käyttäytymistä ei kuitenkaan tarkoita, että ”vanhasta” vapaaehtoisuudesta siirryttäisiin automaattisesti ”uuteen” vapaaehtoisuuteen. Hustinx ja Lammertyn korostavat, että tutkittua tietoa ilmiöstä ei ole vielä paljon, vaikka siitä puhutaan yleisesti hyväksyttynä tosiasiana vapaaehtoisuuden tutkimuksessa. He olettavat, että vapaaehtoisena toimimisen motivaatioperusta muuttuu siten, että vapaaehtoistyötä käytetään osana minäkuvan rakentamista, enemmänkin kuin yhteisöllisen veloitteen täyttämiseen. Vaikka motivaatioperusta muuttuukin pois päin yhteisön tai yhteiskunnan tuomien veloitteiden suunnasta, oman tietoisien valinnan ja sen reflektoinnin suuntaan, tehty valinta voi yhtä hyvin kohdistua perinteiseen, kollektiiviseen vapaaehtoisuuteen. Erona on se, että yksilö tekee valinnan suuressa määrässä auttamisen kohteita ja tapoja itsenäisesti, reflektoiden sitä, miten vapaaehtoistyön kohde ja tapa edustavat hänen (muuttuvaa) minäkuvaansa, arvojaan ja elämäntyyliään. ”Uusi” vapaaehtoisuus ei ole korvaamassa ”vanhaa” vapaaehtoisuutta, vaan yksilöt muodostavat niistä itselleen sopivia sekoituksia niin vapaaehtoistyön kohteen kuin määränkin suhteen. (Hustinx 2003, 168–171).

Lesly Hustinx kehitti vuonna 2005 analyyttisen kehyksen erilaisille vapaaehtoistyön tyyleille (styles of volunteering, SOV), tutkimalla tapoja, joilla vapaaehtoinen teki työtään. Tutkimuksessa haettiin näyttöä tutkijoiden usein esittämille väitteille, että vapaaehtoistyön kentällä on käynnissä suuri muutos, joka vaikuttaa vapaaehtoisten kykyyn sitoutua tarvittavalla tasolla organisaatioihin, joiden osana vapaaehtoistyötä tekevät. Muutos vanhasta vapaaehtoisuudesta uuteen vapaaehtoisuuteen nähdään uhkana perinteisille vapaaehtoisjärjestöille ja uusiin

vapaaehtoistyöntekijöihin liitetään helposti termejä, kuten lyhytaikainen, sitoutumaton, opportunistinen ja itsekeskeisyyden ohjaama. Hustinx tutki sitä, minkälaisia vapaaehtoisprofilleja organisaation vapaaehtoisista löytyy ja tarkoittaako sitoutuneisuus tai pitkään järjestön jäsenenä oleminen samaa kuin määrällisesti paljon vapaaehtoistyön tekeminen.

Tiedonkeruu tehtiin hollantilaisen Punaisen Ristin vapaaehtoistyöntekijöille (N=652), jotka toimivat ensiavun, nuorten toiminnan, sosiaalipalveluiden, koulutusyksikön ja psykososiaalisten kriisien varautumisyksikössä vapaaehtoisina. Haastattelut tehtiin vuonna 2000. Kysymykset koskivat tehdyn vapaaehtoistyön tiheyttä (päivittäin – kerran vuodessa), vapaaehtoistyöhön käytettyä aikaa (tunteja kuukaudessa/vuodessa), sitä, kuinka moneen erilaiseen vapaaehtoistyön muotoon osallistui Punaisen Ristin sisällä sekä sitä, onko vapaaehtoisella muodollinen toimi järjestön tai osaston hallituksessa. Suhdetta järjestöön mitattiin muun muassa kysymyksillä lojaaliudesta ja sitoutuneisuudesta. Vastauksista muodostettiin viisi eri vapaaehtoisprofiilia, joissa kuvailtiin tehdyn vapaaehtoistyön määrää, työn säännöllisyyttä sekä sitoutuneisuutta organisaatioon. (Hustinx 2005).

Ensimmäisen profiilin (SOV1) vapaaehtoiset tekivät vapaaehtoistyötä epäsäännöllisesti korkeintaan muutamia kertoja vuodessa. Viidestä ryhmästä SOV1-ryhmän vapaaehtoiset tekivät myös vähiten vapaaehtoistyötunteja, eivätkä olleet mukana useammassa kuin yhdessä aktiviteetissa kerrallaan. Heidän identifioitumisensa organisaatioon tai vapaaehtoisuuteen oli heikkoa. Tästä huolimatta suurin osa SOV1-ryhmän vapaaehtoisista oli ollut mukana hollannin Punaisen Ristin toiminnassa yli kaksi vuotta. Yksi kolmasosa ryhmän vapaaehtoisista oli ollut toiminnassa mukana yli viisi vuotta. Tämän nähdään haastavan ajatuksen uuden vapaaehtoisukupolven synnystä. Epäsäännöllisen vapaaehtoistyön tekeminen ei tarkoita välttämättä samaa kuin lyhytaikainen tai kertaluontoinen vapaaehtoisuus. (Hustinx 2005).

SOV2-ryhmän vapaaehtoiset ovat toiminnan vakiintuneita ylläpitäjiä. Vapaaehtoistyö rajoittuu pääasiassa osaston luottamustehtävien tekemiseen, kokouksiin osallistumiseen ja päätösten tekemiseen. Heille annetaan tehtäviksi esimerkiksi

koulutusten, rahankeruun, uuden vapaaehtoistyön organisoimista ja he toimivat harvemmin sosiaalisen-, terveydellisen- tai psykososiaalisen tuen antajina. Lähes puolet SOV2-ryhmän toimijoista ovat olleet Punaisen Ristin jäseninä yli kymmenen vuotta. Heidän tekemänsä vapaaehtoistyö vaihtelee määrällisesti matalasta keskivertoon, mutta työtä tehdään kuukausittain melko säännönmukaisesti. SOV3-ryhmän vapaaehtoisia luonnehditaan luotettaviksi työkavereiksi. Heidän vapaaehtoistehtävänsä koostuvat pääasiassa sosiaalisen, terveydellisen tai psykososiaalisen avun tarjoamisesta. Ryhmän vapaaehtoiset tekevät luotettavan tasaisesti vapaaehtoistöitä useita kertoja kuukaudessa, noin 5–12 tuntia, mutta eivät tee intensiivistä tai pitkäkestoista osallistumista vaativia vapaaehtoistöitä. Jäsenyys on usein kestänyt yli kaksi vuotta. Vapaaehtoiset identifioivat itsensä melko voimakkaasti järjestön vapaaehtoistyöntekijöiksi. (Hustinx 2005).

SOV4- ja SOV5-ryhmän vapaaehtoiset luovat Hollantilaisen Punaisen Ristin vapaaehtoistyöntekijöiden ytimen. Molemmat ryhmät osallistuvat järjestön päätöksiin, mutta edustavat kahta täysin erilaista vapaaehtoisprofiilia. SOV4-ryhmän vapaaehtoiset ovat palveluorientoituneita. Heidän vapaaehtoistehtävänsä koostuvat pääasiassa sosiaalisen, terveydellisen tai psykososiaalisen avun tarjoamisesta. Ryhmän vapaaehtoiset ovat aliedustettuina hallinnollisissa tehtävissä. Vapaaehtoistyötä tehdään hyvin säännöllisesti, viikoittain tai useammin, vähintään 12 kuukausittaista tuntia. SOV4-ryhmä koostuu kuitenkin melko uusista vapaaehtoisista. Suurin osa ryhmän vapaaehtoisista on ollut Punaisen Ristin jäsen alle kaksi vuotta, vain alle kolmasosa on ollut jäsenenä yli 5 vuotta. Hyvin paljon aikaa ja sitoutumista vaativat vapaaehtoistehtävät eivät siis ole muodostuneet pitkään vapaaehtoistyötä tehneiden tehtäviksi, vaan melko uudet vapaaehtoiset käyttävät eniten aikaa vapaaehtoistehtäviinsä. (Hustinx 2005).

SOV5-ryhmän vapaaehtoiset muodostavat ryhmän, joita kutsutaan kriittisiksi avaintoimijoiksi. Tämän ryhmän vapaaehtoiset määrittelevät organisaation menestyksen tai epäonnistumisen lukuisilla hallinnollisilla vastuillaan. Heidän vastuullaan on elintärkeät toiminnan muodot kuten vapaaehtoistyön organisointi, päätöksenteko, rahoituksen kerääminen, joita ilman organisaation toiminnan jatkuvuus ei ole turvattu. SOV5-ryhmän vapaaehtoiset toimivat lähes pysyvästi

organisaation jäsenenä ja sitoutuvat usein koko elämäkseen toimintaan. Tästä huolimatta suhtautuminen organisaatioon saattaa olla jopa hyvin kriittistä. (Hustinx 2005).

Luomillaan vapaaehtoisprofileilla Hustinx ja Lammerty korostavat, että vapaaehtoistoiminnassa mukana olemisen pituus ei korreloi kuukausittain tai vuosittain tehdyn vapaaehtoistyön määrään. Tässä tutkimuksessa sekä eniten aikaa vaativia vapaaehtoistöitä että pitkäkestoista sitoutumista vaativia tehtäviä tekivät nimenomaan uusimmat vapaaehtoiset. Ajallisesti vähiten vapaaehtoistyötä tekevät vapaaehtoiset taas olivat pääsääntöisesti kaksi – viisi vuotta jäsenenä olleita vapaaehtoisia. Harvakseltaan hallinnollisia tehtäviä tekevistä vapaaehtoisista suurella osalla oli yli kymmenen vuoden pituinen historia jäsenenä. Uusien vapaaehtoisten piirteitä ei Hustinxin ja Lammertyn mukaan voida kuvata lyhytaikaisella, huonosti sitoutuvalla osallistumisella, opportunistisilla ja itsekeskeisillä motiiveilla, joita uusiin vapaaehtoisiiin usein yhdistetään. (Hustinx 2005).

4.3.2 Episodinen vapaaehtoistyö

Episodisella vapaaehtoisuudella tarkoitetaan vapaaehtoistoimintaa, jossa vapaaehtoiset tekevät lyhyen aikavälin vapaaehtoistehtävän, esimerkiksi päivän, viikonlopun tai muutaman viikon aikana siten, että saavat kertaluontoisen sitoumuksen täytettyä. Tehtävän tai projektin loputtua vapaaehtoinen voi kadota organisaation näköpiiristä. Hyväntekeväisyysjärjestöillä, jotka tarjoavat lyhytkestoisia vapaaehtoistehtäviä, on suuri määrä vapaaehtoisia, jotka toimivat episodisesti sen sijaan, että olisi pienempi määrä säännölliseen vapaaehtoisuuteen sitoutuneita vapaaehtoisia. (Cnaan 2005, 29–30).

Episodisesta vapaaehtoisuudesta on puhuttu lähes yhtä kauan kuin vapaaehtoisuuden muutoksesta reflektiivisen vapaaehtoisuuden suuntaan kollektiivisesta vapaaehtoisuudesta. Molemmat ilmiöt liitetään erityisesti länsimaisten yhteiskuntien muutokseen, joissa työelämän asettamat paineet, kilpailu ja epävarmuus sekä toisaalta valtava tarjonta vapaa-ajan aktiviteetteja vähentää ihmisten halua sitoutua pidempiaikaisiin vapaaehtoistehtäviin. Vaikka ihmisillä on käytettävissään

vähemmän aikaa vapaaehtoistyöhön, ei perimmäinen auttamisen halu ole kadonnut. Ihmiset ovat edelleen kiinnostuneita tekemään töitä hyvän asian puolesta, vaikka siihen käytettävä aika on rajoitetumpaa kuin ennen. (Cnaan 2005, 30).

Episodinen vapaaehtoisuus ei välttämättä tarkoita kertaluonteista vapaaehtoistehtävän tekemistä, vaan vapaaehtoistehtäviä eri organisaatioissa saatetaan tehdä useita kertoja vuodessa. Episodinen vapaaehtoisuus ei myöskään sulje pois pidempikestoisten vapaaehtoistehtävien tekemistä samanaikaisesti. Cnaan ja Handy kysyivät vuonna 2004 1320:ltä pohjoisamerikkalaiselta aikuiselta, miten he luonnehtisivat viimeisen vuoden ai-kaista vapaaehtoistoimintaansa; säännölliseksi, episodiseksi, molemmaksi vai ei kummaksikaan. 47,9 %:a vastanneista ilmoittivat toimineensa sekä episodisesti että pidemmän aikavälin vapaaehtoistyössä. 27,2 %:a ilmoitti, ettei ole toiminut vapaaehtoisena lainkaan ja 4,8% ilmoitti toimineensa pelkästään pitkäkestoisessa vapaaehtoistyössä. 20 prosenttia vastaajista ilmoitti toimineensa pelkästään episodisessa vapaaehtoistyössä. Vastaajista siis 67,9 %:a teki myös episodista vapaaehtoistyötä. Kysyttäessä kuinka monta kertaa vapaaehtoistehtäviä oli tehty viimeisen vuoden aikana, välillä kerran tai yli yksitoista kertaa, 60 %:a vastaajista ilmoitti tehneensä vapaaehtoistyötä kuusi kertaa tai vähemmän menneen vuoden aikana. 40 %:a vastanneista ilmoitti tehneensä vapaaehtoistöitä yli kuusi kertaa menneen vuoden aikana. 18,3 %:a vastasi tehneensä vain yhden kerran vapaaehtoistyötä menneen vuoden aikana ja melkein saman verran vastaajista ilmoitti tehneensä yli 11 kertaa vapaaehtoistehtäviä menneen vuoden aikana. Episodista vapaaehtoisuutta tekevistä suurin osa siis toimi vuoden aikana toistuvasti lyhytkestoisissa vapaaehtoistehtävissä. (Cnaan 2005, 32).

Episodinen vapaaehtoisuus ei ole ikäsidonnaista, siten että vain nuorten vapaaehtoisuus olisi erityisesti vain episodista. AARP:n teettämässä kyselyssä 50–59-vuotiaille, vastanneista 47 %:a ilmoitti toimivansa pääsääntöisesti episodisissa vapaaehtoisprojekteissa. Vastanneista 22 % ilmoitti toimivansa sekä säännöllisesti että episodisesti vapaaehtoisena. Vain 23 % vastanneista ilmoitti tekevänsä vapaaehtoistyötä säännöllisesti kuukausittain saman tai lähes saman tuntimäärän kuukaudessa. (AARP 2005).

Episodisen vapaaehtoisuuden lisääntyminen on selkeä kansainvälisten empiiristen tutkimusten osoittama muutostrendi, jopa niissä määrin, että osa tutkijoista ajattelee, ettei kysymyksessä ole enää vain trendi, vaan pysyvä ja jo tapahtunut muutos tavassa tehdä vapaaehtoistyötä (Cnaan 2005). Episodisen vapaaehtoisuuden ilmiön nähdään aiheuttavan muutospaineita perinteisille hyväntekeväisyysjärjestöille vapaaehtoistoiminnan organisoimisen suhteen. Organisaatioiden on määriteltävä, ovatko nykyiset vapaaehtoisohjelmat ja käytänteet sopivia sekä episodisille että perinteisille vapaaehtoisille. Organisaation on harkittava, perustetaanko episodisille vapaaehtoisille rinnakkaisohjelmat perinteisen vapaaehtoisuuden ohelle, kuinka episodista vapaaehtoistyötä tekevät koulutetaan tehtäviin ja miten paljon resursseja tämä vie. Onko järkevää käyttää resursseja uusiin vapaaehtoisohjelmiin, jossa yksittäinen vapaaehtoinen saattaa toimia vain kerran? Episodisen vapaaehtoisuuden lisääntyessä organisaatioiden on kuitenkin muututtava tai osa vapaaehtoisista ei enää mahdu toiminnan piiriin. (MacDuff 2008, 90–91).

Vapaaehtoisorganisaatiolle episodisten vapaaehtoisten hyötynä nähdään se, että organisaatio pystyy tarkkailemaan oman vapaaehtoistyövalikoiman ajantasaisuutta ja vetovoimaisuutta uusien vapaaehtoisten avulla. Episodiset vapaaehtoiset toimivat kuin aikaisena hälytysjärjestelmänä, mikäli organisaation toimintatavoissa on puutteita. Episodiset vapaaehtoiset voidaan nähdä myös ilmaisena markkinointi- ja viestintäkanavana muille uusille vapaaehtoisille, niin hyvässä kuin pahassa. Organisaation rekrytointi- ja koulutuskäytäntöjä voidaan arvioida ja kehittää sen perusteella, saadaanko episodiset vapaaehtoiset palaamaan kyseisen organisaation vapaaehtoistoihin mahdollisen seuraavan vapaaehtoisepisodin aikana eli saiko uusi vapaaehtoinen hyvän kertaluonteisen kokemuksen organisaation tarjoamasta vapaaehtoistyöstä. Saatua tietoa voidaan käyttää sekä episodisten että jatkuvampiluonteiseen vapaaehtoisuuteen tähtäävien vapaaehtoisten hyväksi. (MacDuff 2008, 89–90).

Vapaaehtoisten valitessa toistuvasti itselleen sopivan vapaaehtoistyön muodon eri kohteiden välillä, esimerkiksi ympäristönsuojelun, sosiaali- ja terveysalan ja erilaisten vapaa-ajan vapaaehtoistyön muodoista, nousee aiempi

vapaaehtoiskokemus hyvin merkitykselliseksi. Mikäli henkilö on saanut tietyn organisaation kertaluonteisesta tehtävästä positiivisen, omat odotukset täyttäneen kokemuksen, kynnys palata saman organisaation uuteen tehtävään laskee. Hyden ja Dunnin (2016) tekemässä tutkimuksessa selvitettiin, mitkä motivaatiotekijät (sosiaalinen/ilo, hyötyyn liittyvät motiivit, sosiaalinen normi, tyytyväisyys, sitoutuneisuus, organisaation rahallinen tukeminen) vaikuttavat voimakkaimmin vapaaehtoistyöhön palaamiseen kussakin vaiheessa episodisen vapaaehtoisen uraa. Episodinen vapaaehtoisuus jaettiin kolmeen eri vaiheeseen, joissa eri motivaatio- ja kokemustekijät vaikuttivat siihen, palaako vapaaehtoinen järjestön vapaaehtoiseksi. Ensimmäinen ryhmä muodostui niistä, jotka olivat toimineet vapaaehtoisena vain kerran (novice EV). Kerran vapaaehtoisena toimineilla tärkeimmät motivaatiotekijät lähteä alun perin mukaan vapaaehtoistyöhön liittyivät voimakkaimmin ajatukseen hauskanpidosta, sosiaalisena ja iloa tuottavana tapahtumana. Odotukset ensimmäisellä kerralla vaikuttavat olevan enemmän toiminnan mielekkyyteen ja ystävien tai perheen kanssa hauskanpitoon liittyviä. Sosiaalisen normin tuomat paineet vaikuttivat voimakkaimmin kolmesta ryhmästä juuri uusiin vapaaehtoisiin. Se, ilmoittautuko vapaaehtoinen uudelleen mukaan toimintaan riippuu voimakkaasti siitä, vastasiko ensimmäinen kerta vapaaehtoisen odotuksia. Sitä mukaan, kun vapaaehtoiskokemuksia kertyy enemmän, myös episodisen vapaaehtoisuuden motivaatiotekijät muuttuvat. (Hyde 2016, 57).

Ryhmä, jossa vapaaehtoinen oli toiminut episodisesti vapaaehtoistehtävässä 2–4 vuotta, muodosti toisen motivaatiotekijöiden ryhmän (transition EV). Kolmannen ryhmän muodosti vapaaehtoiset, jotka olivat toimineet episodisesti vapaaehtoistehtävissä 5–6 vuotta (sustained EV). Molemmilla ryhmillä yhdeksi motivaatiotekijäksi nousi sitoutuminen organisaatioon, kuitenkin siten, ettei sitoutumiseen liittynyt psykologinen tunne tiettyyn yhteisöön kuulumisesta. Sitoutuminen organisaatioon voi siis kasvaa episodisten vapaaehtoiskertojen lisääntymisen myötä, vaikka alkuperäinen motivaatiotekijä ei olisi sisältänytään ajatusta organisaatioon sitoutumisesta. Siitä huolimatta, että ajan myötä sitoutuneisuus organisaatioon kasvaa, vapaaehtoiskokemusten tyydyttävyys, se miten hyvin kokemus vastasi odotuksia, säilyy kaikissa episodisen vapaaehtoistyön vaiheissa

merkittävimpana motivaatiotekijänä. Tästä syystä Cnaan ja Handy pitävät erityisen tärkeänä selvittää, mitkä ovat tärkeimpiä tekijöitä, jotka määrittelevät sen, oliko vapaaehtoisuus tyydyttävä sekä eroavatko nämä tekijät toisistaan episodisen vapaaehtoisuuden eri vaiheissa. (Hyde 2016, 58–60).

5 Vapaaehtoisuus suomalaisessa yhteiskunnassa

5.1 Vapaaehtoistoiminnan tutkimus Suomessa

Suomalainen vapaaehtoistoiminnan tutkimus on vielä hyvin vähäistä. Toisin kuin monessa muussa maassa, suomessa ei vapaaehtoistointaa juurikaan opeteta tai tutkita korkeakoulutasolla. Suomessa tehdyt tutkimukset ovat muutamaa tutkijaa lukuun ottamatta opinnäytetyötasoisia tai järjestöjen itsensä teettämiä tutkimuksia. Aihetta käsitteleviä suomalaisten väitöskirjojen määrä on laskettavissa yhden käden sormilla. Yhdysvalloissa, Kanadassa ja muutamissa Euroopan maissa vapaaehtoistoiminnan opetusta ja tutkimusta varten on oma tieteenalansa, jota opetetaan lukuisissa korkeakouluissa (mm. University of Kent 2021; Carleton University 2021).

Vapaaehtoistoiminnan merkitys alkaa kuitenkin vähitellen valjeta päättäjille myös suomessa. Vuosi 2000 oli kansainvälinen vapaaehtoistyön vuosi ja sen seurauksena vapaaehtoistointaa on käsitelty niin EU-tasoisesti kuin myös Suomen valtiollan toimesta. Sipilän hallituksen hallitusohjelmassa vapaaehtoistoiminnan helpottamiseen pyrittiin turhien säännösten purkamisella (Sipilän hallitusohjelma, 2015). Eduskunnan vapaaehtoistoiminnan tukiryhmä perustettiin vuonna 2009 (Kansalaisareena, 2020). Myös Marinin hallitusohjelmassa nostetaan esiin erityisesti nuorten vapaaehtoistyöhön kannustaminen oppilaitosyhteistyön kautta (Marinin hallitusohjelma, 2019). Osittain vapaaehtoistoiminnan ajankohtaisuus johtuu siitä, että on havahduttu tilanteeseen, jossa valtion ja kuntien järjestämä sosiaali- ja hoivapalvelut eivät tule riittämään väestön ikärakennetta vastaaviin tarpeisiin. Vapaaehtoistointaa tullaan tarvitsemaan tulevaisuudessa entistä enemmän kasvavan auttamistarpeen tyydyttämiseen.

5.2 Suomi vapaaehtoisuuden sosiaalidemokraattisen mallin maana

Salamonin ja Sokolowskyn 24:n maan vertailussa (2001) Suomi määriteltiin sosiaalidemokraattisen mallin maaksi. Sosiaalidemokraattisen mallin maissa valtion

rahoittamat ja tuottamat sosiaali- ja terveydenhuollon julkiset palvelut ovat laajat ja tarve kolmannen sektorin palveluntuottamiseen on hyvin rajattua. Tutkimuksessa sosiaali- ja terveyspalveluihin suuntautuva kolmannen sektorin toiminta nähdään lähinnä olemassa olevien palvelujen duplikaattina. Sosiaali- ja terveyspalveluiden tuottaminen vapaaehtoisvoimin on pääosin julkisen sektorin tuottamia palveluja täydentävää, eivätkä odotukset kolmannen sektorin toiminnalle hyvinvointipalvelujen tuottajana ole yhtä suuret kuin esimerkiksi liberaalin mallin maassa. Salamonin ja Sokolowskyn hypoteesissa sosiaalidemokraattisen mallin maassa vapaaehtoissektori olisi pienehkö, mitattuna maksetun työvoiman määrällä ja suhteessa valtion sosiaali- ja terveyspalveluihin käyttämän rahan määrään. Myös maassa tehdyn vapaaehtoistyön määrä olisi pieni. Suomi ja Ruotsi poikkesivat kuitenkin ennusteesta, sillä vaikka maksettua työvoimaa vapaaehtoissektorilla on vähän ja valtion hyvinvointipalveluihin kuluttama määrä on suuri suhteessa bruttokansantuotteeseen, vapaaehtoisten määrä oli yli keskitason molemmissa maissa. Vapaaehtoisuus suuntautuukin pääosin toimintaan, jossa yksilöt voivat ilmaista vakaumustaan ja arvojaan, sen sijaan että tuottaisivat sosiaali- ja terveyspalveluja. Tällaista ekspressiivistä vapaaehtoisuutta on muun muassa kulttuuriin ja vapaa-aikaan liittyvä toiminta, luonnonsuojelu, poliittinen toiminta ja elämänlaadun parantamiseen tähtäävät toiminnat. Suomessa nähdään ekspressiivisen ja sosiaali- ja terveyspalveluiden vapaaehtoisuuden jakautuvan siten, että 80 prosenttia tehdystä vapaaehtoistyöstä on muuta kuin sosiaali- ja terveysjärjestöjen toimintaa. (Salamon 2001, 15).

Henrietta Grönlund (2011) kuvaa väitöskirjassaan suomalaisen yhteiskunnan muutosta hyvinvointiyhteiskunnasta kohti hyvinvointipluralismia. Hänen mukaansa suomessa toteutetussa poliittisessa päätöksenteossa on tapahtunut 1990-luvulta alkaen muutos, jossa kilpailukyky ja tuottavuus ovat nousseet päätöksenteon ohjenuoriksi. Julkisen sektorin aiemmin tarjoamia sosiaali- ja terveyspalveluita on siirretty voimakkaasti sekä yksityisten palveluntuottajien että kansalaisjärjestöjen tuottamiksi palveluiksi, siitähän huolimatta, että kyseisellä muutoksella ei ole kansalaisten tukea. (Grönlund 2011, 77–78). Sosiaali- ja terveysalan vapaaehtoisjärjestöjen rooli on muuttunut palvelujen tuottajana, sillä niiden tuottamien palvelujen osuus suomessa oli 18 % koko palvelutuotannosta. Joillakin

aloilla järjestöjen osuus oli merkittävästi tätä suurempi. Esimerkiksi päihdepalveluista yli puolet oli järjestöjen tuottamia palveluita, ensi- ja turvakodeissa osuus oli noin 80 prosenttia. (Pessi & Saari, 2011, 292–293). Grönlundin mukaan vapaaehtoisuuden roolia suomalaisessa yhteiskunnassa onkin syytä arvioida uudelleen. Olemmeko siirtymässä Salamonin ja Sokolowskyn (2003) mallien mukaisesta tyyppillisestä sosiaalidemokraattisen mallin maasta liberaalin tai korporalistisen mallin maaksi? Samalla vapaaehtoistyön luonne muuttuisi suomelle tyyppillisestä ekspressiivisestä, julkisen sektorin palveluita täydentävästä roolista keskeisemmäksi rooliksi hyvinvointipalvelujen kokonaistuotannossa. (Grönlund 2011, 80).

5.3 Suomessa tehtävä vapaaehtoistyö lukuina

Kansalaisareenan, Kirkkohallituksen ja Opintokeskus Siviksen Taloustutkimukselta tilaamassa vapaaehtoisuuskyselyssä vuonna 2018 kävi ilmi, että 42 prosenttia suomalaisista ilmoitti tekevänsä vapaaehtoistyötä. Vapaaehtoisena toimivista 57 prosenttia toimi eri organisaatioiden ja yhdistysten kautta. (Rahkonen 2018, 3). Tilastokeskuksen vuonna 2018 julkaisemassa raportissa 28 prosenttia 15-vuotta täyttäneistä suomalaisista oli tehnyt vapaaehtoistyötä viimeisen 12 kuukauden aikana erilaisten järjestöjen ja ryhmien kautta (Tilastokeskus 2018). Erilaiset mitaustavat vaikeuttavat ajantasaisen kokonaiskuvan muodostamista suomalaisista tutkimustuloksista, sillä esimerkiksi erilaisia vapaaehtoistyön muotoja jaotellaan toisistaan eroavilla tavoilla eri kyselytutkimuksissa ja niissä on päällekkäisyyksiä. Vapaaehtoistyö tarkoittaa toisessa kyselytutkimuksessa nimenomaan järjestöjen kautta tehtävää vapaaehtoistyötä, toisessa laajemmin myös kaikkea talkootyötä tai naapuriapua ja laajimmillaan jopa yleisesti toisten ihmisten auttamista, oli kysymys sitten oman perheen jäsenestä tai vieraasta ihmisestä.

Anne Birgitta Yeungin (2002) tekemässä tutkimuksessa suomessa suosituin vapaaehtoistyön muoto oli urheiluun, kulttuuriin ja liikuntaan liittyvä vapaaehtoistyö, jota suomalaisista vapaaehtoisista teki 30 %. Seuraavaksi suosituin vapaaehtoistyön kohde oli sosiaali- ja terveysala (25 %), kolmanneksi eniten tehtiin lasten ja nuorten kasvatustoimintaa (22 %). Yli puolet suomalaisista vapaaehtoisista

osallistui yhdistyksen tai säätiön organisoimaan vapaaehtoistoimintaan (62 %). (Yeung 2002).

Gil-Lacruz ym. eurooppalaisten maiden vertailussa Suomi kuului pohjoismaiden ryhmään yhdessä Tanskan, Islannin ja Ruotsin kanssa. Muita ryhmiä olivat Välimeren maat, anglosaksiset maat, mannermaat ja Itä-Euroopan maat. Kaikista Euroopan maiden ryhmistä eniten vapaaehtoistyötä tehtiin nimenomaan Pohjoismaissa. Yli 18-vuotta täyttäneistä kansalaisista yhteensä lähes puolet (49,52 %) oli tehnyt vapaaehtoistehtäviä Pohjoismaissa. Vastaavat luvut olivat Itä-Euroopan alueella 25,9 %, Välimeren maissa 22,81 %, mannermaissa 38,45 % ja anglosaksisissa maissa 38,67 %. Merkillepantavaa oli se, että vapaa-aikaan, kulttuuriin ja urheiluun liittyvää vapaaehtoistyötä tehtiin selkeästi eniten Pohjoismaissa (19,53 %), mutta myös sosiaali- ja terveysalan vapaaehtoistyötä hieman enemmän kuin muissa Euroopan maissa (15,28 %). (Gil-Lacruz ym. 2015, 2–6).

Riitta Särkelä nostaa esille vuoden 2008 järjestöbarometrin tuloksista, että sosiaali- ja terveysalan vapaaehtoistoimintaan osallistui 7 % kaikista suomalaisista. Tämä tarkoittaa noin 280 000 suomalaista. Keskimäärin vapaaehtoistyötä tehtiin noin 10 tuntia kuukaudessa. Naiset ovat sosiaali- ja terveysjärjestöjen vapaaehtoisissa selvästi yliedustettuina, naisia oli noin 75 % vapaaehtoisista. Suuri osa vapaaehtoisista on jollain tavalla sidoksissa ryhmään, jonka parissa vapaaehtoistyötä tekee, joko vastaavien kokemusten tai läheisten vastaavien kokemusten kautta. Vain 10 % vastaajista oli sellaisia, jotka eivät olleet ”asianosaisia”. Suurimmassa osassa yhdistyksiä on onnistuttu syrjäytymisen ehkäisyssä siten, että vapaaehtoistoimintaan on saatu mukaan potentiaalisesti syrjäytymisvaarassa olevia ihmisiä, joilla ei muuten olisi hyvin mahdollisuuksia mielekkääseen toimintaan. Vanhimmat ikäryhmät ovat voimakkaasti mukana sosiaali- ja terveysjärjestöjen toiminnassa ja sitoutuminen toimintaan on usein myös pitkäaikaista. Nuorten osallistuminen sosiaali- ja terveysalan järjestöissä tehtävään vapaaehtoistoimintaan ei ole yleistä. Vaikka osallistuminen urheilu- ja liikuntajärjestöjen vapaaehtoistoimintaan on suomessa yleisintä, sosiaali- ja terveysalan vapaaehtoisjärjestöt tavoittavat noin miljoona suomen kansalaista toiminnallaan. (Pessi & Saari 2008, 292–293).

5.4 Suomessa tehtävän vapaaehtoistyön motivaatiopohja

Vapaaehtoisten motiivien vertailu skaalalla altruistinen – egoistinen motiivi ei menetä suosiotaan vapaaehtoistyön kentällä. Suomessa tapahtuvaa vapaaehtoistoimintaa ja sen motiiveja, on vaikea liittää tähän keskusteluun relevantilla tasolla. Esimerkiksi Yhdysvalloissa ja Kanadassa tehdystä vapaaehtoistyöstä saatuja todistuksia käytetään yleisesti hyväksytysti osoittamaan yksilöiden soveltuvuutta työnhaussa tai oppilaitokseen pyrkiessä. CV:n parantelun on ajateltu olevan olennainen osa syitä, joka saa ihmiset osallistumaan vapaaehtoistoimintaan. Sitä kautta osoitetaan tulevalle työnantajalle tai oppilaitokselle, että yksilö omaa toivottavia piirteitä verrattuna muihin hakijoihin. CV:n parantelu ei ole johtava motivaatiotekijä tälläkään vapaaehtoisryhmällä, mutta yhteiskunnan käytännöt muokkaavat vapaaehtoistyöhön osallistumisen motiiveja. (Meijs 2010). Vaikka vapaaehtoistyön kentällä ja esimerkiksi Marinin hallitusohjelmassa on puhuttu vapaaehtoistyön näkyväksi tekemisestä oppilaitosyhteistyön avulla, vastaavaa ”palkkiojärjestelmää” ei suomessa ole käytössä. Vapaaehtoistyötä ei varsinaisesti pysty tekemään hyötynäkökulmasta muuten, kuin henkilökohtaisen oppimisen, ystävyiden tai sen kautta, että saa iloa auttamisesta. Näitä motiiveja tuskin voi pitää erityisen egoistisina motiiveina ja puhdas altruismi – egoismi-keskustelu jää melko tyhjänpäiväiseksi suomalaisten vapaaehtoisten motiiveja tutkittaessa.

Toinen asia, joka suomalaisesta yhteiskunnasta perinteisessä mielessä lähes puuttuu, on voimakkaiden yhteiskunnallisten valtarakenteiden olemassaolo. Vaikka evankelisluterilaisen kirkon piirissä tehdään paljon vapaaehtoistyötä, ei kirkon asema suomessa ole vastaava, kuin esimerkiksi katolisissa maissa. Kirkko, erillinen yläluokka, kotiätiliike tai muut voimakkaat yhteisöt eivät suomessa luo sosiaalista normia, jossa vapaaehtoistyön tekeminen nähdään itseltään selvänä osana yhteisöön kuulumista. Sosiaalinen paine vapaaehtoistyön tekemiselle ei ole merkittävä motivaatiotekijä suomalaisessa yhteiskunnassa, ainakaan samassa laajuudessa kuin monessa muussa konservatiivisemmassa maassa. (Yeung 2005).

Suomalaisen vapaaehtoistyön motivaatiotutkimuksessa tulee esille samat yhteiskunnalliset arvot, jotka nostetaan esille suomalaisten yleisesti tärkeimpinä pitäminä arvoina. Suomalaiset pitävät hyväntahtoisuutta ja universalismia tärkeimpinä arvoina (Puohiniemi 2006). Samat arvot liitetään voimakkaimmin yksilötason vapaaehtoistoimintaan (Cnaan ym. 2011). Suomalaisille tärkein vapaaehtoistyön motivaatiotekijä onkin kaikissa ikäryhmissä nimenomaan halu auttaa. Pessin ja Saaren tutkimuksissa (2008), jotka koskivat suomalaisen auttamismotiiveja, 80 prosenttia vastaajista sanoi lauseen ”Auttaminen on oikein” sopivan itsen vähintään melko hyvin. Tunnen myötätuntoa 75 %, auttaminen tuo minulle iloa 67%.

5.5 Vapaaehtoistyö ja vastuut, asennetutkimus

Suomalaisten vapaaehtoisuuteen liittyvien asenteiden tutkimuksessa käy ilmi se, että kansalaiset olettavat valtion ja kuntien kantavan päävastuun ihmisten terveyteen, mielenterveyteen ja taloudelliseen selviytymiseen liittyvissä kysymyksissä. Kun kysyttiin minkä tahon kuuluisi auttaa fyysisesti sairaita, henkisesti sairaita tai köyhiä, vastauksissa tärkeimmäksi oletetuksi auttajaksi nousee julkinen sektori, jonka jälkeen vasta ja pienemmässä määrin autettavan oma lähipiiri. Kysyttäessä, kenen tulisi auttaa henkilöä, joka tarvitsee sekä taloudellista että henkistä tukea, pääauttamisvastuun koetaan edelleen olevan julkisella sektorilla, joskin nyt myös lähipiirin ja muiden auttajien odotettu rooli auttajana kasvaa. Kysyttäessä kenen kuuluu auttaa ahdistuneita henkilöitä, koetaan julkisen sektorin auttamisvelvollisuus yhtä suureksi kuin autettavan lähipiirin. Vasta kysyttäessä, kenen tulisi auttaa yksinäisiä, autettavan oma lähipiiri nousee oletetuksi vastuuauttajaksi. (Pessi 2008, 79–87).

Suomessa julkisella sektorilla nähdään olevan päävastuu ihmisten auttamisessa, niin terveydellisissä kuin taloudellisissa asioissa. Vasta kun kysymys siirtyy terveydellisistä ja taloudellisista yksilöiden muuhun hyvinvointiin liittyviin kysymyksiin, nähtiin auttamisen vastuun koskevan enenevässä määrin autettavan lähipiirillä, kirkkoa, kansalaisjärjestöjä tai lähinaapurustoa. Kaikissa kysymyksissä nähtiin seurakunnan/ kirkon vastuu suurempana kuin kansalaisjärjestöjen. Odotukset ja vaateet koskien kansalaisjärjestöjen toimintaa ovat tutkimuksessa hyvin

maltilliset. Odotukset julkiselle sektorille ovat hyvin korkeat, kun puhutaan taloudellisesta, terveydellisestä ja sosiaalisesta vastuusta. Ainoastaan yksi yhdestätoista kysymyksestä nosti kansalaisjärjestöjä koskevat odotukset ja vaateet lähes yhtä korkealle kuin julkisen sektorin ja kirkon. Kysymys koski sitä, kenen pitäisi organisoida tukiryhmiä esimerkiksi syövästä toipuville. Pessi ja Saari pohtivat onko tämä seurausta siitä, että suomalaiset eivät tunne kansalaisjärjestöjen toimintaa tai eivätkö luota niihin auttajina. (Pessi 2008, 79–87). Tutkimus alleviivaa kansalaisjärjestöjen asemaa suomalaisessa yhteiskunnassa nimenomaan palveluja täydentävänä toimintana, ei osana toiminnasta vastuussa olevaa verkkoa.

RAY:n raportin mukaan, joka koski suomalaisia auttajina ja heidän luottamustaan avun lähteisiin (2008), muista kuin julkisen sektorin toimijoista, joiden auttamista suomalaiset pitivät tärkeänä, nousi esille selkeästi eniten Suomen Punainen Risti (42 % vastaajista), muiden järjestöjen jäädessä kauas taakse. Unicef mainittiin 17 % vastauksista, Mannerheimin lastensuojeluliitto 9 % vastauksista, kirkko, seurakunnat, Kirkon ulkomaanapu 7%, Pelastakaa lapset 8% ja WWF 7% vastauksista. Naisilla korostui miehiä enemmän lapsien auttamiseen liittyvät järjestöt, kuten Pelastakaa lapset ja Unicef. Huomion arvoista on kuitenkin se, että 52 % vastauksista ei kuitenkaan mahtunut annettujen vastausvaihtoehtojen alle, vaan avoimista vastauksista tulee esille tärkeinä pidettyjen toimijoiden laaja kirjo.

Edellisten tutkimusten perusteella muodostuu kuva suomalaisesta vapaaehtoistyöstä serious-leisure-tyyppisenä toimintana, jonka motivaatiopohja on voimakkaan altruistinen. Suomalainen sosiaali- ja terveysjärjestöjen organisoiman vapaaehtoistyön nähdään olevan julkisen puolen palveluja täydentävää toimintaa, tosin yhä enenevässä määrin osittain myös sitä korvaavaa. Yhteiskunnallisen tai yhteisöllisen sosiaalisen paineen puuttuessa, vapaaehtoisuus perustuu yksilön omaan valintaan ja vapaaehtoisuutta voisi kuvata reflektiiviseksi vapaaehtoisuudeksi. Uusilla vapaaehtoisilla mahdollinen sosiaalinen paine vapaaehtoistyön tekemiselle tulee ystäväpiirin tai perhetaustan mukana. Episodisen vapaaehtoisuuden ilmiö vaikuttaa olevan suomessa vielä huonosti hyödynnetty tapa saada uusia vapaaehtoisia mukaan vapaaehtoistoimintaan ja ilmiön tunnistaminen on järjestöille myös suuri mahdollisuus muuttuvassa vapaaehtoistyön kentässä.

Yksinkertaisesti, suomalaiset haluavat tehdä vapaaehtoistyötä koska haluavat auttaa muita ihmisiä erilaisista elämäntilanteista, taustoista ja vapaaehtoismotivaatiotekijöistä huolimatta. Tämän toiminnan mahdollistaminen, oli kyse sitten episodisesta tai säännöllisestä vapaaehtoisuudesta nähdään kansalais- ja hyväntekeväisyysjärjestöjen tehtäväksi.

6 Suomalaiset nuoret vapaaehtoistyön kentässä

6.1 Suomalainen yhteiskunta ja nuoret

Hoikkala ja Suurpää (2005) kuvailevat suomalaista nuorisokulttuuria ja sen muutoksia artikkelissaan. He käyttävät nykyisestä nuorten sukupolvesta nimitystä compulsory individual choice generation (vapaasti suomennettuna pakollisen yksilöllisen valinnan sukupolvi). Suomalaiset nuoret elävät aikaa, jolloin elämännäkymiin kuuluvat radikaalit muutosliikkeet, maailmanpoliittiset uhat ja informaatio-tekniologia. Sukupolvea kuvaillaan sanoilla yksilöllisyys, kuluttaminen ja kilpailu, erityisesti koskien koulumaailmaa. 1990-luvulta saakka voimakkaimmat trendit suomalaisessa koulutuspolitiikassa ovat olleet erikoistuminen, tehokkuus ja valinnan vapaus. Yksilöllisyyden ja aikaisen erikoistumisen tavoittelu näkyy siinä, että jo 13-vuotiaiden lasten oletetaan Suomessa olevan riittävän kypsiä tehdä omia valintoja koskien koulutustaan. Nuoren pitää osata hyvin varhaisessa vaiheessa tehdä merkittäviä valintoja, arvioida omia kykyjään sekä kantaa vastuu valinnoistaan. Valinnanvapaus nähdään myös valinnan pakkona ja sen mukana nuorten harteille langetetaan valtava vastuu. Tehokkuuden, yksilöllisyyden ja lahjakkuuden korostaminen koulumaailmassa tuo mukanaan omat etunsa, mutta niiden hintana on Hoikkalan ja Suurpään mukaan oppilaiden eriarvoistuminen ja yleistiedon heikkeneminen. Nuoret ja heidän vanhempansa tekevät yleensä valintoja omaan sosioekonomiseen taustaansa pohjautuen, jolloin esimerkiksi ylisukupolvinen köyhyys ja alhainen koulutustaso voivat pitää nuoria otteessaan valinnanvapaudesta huolimatta. (Hoikkala 2005, 301–302).

Henrietta Grönlund (2012) kuvailee väitöskirjassaan vapaaehtoistyön roolia suomalaisten nuorten elämässä. Elämää myöhäismodernissa yhteiskunnassa kuvaillaan sanoilla epävarmuus, yksilöllisyys ja vapaus. Sosiaalinen elämä muuttuu yhä sirpaleisemmaksi, jonka myötä perinteiset auktoriteetit ja jaetut tavoitteet heikentyvät. Itsereflektointi, oman elämäntavan valitseminen ja osittain jopa oman identiteetin luominen ovat syrjäyttäneet kollektiivisesti jaetut identiteetit ja tavoitteet. Myöhäismodernissa yhteiskunnassa yksilön odotetaan tekevän valintoja

periaatteessa loputtomasta määrästä vaihtoehtoja, koskien elämäntapojaan, arvojaan ja maailmankuvaansa. Valinnoissa heijastuu yksilön tarve muodostaa koherentti minäkuva elämänvaiheessa, jota leimaa epävarmuus, epäjatkuvuus ja jossa tehdään päätöksiä, joilla on suuri merkitys loppuelämän kannalta. Minäkuva reflektoidaan myös laajemmin, nykyisin myös globaalilla tasolla, sillä informaatioteknologia ja sosiaalinen media ovat mahdollistaneet aktiivisen vertailun suhteessa myös muuhun kuin omaan lähipiiriin. Näillä yksilöllisillä valinnoilla reflektoidaan, määritellään ja ilmaistaan yksilöllistä minäkuva. Valintojen ja identiteetin dynaamista vuorovaikutusta kutsutaan termillä identity work (vapaasti suomennettuna identiteettityö). (Grönlund 2012, 10–13).

Yksilöllisyyden ja valinnanvapauden korostuminen, ja sen ilmaiseminen valinnoilla, ei ole kuitenkaan merkittävästi muuttanut suomalaisten nuorten arvopohjaa. Samat suomalaisille jo pitkään tärkeimmät arvot, hyväntahtoisuus ja universalismi ovat tärkeimmät arvot myös nykypäivän nuorilla. Perhe ja terveys ovat tärkeimpiä asioita myös nuorten elämässä. Myöhäismodernissa yhteiskunnassa arvojen ja elämäntavan yksilöllinen valitseminen korostuu, mutta itse arvot eivät muutu nopeasti verrattuna aikaisempiin sukupolviin. Suomalaisten tärkeimpinä pitämät arvot heijastuvat myös siinä, että altruistiset motivaatiotekijät ovat korostuneina suomalaisten vapaaehtoisten motivaatiotekijöissä. Tämä pätee myös suomalaisiin nuoriin. (Grönlund 2012, 10–17).

6.2 Nuorten tekemä vapaaehtoistyö ja sen motivaatiopohja

Grönlund kuvailee vapaaehtoistyötä suomalaisille nuorille toimintakenttänä, jonka avulla nuoret pystyvät ilmaisemaan valitsemiaan arvoja, elämätyylejä ja näkemyksiään. Siitä huolimatta, että vapaaehtoistyön kenttä mahdollistaa erilaisten valintojen ja arvojen ilmaisemisen nuorille, on vapaaehtoistyöllä myös yhteisesti jaettu merkityksiä ja arvoja. Vapaaehtoistyön tekeminen ja siihen johtaneet arvot, kuten yhdenvertaisuuden arvostaminen ja hyväntahtoisuus, nähdään vastarvoina hedonismille, ahneudelle, vastuuttomuudelle ja materialismille. Vapaaehtoistyö nähdään taisteluna kyseisiä epätoivottavia ilmiöitä vastaan sekä arvovallintaa kuvaavana konkreettisena toimintana. (Grönlund 2012, 71).

Edellä mainitussa Gil-Lacruzín ym. (2015) tutkimuksessa Pohjoismaiden 18–29-vuotiaat nuoret toimivat vapaaehtoistyössä samalla kaikista maaryhmistä aktiivisimmin, kuten muutkin ikäryhmät Pohjoismaissa. Pohjoismaissa kokonaismäärä vapaaehtoistyötä tekevissä nuorissa on 38,67 %. Eri maaryhmissä myös eri vapaaehtoistyön muotoihin osallistumisen järjestys säilyy samana, mutta erot eri maaryhmien välillä kaventuvat, siten että kaikissa maaryhmissä nuorten selkeästi eniten suosima vapaaehtoistyön muoto on vapaa-aikaan, kulttuuriin ja urheiluun liittyvä vapaaehtoistyö, jota tekee pohjoismaissa 18,89 % nuorista. Seuraavaksi suosituin on sosiaali- ja terveystieteiden vapaaehtoistyö, jota tekee 9,82 % nuorista.

Yhdentoista maan maavertailussa, selvitettiin altruististen, sosiaalisten ja ansioluettelon paranteluun liittyviä vapaaehtoisuuden motivaatiotekijöiden esiintyvyyden eroja lukio ja yliopisto-opiskelijoiden keskuudessa. Suomalaisten nuorten selkeästi tärkein motivaatiotekijä oli halu auttaa. Kaikista yhdestoista maasta, juuri suomalaisten nuorten vapaaehtoistyön tekemisen motivaatio perustui vahvimmin altruistiselle vapaaehtoisuudelle. Vähiten motivaatiotekijöistä suomalaisilla nuorilla painoi ansioluettelon parantelu, joka luonnollisesti Suomessa on edelleen vaikeaa vapaaehtoistyön kautta. (Handy ym. 2010.).

Vuoden 2012 Nuorisobarometrissa käsiteltiin suomalaisten 18-29-vuotiaiden nuorten mielikuvia vapaaehtoistyöstä sekä heidän tekemäänsä vapaaehtoistyötä (n=1902). Vapaaehtoistyötä tehneiden nuorten määrä oli kasvanut 4 % vuonna 2002 tehdystä kyselystä. Nuorisobarometriin vastanneista nuorista 37 % sanoi tehneensä vapaaehtoistyötä viimeisen kahden vuoden sisällä. Nuorten tärkein motiivi vapaaehtoistyöhön oli halu auttaa muita. Nuorten mielikuvissa vapaaehtoistoiminta näyttäytyi lähes yksinomaan auttamisena ja hyväntekeväisyytenä. Vapaaehtoistoiminta miellettiin vahvasti myös auttamisen kohteiden kautta, joina pidettiin erityisesti vähäosaisia, köyhiä ja vanhuksia. (Nuorisobarometri 2012, 168–176).

Vapaaehtoisuudella on erittäin erilaisia motivaatiotekijöitä läheisyysaspekti oli nuorten motivaatiotekijöistä vahvin eli vapaaehtoistyössä sosiaalisten sidosten, ryhmähengen ja yhdessä tekemisen merkitys korostui vapaaehtoistyön motivaatiotekijänä. Tärkeitä motivaatioelementtejä olivat myös toiminta ja toiminnallisuus.

Vapaaehtoistyön kautta vapaa-aikaa pystyi käyttämään johonkin merkitykselliseen tekemiseen ja myös uuden etsintä ja elämäkokemuksen saaminen oli nuorille tärkeää. Vapaaehtoistoimintaan liitetyissä mielikuvissa nuorille oli tärkeää myös itsenäiseen päätöksentekoon liittyvät asiat eli toiminnan joustavuus ja pakottomuus. Vapaaehtoistoiminta toi toisaalta myös mahdollisuuden ”omaan juttuun”, jota lähipiirillä ei ole. (Nuorisobarometri 2012, 168–176).

Nuoria, jotka eivät olleet osallistuneet vapaaehtoistoimintaan oli kyselyssä 63%. Tärkeimmäksi syyksi sille, että ei ole tehnyt vapaaehtoistyötä nuoret ilmoittivat ajan puutteen (38% vastaajista). Ajan puute korostui vanhimmassa ikäryhmässä 25–29-vuotiaat. Seuraavaksi tärkein syy sille, että nuoret eivät olleet osallistuneet vapaaehtoistoimintaan oli se, että heitä ei ole pyydetty mukaan toimintaan (24%). Samat kaksi asiaa olivat myös vuonna 2001 Yeungin tekemän kyselyn mukaan suurimmat syyt osallistumattomuudelle. Nuorilta kysyttiin myös, olisiko heillä ollut halukkuutta osallistua vapaaehtoistoimintaan ja jos olisi ollut, mitkä syyt estivät osallistumisen. Niiltä nuorilta, joilla halukkuutta olisi ollut, syyt miksi eivät olleet tehneet vapaaehtoistyötä liittyivät vapaaehtoistoiminnan tarjonnan puutteeseen ja varojen tai sopivan seuran puutteeseen. Yhtenä syynä oli myös se, ettei tiedä, miten toimintaan pääsee mukaan. (Nuorisobarometri 2012, 25).

Vuonna 2018 Kansalaisareena ry:n ja Kirkkohallituksen Taloustutkimuksella teetetyssä haastattelututkimuksessa (n=1000) suomalaiset nuoret tekevät vapaaehtoistyötä vähemmän kuin muut ikäryhmät. 15–24-vuotiaista 39% oli tehnyt viimeisen vuoden aikana vapaaehtoistyötä. Ikäryhmästä 25–34-vuotiaista 44% oli tehnyt viimeisen vuoden aikana vapaaehtoistyötä. Vertailun vuoksi eniten vapaaehtoistyötä tehneitä löytyi ikäryhmästä 35–44-vuotiaat (57%). Vapaaehtoistyöhön osallistumiseen vaikutti henkilön ikä, koulutustausta ja tulotaso, siten että korkeammin koulutetut ja korkeamman tulotason omaavat osallistuivat vapaaehtoistyöhön enemmän. Myös tehdyn vapaaehtoistyön määrässä nuorimmat ryhmät tekivät tunteina vähemmän vapaaehtoistyötä kuin vanhemmat ikäryhmät. Tärkein syy kaikissa ikäryhmissä sille, että ei osallistunut vapaaehtoistoimintaan oli ajan puute. Nuorilla seuraavaksi suurin syy osallistumattomuuteen oli, kuten vuonna 2001 Yeungin tutkimuksessa ja vuonna 2017 Grönlundin tutkimuksessa

se, että heitä ei oltu pyydetty mukaan sekä se, että ei tiennyt miten toimintaan pääsee mukaan.

7 Suomen Punainen Risti

7.1 Organisaatiokuvaus

Suomen Punainen Risti on yksi Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun kansainvälisen liiton (IFRC) jäsenyhdistys. IFRC toimii Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun kansallisten yhdistysten yhteistyöelimenä. Kansallisia jäsenyhdistyksiä on 192:ssa maassa ja toiminta eroaa muista kansainvälisistä avustusjärjestöistä siten, että sen on kansallisten yhdistysten paikallisosastojen kautta pysyvästi läsnä lähes kaikkialla maailmassa. IFRC:n kautta toimii maailmassa 160 000 paikallisosastoa ja 13.7 miljoonaa vapaaehtoista. Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun liikkeen toimintaa ohjaa seitsemän peruseriaa: inhimillisyys, tasapuolisuus, puolueettomuus, riippumattomuus, vapaaehtoisuus, yleismaailmallisuus ja ykseys. Liike on sitoutunut puolueettomuuteen ja riippumattomuuteen, joka mahdollistaa sen toimimisen myös alueilla, joilla monien muiden hyväntekeväisyysjärjestöjen ei ole mahdollista toimia turvallisuus- ja poliittisen tilanteen takia. Vuonna 1863 perustetun hyväntekeväisyysjärjestön alkuperäinen tehtävä oli auttaa sodan uhreja, niin sotilaita kuin siviilejä, jonka jälkeen toiminta on laajentunut kansainvälisen katastrofiavun tarjoamiseen sekä muuhun humanitaariseen avun, paikallisyhteisöjen vahvistamiseen sekä ennaltaehkäisyaloille. (IFRC 2018; Suomen Punainen Risti, 2020).

Suomen punainen risti on yksi suomen suurimmista kansalaisjärjestöistä. Sillä on yli 40 000 vapaaehtoista, 80 000 jäsentä, 100 000 säännöllistä lahjoittajaa ja 132 000 verenluovuttajaa. Toiminta tapahtuu IFRC:n itsenäisenä kansallisena yhdistyksenä. Suomen Punainen Risti koostuu noin viidestäsadasta paikallisyhdistyksestä sekä paikallisyhdistysten toimintaa tukevista piiritoimistoista, joita Suomessa on 12. Paikallisosastot toteuttavat konkreettisen vapaaehtoistoiminnan. Riippuen alueen suuruudesta, paikallisosastoja saattaa olla paikkakunnalla vain yksi tai useampia. Helsingissä toimii yksitoista paikallisosastoa: Herttoniemi, Itä-Helsinki, Kallio-Käpylä, Keski-Helsingin osasto, Kontula, Laajasalo, Länsi-Helsinki, Pohjois-Helsinki, Punkinmäki, Suomenlinna ja Töölö.

Vapaaehtoistoiminnan muodot ja laajuus vaihtelee paikallisosastoittain, siten että esimerkiksi Suomenlinnan paikallisosasto on keskittynyt humanitaarisen oikeuden asioihin ja Pukinmäki ensiaputoimintaan ja ensihuollon varautumisen toimintaan. Yleisimpiä vapaaehtoistoiminnan muotoja ovat ensiapuryhmät, ystävöityminen eri ihmisryhmille, seniorien ja maahanmuuttajan tukeminen, LäksyHelpit ja keräystoimintaan osallistuminen. Helsingin ja Uudenmaan piiritoimisto (HUP) tukee alueen paikallisosastojen toimintaa.

Suomen Punaisen Ristin keskustoimisto koordinoi maan laajuisesti toimintaa. Keskustoimiston vastuulla on järjestön toiminnan kehittäminen, viranomaisyhteistyö, kansainvälinen avustustyö ja valtakunnalliset kampanjat, kuten Nälkäpäiväkeräys. Keskustoimisto pyrkii edistämään järjestön arvoja suomalaisessa päätöksenteossa. (Suomen Punainen Risti 2020).

Punaisen Ristin laitokset Veripalvelu, Kierrätystavaratalo Kontti, Punainen Risti Ensiapu Oy, Nuorten turvatalot ja vastaanottokeskukset toimivat koko maan alueella. Veripalvelu järjestää keskitetysti koko Suomen veripalvelutoiminnan.

Suomen Punaisen Ristin ylintä päätäntävaltaa käyttää jäsenistön valitsema yleiskokous. Yleiskokous järjestetään kerran kolmessa vuodessa ja siellä valitaan järjestön hallitus ja muut luottamuselimet. (Suomen Punainen Risti 2020).

7.2 Suomen Punaisen Ristin strategia

Suomen Punaisen Ristin toimintalinjaus vuosille 2018–2020 Auttaja lähellä sinua, korostaa että Suomen Punainen Risti on erityisesti varautumisjärjestö, joka on varautunut auttamaan katastrofeissa, kriiseissä ja onnettomuuksissa. Toimintalinjauksessa on määritelty neljä päätavoitetta; tehokas auttaminen meillä ja maailmalla, vahvan yhteisöllisyyden rakentaminen sekä hyvinvoinnin ja turvallisen elämän vahvistaminen, rohkea vaikuttaja – asiantunteva inhimillisyyden puolustaja sekä vetovoimainen ja uudistuva vapaaehtoisjärjestö. Suomen Punaisen Ristin visio ”Olemme rohkea ja luotettava auttaja kotona ja maailmalla.” on tarkoitus toteuttaa kolmen päätavoitteen kautta.

Neljäs päätavoite Vetovoimainen ja uudistuva vapaaehtoisjärjestö pitää sisällään tavat, joilla kolmen ensimmäisen päätavoitteen tavoitteet tullaan toteuttamaan. Kehittämistavoitteina kuvataan seuraavaa 1) Olemme hyvä paikka vapaaehtoisille ja työntekijöille, 2) Osastot huolehtivat jokaisesta vapaaehtoisesta, 3) Päätöksenteon läpinäkyvyys ja hyvä hallinto, 4) Toiminnan yhtenäinen suunnittelu, arviointi ja seuranta, 5) Tasapainoinen talous kaikissa järjestöyksiköissä. Näistä ensimmäisessä ja toisessa nostetaan esille vapaaehtoistyön koordinointi. Ensimmäisessä kehittämissä tavoitteessa sanotaan, että kehitetään uusia tapoja tulla mukaan vapaaehtoistoimintaan ja kehitämme vapaaehtoistoimintaa tukevia digitaalisia palveluja. Toisessa kehittämissä tavoitteessa sanotaan, että kehitämme osastojen viestintää, erityisesti sosiaalisessa mediassa. Pitkän aikavälin tavoitteet vuodelle 2030 liittyvät uusien vapaaehtoisten rekrytoimiseen. Vuoteen 2030 mennessä järjestön tavoite on kaksinkertaistaa sekä jäsenmäärä että vapaaehtoisten määrä. Vapaaehtoisryhmistä mainitaan erityisesti nuorten määrän kaksinkertaistaminen. (Suomen Punainen Risti, 2017).

7.3 Suomen Punaisen Ristin toimintaa ohjaavat lait

Geneven yleissopimukseen sekä näiden lisäpöytäkirjoihin on kirjattu sopimusvaltioiden velvollisuus taata Punaisen Ristin avustusoikeus konfliktitilanteissa. Laki ja asetus Suomen Punaisesta Rististä (238/2000) tekee Punaisesta Rististä Suomen valtion tunnustaman julkisoikeudellisen yhdistyksen. Järjestön yleiskokouksen hyväksymät säännöt annetaan tasavallan presidentin asetuksella (Tasavallan presidentin asetus Suomen Punaisesta Rististä, 881/2005). Punaisen Ristin nimi, asema ja säännöt on kirjattu lain ja asetuksen tasoisesti, mikä erottaa sen rekisteröidyistä yhdistyksistä.

Lain mukaan Suomen Punaisen Ristin toiminta perustuu maasotavoimiin kuuluvien haavoittuneiden ja sairaiden aseman parantamisesta, merisotavoimiin kuuluvien haavoittuneiden, sairaiden ja haaksirikkoutuneiden aseman parantamisesta, sotavankien kohtelusta sekä siviilihenkilöiden suojelemisesta sodan aikana sekä uhrien suojelemisesta aseellisten selkkausten aikana Geneven yleissopimuksen ja sen lisäpöytäkirjojen mukaisesti. (Laki Suomen Punaisesta

Rististä 238/2000 § 1). Tasavallan presidentin asetuksessa (811/2005) määritellään Suomen Punaisen Ristin tarkoitus ja toimintamuodot, pitäen sisällään mm. tavoitteen kaikissa oloissa suojella elämää ja terveyttä, puolustaa ihmisarvoa ja pelastaa ihmishenkiä humanitaarisen avustustoiminnan kautta sekä järjestön toimielimet ja päätöksenteko. Yhdistyslakia sovelletaan Suomen Punaisen Ristin toimintaan niiltä osin, kuin sen omassa erikoislainsäädännössä ei säännellä toimintaa. Yhdistyslakiin viitattujen kohtien osalta Punaiseen Ristiin sovelletaan samoja säännöksiä kuin rekisteröityihin yhdistyksiin. (Suomen Punainen Risti 2008).

7.4 Päätöksenteko

Suomen Punaisen Ristin jäseniä on noin 100 000. Jäseneksi voi liittyä kuka tahansa, joka haluaa toimia Punaisen Ristin tarkoituksen toteuttamiseksi. Jokainen jäsen kuuluu johonkin osastoon, joita suomessa on noin 500. Jokaisella Suomen Punaisen Ristin paikallisosastolla on hallitus. Osaston varsinaisia kokouksia on vuodessa kaksi: syyskokous, jossa hyväksytään toimintasuunnitelma ja talousarvio sekä valitaan osaston hallitukseen jäsenet erovuoroisten tilalle ja kevätkokous, jossa hyväksytään toimintakertomus ja tilinpäätös ja myönnetään edelliselle hallitukselle tili- ja vastuuvapaus. Osaston kokouksiin voivat osallistua kaikki osaston jäsenet, ja jokaisella henkilöjäsenellä on kokouksissa puhe- ja äänioikeus. Hallituksen muodostavat osaston puheenjohtaja, varapuheenjohtaja sekä 4-10 muuta jäsentä. Osaston kokous valitsee hallituksen jäsenet kahden kalenterivuoden pituiseksi toimikaudeksi. (Suomen Punainen Risti 2012, 2).

Jokainen osasto kuuluu johonkin piiriin. Piirin toimielimiä, joissa päätöksenteko tapahtuu, ovat piirin kokous ja piirin hallitus. Varsinainen kokous on piirin vuosikokous, joka pidetään kerran vuodessa. Vuosikokouksessa käsitellään piirin edellisenvuoden toimintakertomus ja edellisen tilikauden tilinpäätös ja tilintarkastuskertomus sekä myönnetään edelliselle hallitukselle tili- ja vastuuvapaus. Lisäksi vuosikokouksessa vahvistetaan piirin työsuunnitelma ja talousarvio kuluvalle vuodelle. Vuosikokouksessa myös valitaan piirin hallituksen puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, muut piirin hallituksen jäsenet sekä piirin tilintarkastajat.

Jokaisella piirin osastolla on yksi äänivaltainen edustaja kutakin alkavaa 100 jäsentä kohti. (Suomen Punainen Risti 2012, 3–4).

Suomen Punaisen Ristin korkeimpana päätöksentekuelimenä toimii yleiskokous, joka järjestetään joka kolmas vuosi. Yleiskokouksessa valitaan jäsenistöstä henkilöt luottamuselimiin, jotka suunnittelevat ja tekevät päätöksiä toiminnasta. Työntekijät tukevat, kehittävät ja koordinoivat toimintaa luottamuselinten päätösten mukaan. Yleiskokouksessa valitaan myös Suomen Punaisen Ristin valtuusto, johon kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja 23 muuta jäsentä. Yleiskokousten välillä ylintä päätäntävaltaa käyttää valtuusto, jossa kaikki piirit ovat edustettuina. Valtuuston tehtävänä on muun muassa valvoa yleiskokouksen hyväksymän toimintalinjauksen ja muiden päätösten toteutumista, valvoa järjestön toimintaa, taloutta ja hallintoa valtakunnallisesti sekä vahvistaa järjestön toimintakertomus ja keskushallinnon tilinpäätös.

Hallitus valmistelee yleiskokouksen ja valtuuston päätöksiä ja valvoo niiden toimeenpanoa. Hallitus kehittää järjestön toimintaa yleiskokouksen antamien suuntaviivasuositusten mukaisesti ja hyväksyy vuosittain järjestön toimintasuunnitelman ja siihen liittyen keskushallinnon ja piirien taloussuunnitelmat. Hallitukseen valitaan yleiskokouksessa järjestön puheenjohtaja, kolme varapuheenjohtajaa ja kuusi muuta hallituksen jäsentä. Hallituksen esittelijänä toimii Suomen Punaisen Ristin pääsihteeri. Hallituksen alaisena voi toimia valio- ja toimikuntia, jotka avustavat hallitusta.

Pääsihteeri on palkattu toimieliin, jonka tehtävänä on johtaa ja kehittää järjestön työtä. Hän vastaa hallituksen käsiteltäväksi tulevien asioiden valmistelusta ja esittelystä sekä päätösten toimeenpanosta. Hän ohjaa ja valvoo järjestön henkilöstön toimintaa ja seuraa, että järjestön omaisuutta ja varoja hoidetaan ja käytetään tarkoituksenmukaisesti. Apunaan pääsihteerillä on keskustoimiston henkilökunta. Keskustoimistossa työskentelee viestinnän, Punaisen Ristin ohjelmien (mm. kansainvälinen apu, valmiustoiminta, ensiapu, kotimaan apu, sosiaalipalvelutoiminta), järjestötyön (järjestö- ja koulutustoiminta, nuorisotoiminta, markkinointi) sekä talouden ja hallinnon työntekijöitä. Keskustoimistosta tuetaan piirien ja osastojen työtä sekä koordinoidaan, kehitetään ja hallinnoidaan

valtakunnallisia projekteja ja ohjelmia. Keskustoimistossa mm. suunnitellaan vapaaehtoisten koulutuksia, tuotetaan materiaaleja osastojen käyttöön, huolehditaan jäsen- ja luottamushenkilörekisteristä ja toimitetaan Avun maailma -jäsenlehteä. Markkinoinnissa tuotetaan Punaisen Ristin tuotteita varainhankintaan. Keskustoimistosta organisoidaan myös valtakunnalliset keräykset ja kansainvälinen avustustoiminta. Keskustoimisto sijaitsee Helsingissä.

Järjestön jokaisella jäsenellä ja toimielimellä on oikeus tehdä järjestön paikallista, alueellista tai valtakunnallista toimintaa koskevia aloitteita. Aloitteiden käsittelystä määrätään järjestön työjärjestyksessä. (Suomen Punainen Risti 2012, 6).

8 Kehittämisen projektin menetelmät ja toteutus

8.1 Prosessikuvaus ja siihen liittyvien tiedonhakumenetelmien valinta

Kehittämisen projektin kehittämismenetelmänä käytettiin prosessikuvauslaadun laatimista. Prosessikuvauslaadun laatiminen on yksi prosessikehityksen menetelmä. Organisaation johto ja luottamushenkilöt käyttävät tuotettuja prosessikuvauslaadun muutosjohtamisen, ohjauksen, päätöksenteon ja suunnittelun välineenä. Toimintaa koordinoivat tahot voivat hyödyntää prosessikuvauslaadun työn resurssitarpeiden, ongelmatilanteiden ja päällekkäisyyksien selvittämisessä. Prosessikuvauslaadun avulla voidaan myös kerätä hiljaista tietoa ja asettaa toiminnan arvioinnissa käytettäviä mittareita. (JUHTA 2012). Prosessikuvauslaadun avulla pyritään lähtökohtaisesti kuvaamaan nykyinen toimintamalli, tunnistamaan ja dokumentoimaan toimintamallissa esiintyvät ongelmat ja määrittämään kehitystavoitteet uudelle toimintamallille (Lauramaa 2014, 8).

Prosessikuvauslaadun tehdään julkisen hallinnon puolella yleensä prosessikaavion muodossa, jossa prosessin toimijat, toiminnot ja tietovirta kuvataan yhteisesti sovitulla symboliikalla (JUHTA 2012). Tämän kaltaisen prosessikaavion hyödyt olisivat olleet toimelähtöisen näkökulmasta pienet, joten prosessikuvauslaadun käytettiin sekä kirjallista muotoa, että epäformaalia graafisessa muodossa olevaa prosessin vuokaaviota.

Kehittämisen projektin aikana tehdyssä ilmoittautumisprosessin vuokaaviossa kuvataan vapaaehtoiseksi ryhtymisen prosessi alkaen siitä, kun nuori päättää ryhtyä vapaaehtoiseksi Suomen Punaisessa Ristissä. Prosessikuvauslaadun avulla kuvataan, miten nuori hankkii itselleen tietoa vapaaehtoistoiminnasta ennen Oma-ilmoittautumisen tekemistä, ilmoittautumisen tekeminen, sen käsittely paikallisosastoissa ja konkreettiseen vapaaehtoistoimintaan mukaan pääsyyn (tai pääsemättömyyteen) saakka. Prosessi kuvataan kolmen eri toimijan tasolla: vapaaehtoiseksi haluavan nuoren toiminta, ilmoittautumisen vastaanottavan

paikallisosaston vapaaehtoisten toiminta sekä Oma Punainen Risti- järjestelmän toiminta vapaaehtoiseksi tähtäävässä prosessissa.

Prosessin kehittämistavoitteet tunnistetaan luodusta prosessikuvauksesta. Lean ajatteluun perustuvan arvovirtakuvauksen (*value stream mapping, VSM*) avulla. Lean ajattelu on prosessijohtamisen filosofia. Ajattelun lähtökohtana on parantaa asiakkaan kokemaa arvoa tekemällä oikeita asioita, oikea-aikaisesti ja oikein. Lean menetelmillä pyritään vähentämään prosessista kaikkea sitä, mikä ei tuota asiakkaalle arvoa. Arvoa ei tuota asiakkaalle esimerkiksi turhat työvaiheet, odottaminen, laaturvirheet ja päällekkäisyydet. Arvoa heikentäviä asioita prosessissa kutsutaan hukaksi, jonka poistamiseen prosessien kehittämisellä pyritään. (Kpedu 2020). Tässä ilmoittautumisprosessissa asiakas on vapaaehtoiseksi ilmoittautuva nuori.

Arvovirtakuvaus on prosessikuvauksen muoto, jossa prosessia tarkastellaan prosessin toimijoiden roolien ja ajan suhteen. Poikkitoiminnallisia vuokaavioita kuten arvovirtakuvausta käytetään, kun kuvattavaa prosessia ei pystytä kuvaamaan yksikertaisena lineaarisena tapahtumana, vaan prosessissa on mukana useita eri toimijoita ja/tai tietojärjestelmiä (JUHTA 2012). Kuvaus sisältää asiakkaan kulun prosessin läpi, eri toimijoiden roolit ja osuudet prosessissa sekä odotusajat eri vaiheiden välillä. Kuvauksesta tunnistetaan ongelmakohtia ja ongelmakohdat kirjataan mahdollisiksi kehityskohteiksi. (Heinänen 2020).

Vapaaehtoiseksi ilmoittautumisprosessissa toimijat ovat vapaaehtoiseksi ilmoittautuvat nuoret, vapaaehtoisilmoittautumisia paikallisosastoissa käsittelevät vapaaehtoiset sekä Oma Punainen Risti- järjestelmä sekä erilaiset tietolähteet, joista nuoret saavat tietoa eri vapaaehtoistoiminnan muodoista. Arvovirtakuvauksen avulla prosessista nostetaan esille prosessin kriittiset pisteet (missä prosessin vaiheessa nuori joko pääsee konkreettiseen vapaaehtoistyöhön kiinni tai putoaa prosessista pois), riskit (mitkä tekijät aiheuttavat sen, että nuori ei pääse kiinnittymään konkreettiseen vapaaehtoistoimintaan) sekä prosessin hukka ja imu (millaista vapaaehtoistoimintaa Helsingin eri paikallisosastoissa järjestetään verrattuna siihen, millaista vapaaehtoistoimintaa nuoret haluavat tehdä). Prosessin kuvauksella ja analysoinnilla pyrittiin paikantamaan prosessin kohdat, joissa

nuorten vapaaehtoiseksi pyrkivien vapaaehtoispolku katkeaa sekä määrittelemään syyt sille.

Prosessin pääkohdat määriteltiin projektin ohjausryhmän haastatteluiden sekä alustavan internethaun perusteella. Internethaku koski sitä, millaista tietoa Helsingin eri paikallisosastojen toiminnasta on saatavilla internetissä. Hakuun käytettiin Suomen Punaisen Ristin internetsivuja (punainenristi.fi) sekä eri paikallisosastojen RedNet-sivuja (rednet.fi/paikallisosastot). RedNet -sivuja käytetään kunkin paikallisosaston omasta toiminnasta tiedottamiseen ja ne sisältävät paikallisosaston esittelyä sekä ilmoituksia ajankohtaisista toiminnoista. Tämän lisäksi selvitettiin Helsingin eri paikallisosastojen omilla RedNet-sivuillaan ilmoittama vapaaehtoistoiminta ja sen määrä. Tiedoista koottiin yleiskuva siitä, minkälaista vapaaehtoistoimintaa Suomen Punaisella Ristillä Helsingissä on sekä mitkä ovat eri vapaaehtoistoiminnan muotojen toimintavolyymit. Näiden tietojen perusteella tehtiin alustava prosessikuvaus (Kuvio 2.) prosessin eri vaiheista, joka ohjasi kehittämissuunnitelman myöhemmän tiedonkeruun sisältöä.

Kuvio 2. Alustava prosessikuvaus

Koska prosessin sujuvuuteen vaikuttaa kaksi päätoimijaa, nuoret sekä paikallisosastojen ilmoittautumisia käsittelevät vapaaehtoiset, pelkät nuorten antamat tiedot eivät riittäneet kokonaiskuvan muodostamiseen. Prosessikuvauksen muodostamiseen tarvittiin myös ilmoittautumisia käsittelevien paikallisosastojen vapaaehtoisten tieto siitä, miten ilmoittautumiset käsitellään eri paikallisosastoissa. Tiedot kerättiin kahden kyselyn avulla, joista toinen lähetettiin vapaaehtoiseksi ilmoittautuneille nuorille ja toinen Helsingin kaikkiin paikallisosastoihin. Nuorille

lähetettävän lyhyen sähköisen kyselyn sekä paikallisosastokyselyjen (saatekirjeineen) muokkaaminen tapahtui keväällä 2020. Kyselyihin tehtiin erillinen tutkimussuunnitelma ja anottiin tutkimuslupa Suomen Punaiselta Ristiltä.

8.2 Vapaaehtoiskysely nuorille

Vapaaehtoiskysely nuorille muodostettiin internethaun avulla luodun alustavan prosessikaavion teemoille. Tarkoituksena oli selvittää kyselyn avulla yksityiskohdita vapaaehtoiseksi ilmoittautumisprosessista, niiltä osin, kuin vapaaehtoinen omalla toiminnallaan vaikuttaa prosessiin. Uusia vapaaehtoisia koskevat prosessin kohdat olivat:

- 1) Päätös ryhtyä vapaaehtoiseksi.
- 2) Tiedonsaanti Suomen Punaisen Ristin ja oman paikallisosaston vapaaehtoistoiminnasta.
- 3) Ilmoittautuminen vapaaehtoiseksi Oma Punainen Risti –järjestelmässä.
- 4) Sopivan vapaaehtoistoimintaan pääseminen
- 5) Prosessin kokonaiskesto vapaaehtoisen näkökulmasta.

Vuoden 2020 aikana kysely lähetettiin kolme kertaa vastaanottajille, kaksi kertaa sähköpostiviestinä ja kerran multimediamviestinä. Kyselyn mukana lähetettiin saatekirje, jonka avulla vastaajan informointi tapahtui sekä linkki Office 365 Forms-ohjelmalla tehtyyn kyselykaavakkeeseen (Liite 1.). Vastaanottajalistojen kerääminen tapahtui Suomen Punaisen Ristin työntekijän toimesta, eikä tutkijalla ollut pääsyä Suomen Punaisen Ristin henkilötietorekisteriin. Vastaajat valittiin rekisteristä, mikäli seuraavat hakuehdot täyttyivät: Oma Punainen Risti- järjestelmän vapaaehtoiseksi ilmoittautumisessa valittu paikallisosasto sijaitsee Helsingissä, ilmoittautumisen tekemisestä on vähintään 3kk ja ilmoittautunut on 18–29-vuotias.

Yksi kyselyn avulla selvitettävistä asioista oli, miten nopeasti ilmoittautuneisiin otetaan yhteyttä paikallisosaston puolelta. Suunnittelukokouksessa vuoden 2019 lopussa Suomen Punaisen Ristin asiantuntijat arvioivat, että kolmessa kuukaudessa olisi pitänyt vähintään tulla yhteydenotto ja vapaaehtoiseksi pääsemisen

prosessi olla jo pitkällä koulutusten ja mahdollisesti konkreettisen vapaaehtoistyön osalta. Tällä haluttiin turvata se, että vastaajiksi ei päädy ilmoittautuneita, joiden ilmoittautumisesta on kulunut niin lyhyt aika, ettei heihin ole tästä syystä vielä otettu yhteyttä.

Vastaajien ikä myötäilee Suomen Punaisen Ristin määritelmää siitä, ketkä ovat nuoria vapaaehtoisia. Nuorimmat vapaaehtoiset eli 15–17-vuotiaat haluttiin rajata pois kyselyn vastaanottajista, sillä kyseisten vapaaehtoisten määrä on hyvin pieni ja alaikäisen vastaajan suostumukset ja informoinnit olisi pitänyt harkita erikseen. Kyselyssä oli mahdollisuus osallistua arvontaan, jossa voi voittaa 5 kappaletta Suomen Punaisen Ristin ensiapulaukkuja.

Sähköpostikyselyt lähetettiin vuoden 2020 tammikuussa ja huhtikuussa. Tammikuun kysely lähetettiin 143 nuorelle. Viikon kuluttua lähetettiin muistutusviesti sähköpostitse. Muistutusviestin viikon vastausajan jälkeen vastauksia oli tullut yhteensä vain 10. Sähköpostiviestin oli avannut ensimmäisessä lähetyksessä 52 % vastaanottajista, loput vastaanottajista ei ollut avannut sähköpostia. Vastamattomuuden syyn arvioinnin jälkeen, muokattiin saatekirje lyhyemmäksi, lisättiin tieto, ettei vastaamiseen kulu kuin kolme minuuttia ja pyrittiin otsikoimaan sähköposti kiinnostavammin.

Huhtikuussa 2020 kysely lähetettiin 81:lle nuorelle, joista 4 vastasi kyselyyn. Muistutusviestin jälkeen vastaajia oli yhteensä 5. Sähköpostiviestin oli avannut lähetyksessä 51 % vastaanottajista, mutta vain viisi oli vastannut kyselyyn. Vastausprosentti yhdessä tammikuun ja huhtikuun kyselyissä oli siis 6,7 %. Käytännössä ongelmaksi muodostui se, että puolet vastaanottajista ei edes avannut saapunutta sähköpostia ja lähes toinen puolikas ei saatekirjeen lukemisen jälkeen halunnut vastata kyselyyn.

Pyrkimyksenä oli se, ettei samoille henkilöille lähetettäisi kyselyä kuin kerran, sillä Suomen Punaisen Ristin toimesta vapaaehtoisille tulee muutenkin paljon sähköpostia ja myös toisia kyselyjä, joten kyselyn ja muistutusviestin jälkeen odotettiin noin 3kk ennen seuraavan kyselyn lähettämistä. Koska seuraavan lähetyksen aikataulu muuttui siten, että kysely lähetettiin vasta syyskuussa 2020 ja

lähetystapa oli vaihdettu multimediaviestiksi, päätettiin lähettää kysely kaikille ilmoittautuneille, joiden ilmoittautuminen oli tapahtunut 1.1.2020-28.6.2020 välisenä aikana. Vastaanottajia oli yhteensä 246, kun pois luettiin 11 vapaaehtoiseksi ilmoittautunutta, jotka eivät olleet antaneet puhelinnumeroaan ilmoittautumisen yhteydessä. Vastaanottajiin lukeutuivat siis myös ne nuoret, jotka olivat saaneet huhtikuussa sähköpostikyselyn. Multimediaviestinä lähetettiin saatekirje ja linkki Microsoft Forms- kyselykaavakkeelle. Kyselyyn vastasi 18 nuorta, vastausprosentin ollessa 7,3 %.

Kolmen yrityksen jälkeen oli todettava, että käytetyillä tiedonkeruutavoilla ei tulla saamaan suurta aineistoa, joten jatkoyrityksistä luovuttiin. Kehitysprojektissa on käytettävissä 33 nuoren vastaukset, parhaimmankin vastausprosentin jäädessä 7,3 prosenttiin. Pohtiessa syitä tälle, nousee esiin se, että Suomen Punaisen Ristin sisäisessä kehitystyössä nuorten vapaaehtoisuus ja Oma Punainen Risti-järjestelmä ovat tällä hetkellä kiinnostuksen kohteina useissa eri projekteissa ja on mahdollista, että nuoret saavat niin paljon pyyntöjä eri kyselyihin vastaamisesta, että vastaamismotivaatio on jo lähtökohtaisesti alhainen. Tämän projektin puitteissa ei kuitenkaan keksitty tapaa, jolla helsinkiläiset nuoret olisi saatu innostumaan vastaamaan laajemmin kyselyyn. 33:n nuoren vastauksista saa selville yleiskuvan ilmoittautumisen eri vaiheista ja siitä, miten ilmoittautumisesta vapaaehtoistyöhön pääseminen sujuu itse vapaaehtoisen kannalta.

8.3 Paikallisosastokysely

Paikallisosastokysely muodostettiin internethaun avulla luodun alustavan prosessikaavion teemoille. Tarkoituksena oli selvittää kyselyn avulla yksityiskohtia vapaaehtoiseksi ilmoittautumisprosessista, niiltä osin, kuin paikallisosastojen vapaaehtoiset omalla toiminnallaan vaikuttavat prosessiin. Paikallisosastojen koskevat prosessin kohdat olivat:

- 1) Oma Punainen Risti –järjestelmässä tehdyn ilmoittautumisen käsittely.
- 2) Ilmoittautumista vastaavan vapaaehtoistehtävän etsiminen paikallisosastossa.

- 3) Vapaaehtoisen kontaktoiduksi merkitseminen.
- 4) Yhteydenotto ilmoittautumisen tehneeseen vapaaehtoiseen.

Kysely saatekirjeineen lähetettiin kaikkiin Helsingin paikallisosastoihin tammi-helmikuussa 2021. Paikallisosastoja Helsingissä on 11 kpl. (Herttoniemi, Itä-Helsinki, Kallio-Käpylä, Keski-Helsinki, Kontula, Laajasalo, Länsi-Helsinki, Pohjois-Helsinki, Pukinmäki, Suomenlinna, Töölö). Kysely lähetettiin ensin Word-tiedostona, ajatuksella että useamman ihmisen olisi helpompi osallistua vastaamiseen samassa paikallisosastossa. Koska kyselyyn vastaaminen ei siinä muodossa näyttänyt houkuttelevan, siirrettiin kysely Microsoft Forms- muotoon (Liite 2.). Sähköiseen kyselyyn vastasi 7/11 paikallisosastosta, vastausprosentti 63,6 %. Vastanneissa paikallisosastoissa on sekä isoja että pieniä paikallisosastoja, joista osasta löytyy hyvin laajasti monenlaista toimintaa. Toisista sitten taas lähinnä vanhusten palveluja tai keskittyneitä ovat yhteen vapaaehtoistoiminnan muotoon.

8.4 Tulosten käsittely, lopullinen prosessikuvaus ja kehittämiskohteet

Vapaaehtoiskyselyn ja paikallisosastokyselyn vastaukset yhdistettiin internet-haun tuloksiin ja kokonaisuudesta muodostettiin prosessikuvaus vapaaehtoiseksi ilmoittautumisesta sekä kuvaus Suomen Punaisen Ristin vapaaehtoistyön kentästä Helsingissä. Vapaaehtoistyön kentän kuvailulla pyrittiin sovittamaan yhteen vapaaehtoiskyselyn tulosten antama kuva siitä, millaista vapaaehtoistoimintaa nuoret halusivat kyselyn perusteella tehdä ja millaisia vapaaehtoistehtäviä Helsingin paikallisosastoissa oli heille tarjota. Prosessikuvaus tehtiin kirjallisessa muodossa sekä prosessikuvauksena. Formaalin prosessikaavion tekemisestä symboleineen luovuttiin, sillä hyöty siitä olisi kehitysprojektin toimeksiantajalle olematon. Prosessikuvaajassa on kuvattu prosessin riskikohdat sille, että vapaaehtoiseksi ilmoittautunut nuori ei pääse mukaan vapaaehtoistoimintaan, jolloin osallistuminen Suomen Punaisen Ristin vapaaehtoistoimintaan voi jäädä vain ilmoittautumisen tekemisen tasolle. Näistä riskikohdat kirjattiin prosessin kehityskohteiksi, jotka esitetään tämän raportin lopussa. Prosessista nousi myös suoria

kehitysideoita toimenpide-ehdotuksiksi, joilla ilmoittautumisprosessia voidaan kehittää jatkossa.

8.5 Tutkimusten eettisyys ja tulosten luotettavuus

Kehittämisprojektissa käytetyt tiedonkeruumenetelmät olivat kyselytutkimuksia. Alun perin tarkoituksena oli tehdä myös syventävät haastattelut vapaaehtoisille nuorille. Tutkimuksille laadittiin tutkimussuunnitelma ja haastatteluissa kerättävälle materiaalille myös anonymisointisuunnitelma toimeksiantajan pyynnöstä. Suomen Punaiselta Ristiltä anottiin tutkimuslupa molemmille kyselyille ja syventäville haastatteluille. Syventäviä haastatteluja ei kuitenkaan päästy toteuttamaan tämän kehitysprojektin puitteissa.

Kyselytutkimuksissa minimoinnin periaate tarkoittaa sitä, että tutkimuksien suunnittelussa alun alkaenkin vältetään turhien, yksityiskohtaisten ja tutkimuksen kannalta ylimääräisten tietojen keräämistä. (Tietoarkisto 2020). Kyselyiden muotoilussa huomioitiin se, että yksityiskohtaisia tai tutkimuksen kannalta merkityksentöntä tietoa ei kerätty. Tarkan suunnittelun kautta vältettiin anonymisoinnin tarve kyselyjen tulosten arvioinnissa. Kummassakaan kyselyssä ei kysytty arkaluonteisia tai henkilökohtaisia asioita, vaan kysymykset koskivat prosessin eri kohtia. Samalla kyselyistä pyrittiin tekemään mahdollisimman lyhyitä ja nopeasti vastattavissa olevia, sillä kaikki vastaamiseen kulutettu aika oli pois itse vapaaehtoistehtäviin osallistumisesta. Kyselyihin vastaaminen oli vapaaehtoista ja mihin tahansa kysymykseen saattoi jättää kyselyissä vastaamatta.

Vapaaehtoisikyselyssä vastaajaryhmien kokoaminen Suomen Punaisen Ristin vapaaehtoisrekisteristä tapahtui Suomen Punaisen Ristin työntekijän toimesta, eikä tutkijalla ollut tarvetta, eikä lupaa rekisterin käyttöön. Vastaajaryhmien koamisen jälkeen, hän myös lähetti kyseiselle ryhmälle saatekirjeen ja kyselyn, sekä sähköpostilähetyksessä, että multimediamviestillä lähetettäessä. Vapaaehtoisikyselyn vastaukset eivät sisältäneet vastaajaa identifioivaa tietoa, lukuun ottamatta sähköpostiosoitetta, mikäli vastaaja halusi osallistua ensiapulaukkujen

arvontaan tai ilmoitti kiinnostuksensa osallistumaan haastatteluun. Sähköposti-osoitetta käytettiin ainoastaan arvonnän yhteydessä.

Paikallisosastokyselyn osalta vastaajille painotettiin, että kerättyä tietoa ei käsittele muut kuin tutkija, ei esimerkiksi Suomen Punaisen Ristin keskuustoimiston taholta kukaan. Tuloksia ei myöskään näytetty toimeksiantajalle, ennen kuin tiedot paikallisosastoista oli poistettu materiaalista. Tällä pyrittiin varmistamaan se, että paikallisosastot uskaltavat vapaasti tuoda julki myös mahdolliset kriittiset mielipiteet Oma Punainen Risti- järjestelmästä tai muusta vapaaehtoiseksi ilmoittautumisen prosessiin liittyvästä. Vastaukset sisälsivät myös kriittisiä mielipiteitä järjestelmän toiminnasta, positiivisten ohella, joten vastauksia voidaan pitää paikallisosastojen rehellisenä mielipiteenä vapaaehtoiseksi ilmoittautumisen prosessista.

Korona-ajan vaikutus Suomen Punaisen Ristin toimintaan oli valtava, sillä lähes kaikki toiminta, joka normaalioloissa olisi tapahtunut kasvokkain, jouduttiin mahdollisuuksien mukaan siirtämään verkkoon. Tiedonkeruu paikallisosastojen vapaaehtoistoiminnasta, joka toteutettiin RedNet-sivuston kautta, tehtiin ennen kuin koronan vaikutukset alkoivat näkyä sivustoilla ilmoitetun toiminnan määrässä. Toimintamäärän arviointi perustuu aikaan ennen koronaa ja on siten luotettava arvio siitä, millainen vapaaehtoistoiminnan kenttä Helsingin paikallisosastojen yhteenlasketusta toiminnasta muodostuu normaalioloissa. Eri asia on se, millä tavalla ja kuinka suurelta osalta entiseen normaaliin halutaan tai pystytään palaamaan vapaaehtoistehtävien osalta. Prosessikuvauksen osalta suurin muutos toiminnassa kehittämisprojektin aikana koskee sitä, että kaikki vapaaehtoistehtävään johtavat koulutukset on saatavilla internetissä. Tämä nopeuttaa prosessin loppuosan läpikäyntiä siihen tilanteeseen nähden, kun tiedot prosessista kerätään.

9 Aineistonkeruun tulokset

9.1 Tiedon saanti ennen vapaaehtoiseksi ilmoittautumista

Suomen Punaisen Ristin vapaaehtoistoiminnasta on tarjolla tietoa sekä järjestön internetsivuilla, Facebook- ja Twitter-tileillä. Monilla paikallisosastoilla on järjestön yleisten sivujen lisäksi omaa toimintaa koskeva Facebook- ja Twitter-tili. Sosiaalisen median lisäksi paikallisosastoilla on usein oma RedNet-sivusto, jossa paikallisosasto kertoo tarkemmin oman paikallisosaston toiminnasta. RedNet-sivuilla on paikallisosastoesittelyitä ja ajankohtaista tietoa osastolla tapahtuvasta toiminnasta.

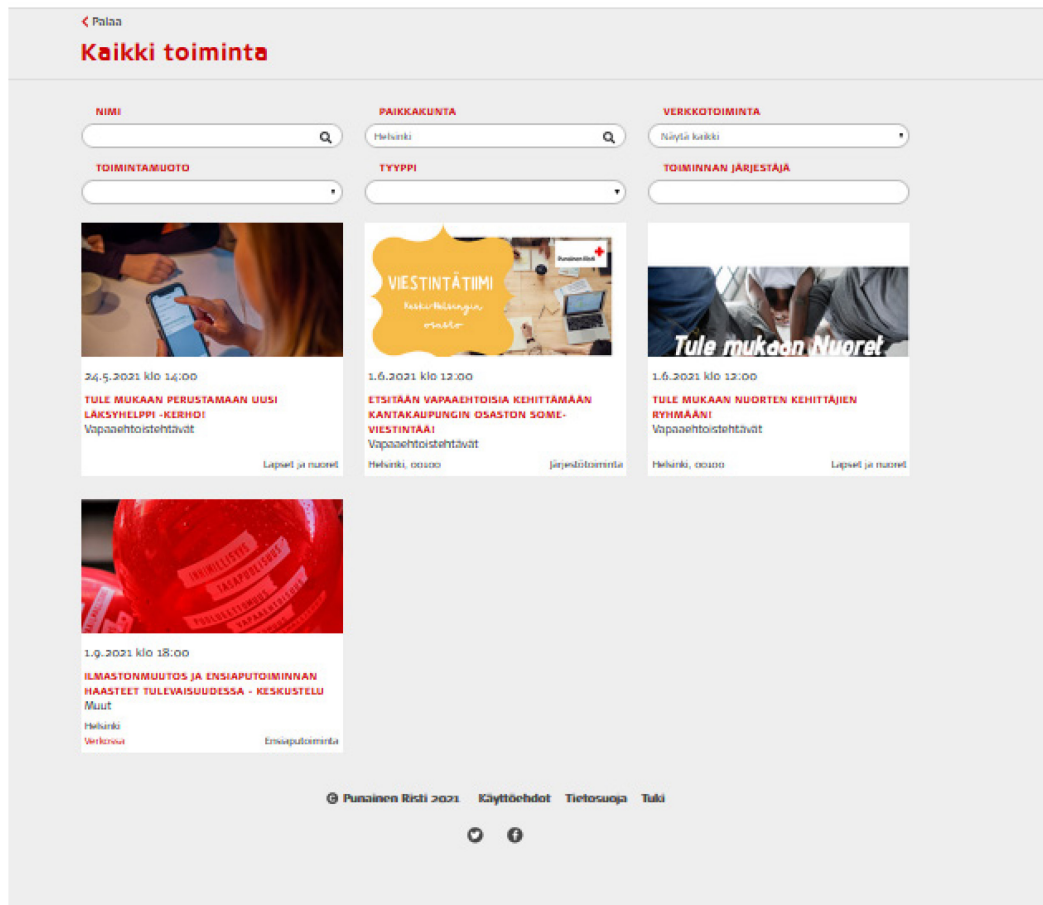
Suomen Punaisen Ristin internetsivut (punainenristi.fi) tarjoaa uusille vapaaehtoisille tietoa erilaisista vapaaehtoistyön mahdollisuuksista, joita järjestöllä on tarjota. Internetsivut uudistettiin kehittämisprojektin aikana ja visuaalisen ilmeen ja sivujen rakenteen selkiytymisen kautta sivuston käytettävyys parani merkittävästi. Aloitusivulla on hyvin esillä kohta ”vapaaehtoiseksi”, jonka on hyvin korostetussa ja helposti löydettävässä. Sivustolta käy hyvin ilmi järjestön toimintatavat ja arvomaailma. Sivulla on yleisellä tasolla kerrottu eri vapaaehtoistoiminnan muodoista, esimerkiksi Suomen Punaisen Ristin ystävätoiminnasta ja yksinäisyydestä. Sivustojen informaatio sisältö konkreettisesta vapaaehtoistoiminnasta ja asioista, joita vapaaehtoiseksi ryhtyminen vaatii (esimerkiksi koulutukset) on hyvin vähäinen, eikä kerro yksittäiselle vapaaehtoiseksi haluavalle siitä, millaista toimintaa hänelle olisi omassa kaupungissaan tai paikallisosastossa saatavilla. Sivut palvelee lähinnä yleiskatsauksena siitä, minkälaista toimintaa koko Suomen Punaisella Ristillä järjestetään. Syynä tähän epäilemättä on se, että järjestön pääsivuston on vaikea antaa tarkempaa tietoa vapaaehtoistoiminnasta, sillä toiminnan muodot ja laajuus vaihtelee valtavasti paikallisosastoittain ja piireittäin. Tarkempaa tietoa yksittäisen paikkakunnan tai paikallisosaston toiminnasta sivustolta saa kahden eri ohjelmiston kautta, joihin linkkejä löytyy lähes jokaisen vapaaehtoistoiminnasta kertovan sivun lopusta. Toinen on paikallisosastojen hakukone, jonka kautta pääsee eri paikallisosastojen RedNet -sivuille ja toinen on

tapahtumakalenteri, jossa koko maan toimijat voivat ilmoittaa vapaaehtoistehtävistä, koulutuksista sekä muista tulevista tapahtumista.

RedNetin piirit ja paikallisosastot- hakukone löytyy lähes jokaisen vapaaehtoisuudesta kertovan osion alta. Tekstin ”Ota yhteyttä sinua lähimpään Suomen Punaisen Ristin piiriin tai paikallisosastoon” alla on linkki hakukoneeseen, johon voi syöttää hakutietoja. Syöttämällä hakusana ”Helsinki” hakukoneeseen, saa listauksen kaikista Helsingin paikallisosastoista. Jokaisen paikallisosaston linkin kautta pääsee paikallisosaston RedNet- sivuille. RedNet- sivut sisältävät yksityiskohtaista tietoa paikallisosaston toiminnasta, kuten esimerkiksi mitä vapaaehtoistoimintaa kyseisessä paikallisosastossa järjestetään sekä miten siihen pääsee osallistumaan. Sivuilta löytyy yhteystietoja sekä ilmoituksia ajankohtaisista asioista. Paikallisosastojen RedNet -sivut ovat hyvin informatiivisia ja niiden kautta on helppo tutustua Helsingin eri paikallisosastojen toimintaan ja siihen, millaisia eroavuuksia paikallisosastojen välillä on.

Toinen linkki punainenristi.fi sivuilla, joka löytyy lähes jokaisen vapaaehtoisuudesta kertovan osion alta, on Suomen Punaisen Ristin tapahtumakalenteri. Linkin ”Etsi toimintaa tapahtumakalenterista” alla on hakukone, jonka kuuden eri hakukriteerin avulla on mahdollista löytää mieleistään toimintaa, kuten esimerkiksi koulutuksia. Kuusi hakukenttää ovat nimi, paikkakunta, verkkotoiminta, toimintamuoto, tyyppi ja toiminnan järjestäjä. Hakukenttä nimi ja paikkakunta ovat vapaita tekstikenttiä, muut hakukentät ovat pudotusvalikkoja, joista valitaan sopiva vaihtoehto haulle.

Tehdessä hakuja ja toimintakokeita toukokuussa 2021 hakukone ei toiminut toivotulla tavalla. Esimerkiksi jättäessä kaikki muut kentät tyhjiksi ja lisätessä paikkakunnaksi Helsinki, jolloin oletusarvona olisi, että kaikki Helsingin eri paikallisosastojen ilmoittama toiminta näkyisi hakutuloksissa, hakutuloksena oli vain neljä ilmoitettua tapahtumaa.

Kuva 1. Hakutulokset tapahtumakalenterista. (Suomen Punainen Risti 2021)

Esimerkkikuvasta näkee, että näissä löydettyissä neljässä hakutuloksessa, jotka saadaan kirjoittamalla paikkakuntakenttään Helsinki, ilmoitukset ovat täytetty toisistaan eroavilla tavoilla. Toiminnan nimi on kirjattu usein mahdollisimman innostavaan muotoon, joka on hakuehtona ilmeisen haastava. Sama käy ilmi, jos tekee haun, jossa jättää kaikki muut hakukentät tyhjiksi, mutta kirjoittaa nimi-hakukenttään ”ystävätoiminta”. Hakutuloksia on viisi kappaletta. Jos saman haun tekee sanalla ”ystävätoiminnan”, hakutuloksia on 12. Hakutulosten määrä riippuu siis jopa yksittäisen sanan sijamuodosta. On ilmeistä, että tapahtumakalenterin tapahtumahaku ei toimi optimaalisella tavalla. Hakutuloksen määräävin ehto on vapaa tekstikenttä, joka tarkoittaa, että hakua tekevä on tiedettävä sanatarvasti, missä muodossa tapahtuman nimi on järjestelmään syötetty. Katkaistuilla hakusanoilla tuloksia saa enemmän, mutta tapa ei ole kovinkaan intuitiivinen.

Mikäli jätti kaikki hakukentät tyhjiksi, jolloin oletusarvona oli, että kaikki Suomen Punaisen Ristin eri paikallisosastojen ja piirien ilmoittama toiminta sisältyisi haakuun, hakutuloksia oli 374. On vaikea uskoa, että näistä vain neljä koskisi Helsingissä tapahtuvaa toimintaa. Yhtenäistä tapaa ilmoituksen täyttämiseksi ei ilmeisesti ole määritelty järjestötasolla. Oma Punainen Risti-järjestelmän käyttöoppaassa, jossa kuvataan tapahtuman ilmoittaminen järjestelmässä, lukee vain, että paikkakunta on hyvä mainita (Suomen Punainen risti, 2018).

Edellisen perusteella hakua tekevän ihmisen on haastavaa saada selville, mitä toimintaa hänen omalla alueellaan järjestetään. Ohjelmiston ongelmat ovat tiedossa oleva asia Suomen Punaisella Ristillä. Mikäli uusi vapaaehtoinen haluaa jotain konkreettista tietoa oman alueen paikallisosastojen toiminnasta ennen vapaaehtoiseksi ilmoittautumista, tapahtumakalenteri on paikallisosastohaun lisäksi ainoa tapa etsiä tietoa, joka Suomen Punaisen Ristin internetsivustolta löytyy.

Suomen Punaisen Ristin internetsivuilla tehdään vapaaehtoiseksi ilmoittautuminen Oma Punainen Risti-järjestelmän kautta. Oma Punainen Risti-järjestelmään sivustolla on linkki lähes jokaisen erilaista vapaaehtoistoimintaa esittelevän sivun alussa ja lopussa. Linkki on otsikoitu kehotuksella ”ilmoittaudu vapaaehtoiseksi”. Oma Punainen Risti-järjestelmässä tehtävässä vapaaehtoiseksi ilmoittautumisessa kysytään vapaaehtoiseksi haluavalta muun muassa sitä, millainen vapaaehtoistoiminta häntä kiinnostaa ja minkälaisia taitoja vapaaehtoiseksi ilmoitettava omaa. Kysymykseen, mikä vapaaehtoiseksi ilmoitettava kiinnostaa on vastausvaihtoina toimiminen lasten ja nuorten parissa, toimiminen ikäihmisten parissa, maahanmuuttajan tukeminen, terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, ensiavun antaminen sekä opastaminen ja opettaminen. Vastausvaihtoehdot kuvaavat Suomen Punaisen Ristin yleisimpiä vapaaehtoistoiminnan muotoja. Lisäksi samaan kysymykseen on vastausvaihtoehdot porukassa toimiminen, toiminnan organisoiminen, hälytyksiin osallistuminen ja kansainvälisyys. Vastaukseksi saa antaa useamman kiinnostuksen kohteen. Seuraavassa kysymyksessä kysytään millaiset asiat kuvaavat ilmoittautuneen taitoja parhaiten. Vastausvaihtoehdot on neljätoista, joista voi valita useamman omia taitoja kuvaavan

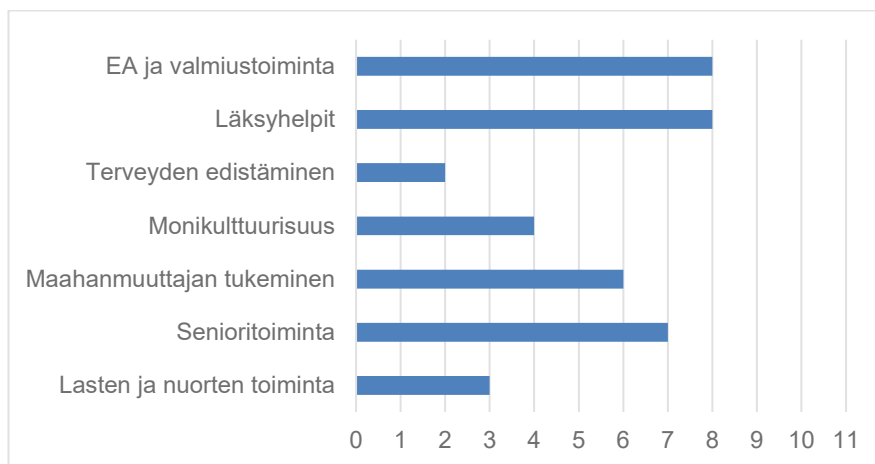
ominaisuuden. Vastausvaihtoehdot ovat ihmisten kohtaaminen, ruoanlaitto ja leipominen, toiminnan järjestäminen, julkinen esiintyminen, ryhmän ohjaaminen, kouluttaminen, toiminnan organisointi, valokuvaus ja videointi, digitaalinen osaaaminen, viestintä ja markkinointi, talous ja kirjanpito, terveydenhoito ja ensiapu ja pelastustoiminta. Lisäksi ilmoittautumisessa kysytään kielitaitoa, millä alueella haluaa toimia vapaaehtoisena, millä liikennevälineellä kulkee vapaaehtoistoimintaan sekä sopivaa etäisyyttä, jonka on valmis kulkemaan vapaaehtoistoimintaan.

9.2 Helsingin paikallisosastojen vapaaehtoistoiminnan muodot

Osana nuorten ilmoittautumisprosessin kuvausta tehtiin kartoitus siitä, millaista vapaaehtoistoimintaa Suomen Punainen Risti järjestää Helsingissä. Kartoitus tehtiin ennen korona-aikaa Helsingin paikallisosastojen RedNet- sivujen avulla. Koontiin kerättiin kaikki toiminta paikallisosastoittain, joka on ilmoitettu RedNet-sivuilla. Oma Punainen Risti -järjestelmän on toivottu korvaavan ainakin osittain RedNet- sivuston, eikä sivujen aktiivinen ylläpito ole enää samassa asemassa kuin aikaisemmin. Osa vapaaehtoistoiminnasta tapahtuu myös eri järjestäjien kuin paikallisosastojen toimesta (esim. Sekaisin Chat ja NuNu-toiminta). RedNet-sivustot ovat kuitenkin toinen Suomen Punaisen Ristin internetsivujen hyödyntämästä tiedonjakotavasta, joten sivustolta kerätyt tiedot kuvastavat vähintään sitä, minkälaista tietoa paikallisosastojen toiminnasta on uusille vapaaehtoisille saatavilla. Tarkoituksena ei ole väittää, että kartoitus olisi ajantasainen kuva kaikesta Helsingissä tapahtuvasta Suomen Punaisen Ristin vapaaehtoistoiminnasta. Kartoitus kuvaa kuitenkin pääpiirteittäin sitä, millaisena Helsingin vapaaehtoistoiminnan kenttä näyttäytyy RedNetin kautta niin toimintapaikkojen kuin toimintavolyymien suhteen.

Mukaihen Oma Punainen Risti -järjestelmän vapaaehtoiseksi ilmoittautumismakkeen jakoa, eri vapaaehtoistoiminnan muodot jaoteltiin auttamisen kohteen tai toimintamuodon perusteella. Vapaaehtoinen voi toimia lasten- ja nuorten tai ikäihmisten parissa, maahanmuuttajan tukemisessa, toimia terveyden ja hyvinvoinnin edistämässä, lahjoitusten keräämisessä, ensiavun antamisessa, hälytyksiin osallistumisessa tai kansainvälisissä asioissa. (Oma Punainen Risti,

vapaaehtoiseksi ilmoittautuminen 2021). Kaikkia listauksen sisältämiä vapaaehtoistoiminnan muotoja ei kuitenkaan järjestetä jokaisessa Helsingin paikallisosastossa, vaan toiminnan laajuus ja erilaisten toimintamuotojen määrä vaihtelee paikallisosastoittain.

Kuvio 3. Toimintaa järjestävien paikallisosastojen lukumäärä eri vapaaehtoistoiminnan muodoissa

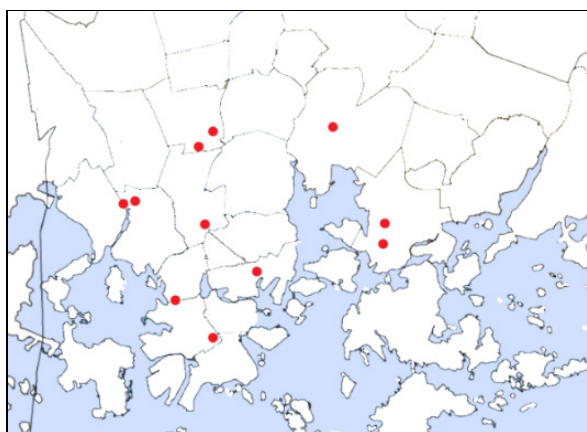
Ensiapu- ja/tai valmiustoimintaa järjestetään vähintään 8/11 paikallisosaston toimesta. Pukinmäen paikallisosasto on erikoistunut ensiapu- ja valmiustoimintaan, joka kattaa lähes koko paikallisosaston toiminnan. Näissä paikallisosastoissa toimii oma ensiapuryhmä, joka järjestää useamman kerran kuukaudessa erilaisia ensiaputaitojen opetteluun liittyviä koulutuksia sekä koulutuksia erilaisille ryhmille. Helsingin Ensihuoltoyksikön toimintaan osallistuminen ja vapaaehtoinen pelastuspalvelutoiminta sisältää henkisen ja aineellisen avun antamista onnettomuus- ja kriisitilanteissa viranomaistoiminnan tukena (VaPePa) sekä siihen kouluttautumista. Hälytysryhmätoimintaan osallistuvat auttavat esimerkiksi kadonneiden etsinnöissä ja ensiapupäivystystoimintaa tehdään esimerkiksi erilaisissa yleisötilaisuuksissa. Ensiapuryhmät kouluttavat laajasti myös erilaisia ryhmiä ensiaputoiminnan kursseilla. (RedNet, 2020).

LäksyHelppi- toimintaa järjestetään pääosin eri peruskoulujen, lukioiden ja ammattikoulujen yhteydessä. LäksyHelppi-toiminnassa lapsia ja nuoria autetaan läksyjen teossa kouluajan ulkopuolella. Toimintaa järjestetään 8/11

paikallisosaston toimesta 15 eri koulun yhteydessä sekä keskuskirjasto Oodissa ja Malmin kirjastossa. Myös aikuisopiskelijoille järjestetään erikseen LäksyHelppöjä ja VALMA-kursseja, jotka valmentavat ammatilliseen peruskoulutukseen (RedNet, 2020).

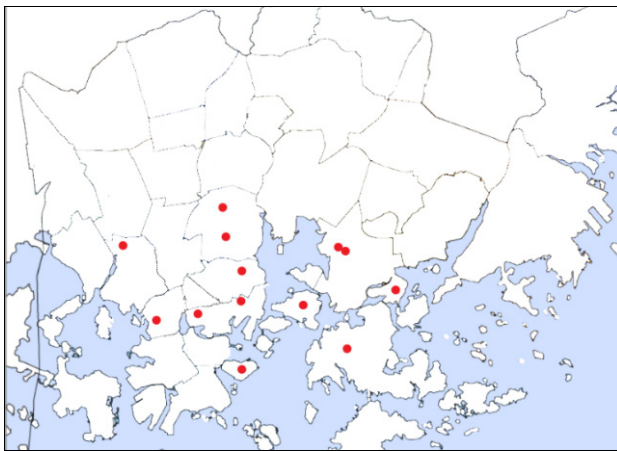
Terveyspistetoimintaa järjestää 2/11 paikallisosasto. Terveyspisteissä tehdään esimerkiksi verenpainemittausta ja sieltä saa myös keskusteluapua terveyteen liittyvissä kysymyksissä. Monikulttuurisuustoimintaa järjestetään 4/11 paikallisosaston toimesta. Toimintaan kuuluu Kids Club Red Cross, joka järjestää lapsille ryhmänä retkiä Helsingissä sekä erilaista kielikahvilatoimintaa. FiF-toiminnassa tarjotaan ei suomea puhuville henkilöille vapaaehtoistoiminnan mahdollisuuksia. (RedNet, 2020).

Maahanmuuttajan tukemiseen tähtäävää ja kotoutumista helpottavaa vapaaehtoistoimintaa järjestetään vähintään 6/11 Helsingin paikallisosastoista. Kuvassa 2. näkyy maahanmuuttajan tukemiseen tähtäävän, säännöllisesti järjestetyn, toiminnan sijoittuminen Helsingin erikaupunginosiin. Töölön paikallisosasto järjestää vastaanottokeskuksessa erilaisia ryhmätapahtumia, tutustumista uuteen kaupunkiin, liikuntaryhmiä sekä suomen kielen opetteluun liittyviä ryhmiä. Toimintaa järjestetään niin naisille, miehille kuin lapsille. Oleskeluluvan saaneille henkilöille ja perheille etsitään ystäviä Suomikamu -toiminnalla, jossa heidät ohjataan ystäviksi kantasuomalaisen henkilön tai perheen kanssa. Erilaisia suomen kielen taitoa edistäviä ryhmiä tai kielikahviloita toimii eri puolilla Helsinkiä ja LäksyHelppi-toimintaa järjestetään maahanmuuttajalasten lisäksi aikuisopiskelijoille. (RedNet, 2020).

Kuva 2. Maahanmuuttajan tukeminen. Säännöllisen toiminnan määrä ja sijainti

Ikäihmisten parissa toimiminen tai vapaaehtoistoiminta, joka tavalla tai toisella tähtää ikäihmisten auttamiseen on yleisin toimintamuoto Helsingin paikallisosastoissa. Toimintaa löytyy vähintään 7/11 paikallisosastosta. Kuvassa 3. näkyy ikäihmisten tukemiseen tähtäävän, säännöllisesti järjestetyn, toiminnan sijoittuminen Helsingin erikaupunginosiin. Palvelukotitoimintaa järjestetään kahdeksassa eri palvelukodissa eri puolilla Helsinkiä. Palvelukotien asukkaille järjestetään tapahtumia tai ohjelmapäiviä, ulkoiluapua, asiointiapua ja erilaisia virkistystilaisuuksia. Tämän lisäksi toimintaan kuuluu erilaisia korttelitupia, lukupiirejä, seniorikahviloita, seuraa kulttuuriharrastuksiin. Toiminnassa suuressa osassa on leppoisa yhdessäolo ja jutteluseura sekä asiointiapu ja ulkoiluapu. Osa toiminnasta järjestetään säännöllisesti viikoittain tai kuukausittain, osaa toiminnasta tarpeen mukaan. Senioritoimintaan liittyy kiinteästi myös ystävävälitystoiminta, jonka kautta pyritään vähentämään yksinäisyyttä, myös ikäihmisten osalta.

Kuva 3. Ikäihmisten tukeminen. Säännöllisen toiminnan määrä ja sijainti.

Lasten ja nuorten toimintaa järjestetään 3/11 paikallisosastossa. Kuvassa 4. näkyy lasten ja nuorten, säännöllisesti järjestetyn, toiminnan sijoittuminen Helsingin erikaupunginosiin. Osa toiminnasta on edellä mainittuja vapaaehtoistoiminnan muotoja, jotka on kuitenkin kohdistettu nimenomaan nuorille. Vastaanottokeskuksessa toimii lastenryhmä, Kids Club Red Cross tekee ryhmänä retkiä Helsinkiin ja Nuori nuorelle ystävävälitystoiminnassa (NuNu) saatetaan yhteen 15-29-

vuotias nuori, joka kaipaa ystävää 18-29-vuotiaan ystävävapaaehtoisen kanssa. Lisäksi lentopalloa pelataan yhdessä muiden nuorien kanssa ja Liikuntamyyllyssä järjestetään nuorten kahvilatoimintaa.

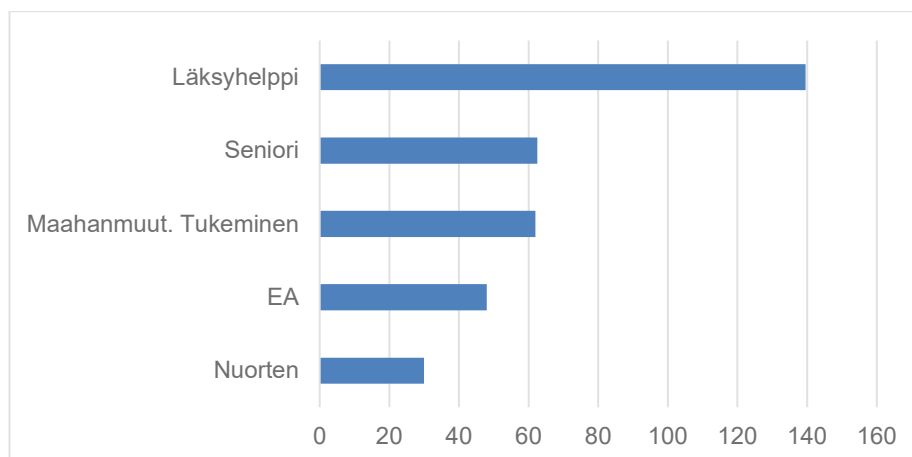

Kuva 4. Lasten ja nuorten toiminta. Säännöllisen toiminnan määrä ja sijainti.

Ystävätoiminta on yksi Suomen Punaisen Ristin suurimmista vapaaehtoistoiminnan muodoista. Ystävätoiminnassa vapaaehtoinen saa ystävävälityksen kautta itselleen asiakkaan, jonka kanssa he yhdessä päättävät millaista toimintaa haluavat tehdä. Ystävätoimintaa ovat myös esimerkiksi vankilavierailut ja muut laitospvierailut. Ystävävälitys kattaa koko Helsingin ja sitä järjestetään 5/11 paikallisosaston toimesta. Ystäväkoulutuksen käynyt tekee itselleen ystäväprofiilin, jonka avulla ystävää etsivä asiakas saadaan yhdistettyä vapaaehtoisen kanssa. Ystävävälitystä tehdään myös puhelimitse, sähköpostilla ja internetin välityksellä. Yhdessä paikallisosastossa asiakas voi etsiä itselleen myös kasvokkain tapahtuvassa ystävävälityksessä. Ystävätoiminta tähtää yksinäisyyden vähentämiseen ja ystäväprofiilien kautta toisilleen sopivat henkilöt saadaan kohtaamaan. Ystävävälitystä on niin nuorille (NuNu-toiminta), ikäihmisille kuin maahanmuuttajille (Suomikamu-toiminta) eri paikallisosastojen ja Helsingin ja Uudenmaan Piirin toimesta. Ystävätoimintaa voi tehdä myös verkkovapaaehtoisena.

Kaikissa paikallisosastoissa ainakin periaatteessa järjestetään keräystoimintaa vähintään Nälkäpäiväkeräyksen muodossa ja useissa paikallisosastoissa on oma keräystiimi. Keräyksiä voi edellä mainitun lisäksi olla useita muita vuoden aikana,

esimerkiksi Hyvä joulumielikeraus. Keräysryhmät organisoivat myös esimerkiksi kouluyhteistyön kautta keräyksiä siten, että oppilaitokset voivat osallistua keräykseen.

Kuvio 4. Säännöllisesti järjestettävä vapaaehtoistoiminta tuntia/kk.

Sen lisäksi, kuinka monessa paikallisosastossa tiettyjä vapaaehtoistoiminnan muotoja järjestettiin, myös tuntimääräisesti eri vapaaehtoistoiminnan muodoissa oli suuria eroja. Esimerkiksi yhteenlaskettu määrä LäksyHelppiä kuukaudessa oli kaikissa Helsingin paikallisosastoissa yhteensä lähes 140 tuntia, kun taas säännöllistä nuorten toimintaa järjestettiin vain 30 tuntia kuukaudessa.

Kaiken kaikkiaan se, kuinka montaa erilaista vapaaehtoistoiminnan muotoa tiettyssä paikallisosastossa järjestetään, vaihtelee siitä, että paikallisosasto on keskittynyt yhteen vapaaehtoistoiminnan muotoon aina siihen, että lähes kaikkia vapaaehtoistoiminnan muotoja järjestetään yhdessä paikallisosastossa. Myös järjestetyn toiminnan ajallinen määrä vaihtelee. Tiettyä vapaaehtoistoimintaa, esimerkiksi ikäihmisten tukemiseen tähtäävää toimintaa, voi olla saatavilla yhdessä paikallisosastossa monin eri tavoin ja aikamääräisesti runsaasti, siten että toimintaa järjestetään lähes päivittäin jossain muodossa.

Paikallisosastojen vapaaehtoistoiminta poikkeaa toisistaan niin toiminnan määrän kuin järjestettävien vapaaehtoistoiminnan muotojen suhteen. Valinta, mihin Helsingin paikallisosastoon Oma Punainen Risti -järjestelmässä ilmoittautumisen lähettää, on hyvin merkityksellinen vapaaehtoiseksi pääsemisen suhteen, sillä

sopivaa toimintaa ei välttämättä löydy kyseisestä paikallisosastoista, vaikka vierisessä paikallisosastossa toimintaa järjestettäisiin runsaasti.

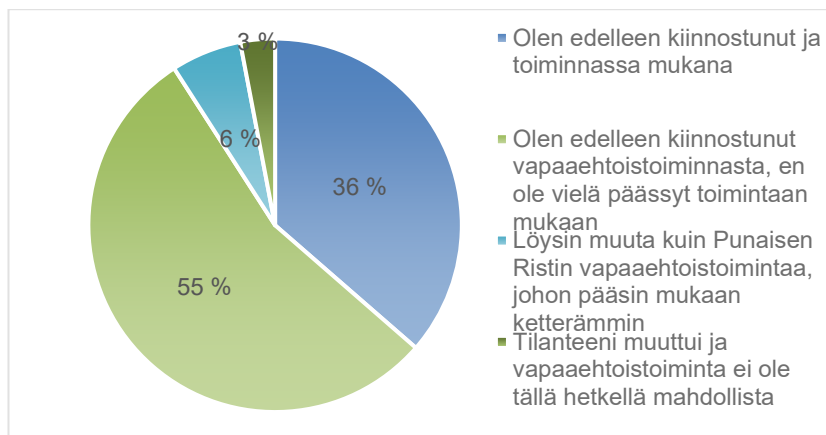
Paikallisosaston valintaa koskevaa tietoa on Suomen Punaisen Ristin internetsivuilla saatavilla tapahtumakalenterin ja paikallisosastohaun avulla, muuten sivustojen tiedot koskevat yleisesti maassa järjestettävää vapaaehtoistoimintaa. Tapahtumakalenterin hakutoiminnon avulla ei saa selkeää kokonaiskuvaa siitä, millaisia toimintamahdollisuuksia Helsingissä vapaaehtoisille on, sillä eri ilmoitetut toiminnot eivät välttämättä valituilla hakusanoilla tule listatuksi. RedNetin paikallisosastojen sivuilla löytyisi laajasti erilaista materiaalia, jolla paikallisosastojen erityispiirteisiin pystyisi helposti tutustumaan. Kuitenkin paikallisosastohakuun johtava linkki on otsikoitu ”Ota yhteyttä sinua lähimpään Suomen Punaisen Ristin piiriin tai paikallisosastoon”. Prosessin vaiheessa, jossa tuleva vapaaehtoinen on saanut vasta yleisluontoista tietoa Suomen Punaisen Ristin vapaaehtoistoiminnasta, eikä siis välttämättä edes tiedä, että toiminta järjestetään paikallisosastoitain, yhteyden ottaminen tiettyyn paikallisosastoon tuntuu epärelevantilta. Linkkiä ei siis välttämättä edes ymmärrä avata, vaikka sen alta saisi helposti hakusanalla ”Helsinki” tietää, millaisia erilaisia paikallisosastoja Helsingissä toimii.

9.3 Kysely vapaaehtoiseksi ilmoittautuneille nuorille

Kyselyyn vastanneet olivat tehneet vapaaehtoiseksi ilmoittautumisen Oma Punainen Risti- järjestelmässä vähintään 3kk ennen kyselyyn vastaamista. Kolme kuukautta valittiin projektin aloituskokouksissa ajaksi, jossa olisi runsaasti aikaa ilmoittautumisen käsittelyyn, yhteydenottoihin, koulutukseen ja sopivan tehtävän löytämiseen.

Kysymys 2 oli monivalintakysymys, joka koski vastaajan nykyistä tilannetta ilmoittautumisprosessissa. Siinä kysyttiin, onko vastaaja edelleen kiinnostunut Suomen Punaisen Ristin vapaaehtoistoiminnasta ja onko hän päässyt toimintaan jo mukaan. Kysymyksen tarkoituksena oli selvittää, miten sitoutuneita vapaaehtoiseksi ilmoittautuneet olivat toimintaan, kun ilmoittautumisesta oli kulunut

vähintään kolme kuukautta sekä selvittää kuinka pitkä aika ilmoittautumisesta yleensä kuluu, kunnes on päässyt mukaan konkreettiseen vapaaehtoistoimintaan.

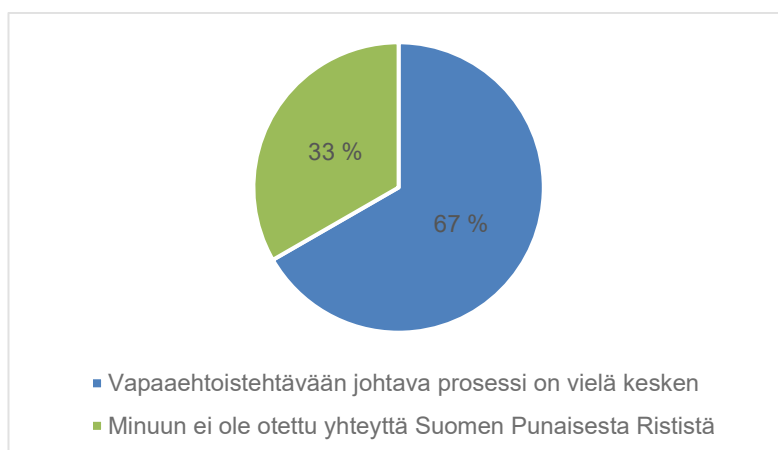
Kuvio 5. Vähintään kolme kuukautta ilmoittautumisen jälkeen

Vastaajista 90,9% ilmoitti olevansa edelleen kiinnostuneita tekemään Suomen Punaisen Ristin vapaaehtoistyötä. Vain 9,1% vastaajista ei ollut enää kiinnostunut Suomen Punaisen Ristin vapaaehtoistoiminnasta. 6,1% vastaajista oli löytänyt muuta kuin Suomen Punaisen Ristin vapaaehtoistoimintaa ja 3% ei pystynyt muuttuneen tilanteen takia osallistumaan vapaaehtoistyöhön tällä hetkellä.

Vastaajista 36% oli päässyt jo mukaan vapaaehtoistoimintaan. Sen sijaan 54,5% vastaajista ei ollut vielä mukana vapaaehtoistoiminnassa, vaikka olivat edelleen kiinnostuneita pääsemään toimintaan mukaan.

Kysymyksessä 3 kysyttiin syytä sille, miksi vastaajat eivät olleet vielä toiminnassa mukana, vaikka ilmoittautumisesta oli kulunut vähintään 3 kuukautta. Kuten kuviosta kuusi käy ilmi, 67% vastaajista kertoo vapaaehtoistehtävään johtavan prosessin olevan kesken. Sillä tarkoitetaan esimerkiksi sitä, että vapaaehtoistehtävässä toimimiseen tarvittava koulutus on edelleen kesken tai esimerkiksi ystävätoimintaan vapaaehtoiseksi ilmoittautuneelle ei ole vielä löytynyt sopivaa ystävää.

Vastaajista, jotka olivat edelleen kiinnostuneita vapaaehtoistyöstä, mutta eivät olleet vielä päässeet mukaan toimintaan 33 prosenttia ilmoitti, että heihin ei oltu oltu yhteydessä Suomen Punaisesta Rististä, vaikka olivat tehneet vapaaehtoiseksi ilmoittautumisen. Kokonaisvastaajamäärästä osuus on 18,8 prosenttia. Katsottaessa ajallisesti niiden vastaajien määrää, joihin ei ole otettu yhteyttä, ei selvää painotusta löydy eri vastaajaryhmien välillä. Vastaajia, joihin ei oltu otettu yhteyttä löytyi kaikista vastaajaryhmistä ja esimerkiksi koronatilanteen paheneminen ja sen myötä tulleet muutokset toiminnassa ei selitä sitä, miksi vapaaehtoiseksi ilmoittautuneisiin ei oltu otettu yhteyttä. Vastaukset hajautuvat tasaisesti eri kyselyeriin eivätkä ne ole selitettävissä hetkellisellä sekaannuksella toiminnassa.

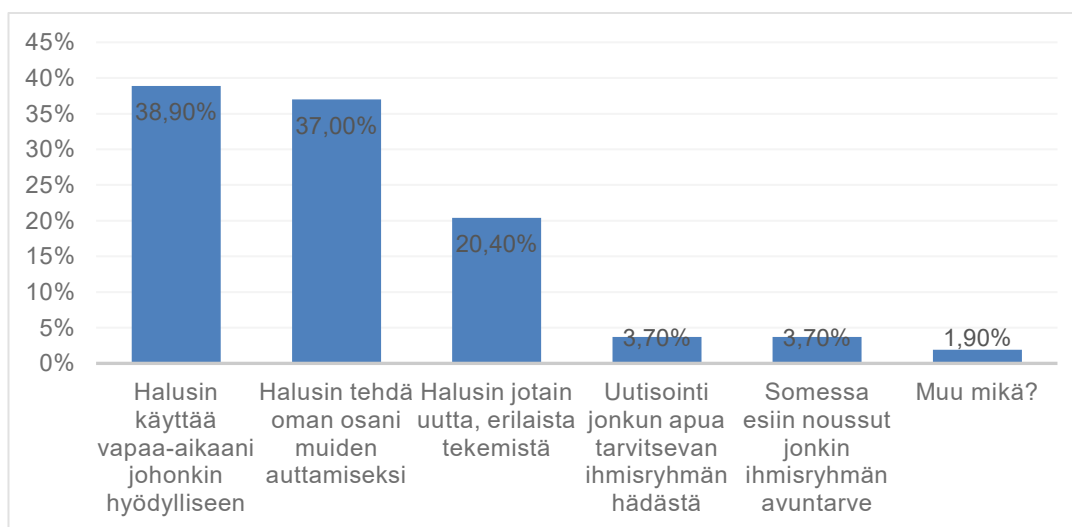

Kuvio 6. Onko ilmoittautunut päässyt mukaan vapaaehtoistoimintaan

Oli kysymys sitten siitä, että vastaajaan ei oltu oltu yhteydessä tai siitä, että sopiva vapaaehtoistehtävää ei ollut vielä löytynyt, 55 prosenttia kaikista vastaajista ei ollut vielä päässyt konkreettisiin vapaaehtoistehtäviin vaikka aikaa oli kulunut jo yli kolme kuukautta ilmoittautumisesta.

Kysymyksessä 4 kysyttiin, mikä vastaajan sai lähtemään mukaan Suomen Punaisen Ristin vapaaehtoistoimintaan. Vastausvaihtoehtoja oli viisi ja vastaaja sai antaa enemmän kuin yhden vastausvaihtoehdon vastaukseksi. Vastauksia saatiin yhteensä 55. Kolme tärkeintä syytä vapaaehtoistyöhön mukaan lähtemiseen olivat halu käyttää vapaa-aikaa johonkin hyödylliseen (38,9%), halu tehdä oma osa muiden auttamiseksi (37,0%) ja halu tehdä jotain uutta ja erilaista (20,4%).

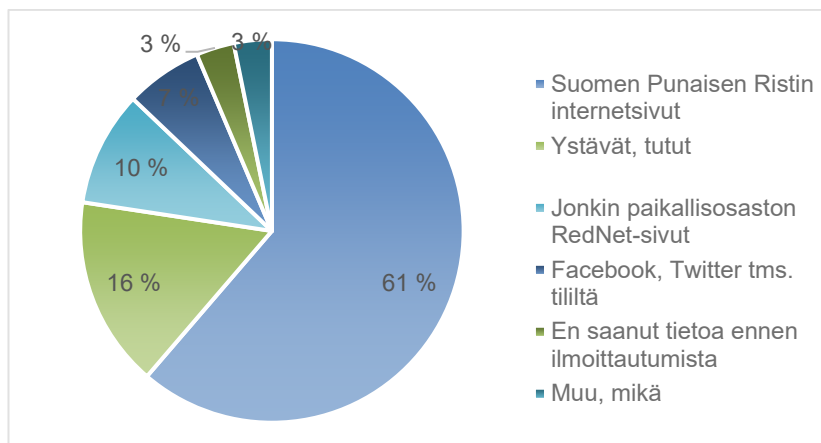
Muut syyt, kuten uutisoinnissa tai sosiaalisessa mediassa esiin noussut jonkin ihmisryhmän avuntarve esiintyivät yhteensä vain 9,6 %:ssa vastauksista.

Kuvio 7. Mikä sai lähtemään mukaan vapaaehtoistoimintaan

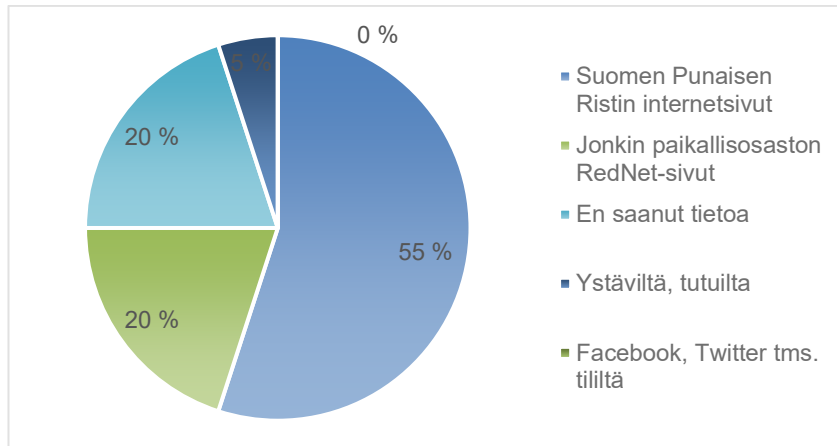
Kysymyksissä 5 ja 6 kysyttiin ensisijaista tiedonlähdettä, josta tietoa vapaaehtoistoiminnasta haettiin ennen vapaaehtoiseksi ilmoittautumisen tekemistä. Kysymys 5 koski tiedonhakua yleisesti Suomen Punaisen Ristin vapaaehtoistoiminnasta ja kysymys 6 taas tarkemmin tiedonhakua oman paikallisosaston vapaaehtoistoiminnasta.

Suomen Punaisen Ristin internetsivut (punainenristi.fi) olivat ylivoimaisesti käytetyin (61,3%) tietolähde, josta tietoa vapaaehtoistoiminnasta haettiin ennen ilmoittautumisen tekemistä. Seuraavaksi tärkein tietolähde on ystävät ja tuttavat. Vastaajista 9,7 prosenttia on etsinyt tietoa joltain paikallisosaston sivulta Red-Netissä. 6,5 prosenttia vastaajista kertoi etsineensä tietoa Suomen Punaisen Ristin Facebook, Twitter tai muulta vastaavalta sosiaalisen median tililtä. 3,2 prosenttia vastaajista sanoi, ettei ollut saanut tietoa Suomen Punaisen Ristin vapaaehtoistoiminnasta ollenkaan ennen ilmoittautumisen tekemistä.

Kuvio 8. Ensisijainen tiedonlähde Suomen Punaisen Ristin vapaaehtoistoiminnasta.

Tiedonhakuprosessi haluttiin esittää sekä yleisesti Suomen Punaisen Ristin vapaaehtoistoimintaa koskevana kysymyksenä että paikallisosaston vapaaehtoistoimintaa koskevana kysymyksenä. Vapaaehtoiseksi ilmoittautumisen yhteydessä valitaan paikallisosasto, joka ilmoittautumisen ottaa vastaan. **Kysymyksellä 6** haluttiin tarkentaa sitä, mistä vastaajat saivat eri paikallisosastojen vapaaehtoistoiminnasta tietoa ennen paikallisosaston valintaa. Edelleen 55,0 % vastaajista kertoo käyttäneensä tiedonlähteenä Suomen Punaisen Ristin internetsivuja. 20 % vastaajista oli löytänyt tietoa valitsemastaan paikallisosastosta paikallisosaston RedNet-sivuilta. Paikallisosastojen suhteen tietoa saamattomien määrä oli noussut jo 20,0 prosenttiin. Edelleen sosiaalinen media ei näytellyt suurta roolia tiedonhaussa myöskään paikallisosastojen osalta. Kukaan vastaajista ei ollut käyttänyt paikallisosastojen Facebook, Twitter tai muuta vastaavaa tiliä tiedonhakuun.

Kuvio 9. Ensisijainen tiedonlähde paikallisosastojen vapaaehtoistoiminnasta

Kuten aiemmassa tiedonhakuja koskevassa kartoituksessa selvisi, konkreettista tietoa eri paikallisosastojen vapaaehtoistoiminnasta löytyy käytännössä vain paikallisosastojen RedNet- sivuilta ja heidän omilta Facebook- ja Twitter-tileiltään. Näitä tiedonlähteitä kertoi käyttäneensä 17 % vastaajista. Suomen Punaisen Ristin internetsivut eivät tarjoa spesifiä tietoa paikallisosaston toiminnasta. Kuitenkin 55 % vastaajista kertoo käyttäneensä ensisijaisena tiedonlähteenä paikallisosaston toiminnasta kyseisiä internetsivuja. 20% vastaajista kertoo, ettei ollut saanut tietoa paikallisosaston toiminnasta ennen vapaaehtoiseksi ilmoittautumista.

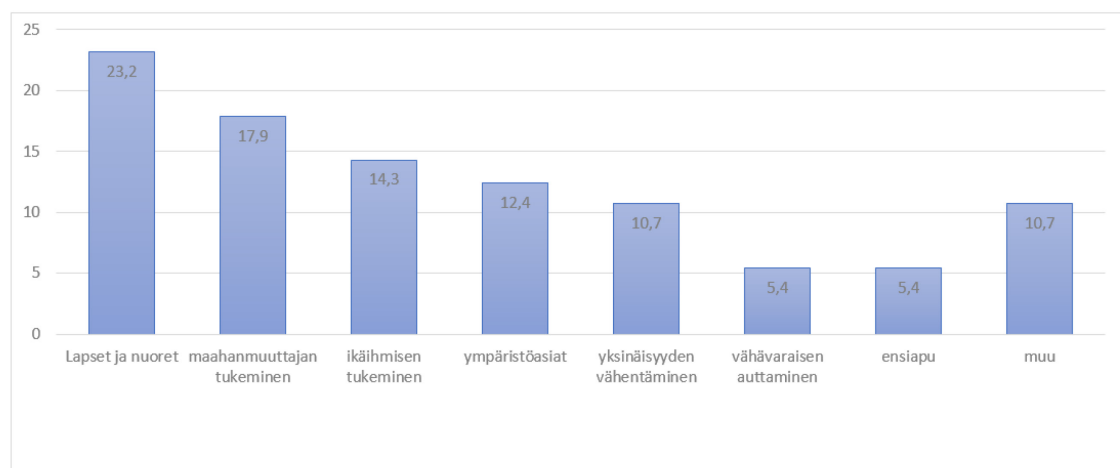
Punainenristi.fi- sivusto on ylivoimaisesti käytetyin tiedonlähde haettaessa tietoa sekä koko Suomen Punaisen Ristin toiminnasta, että tietyn paikallisosaston toiminnasta. Sivuston informaatioisällön varassa uusi vapaaehtoinen tekee päätöksiä, jotka vaikuttavat suoraan mahdollisuuksiin päästä mukaan vapaaehtoistyöhön ja sekä siihen, kuinka kauan ilmoittautumisesta konkreettisiin vapaaehtoistehtäviin pääsyyn kuluu. Huomiota on myös syytä kiinnittää siihen, että niiden osuus, jotka vastasivat, etteivät saaneet tietoa ennen ilmoittautumista nousi koko Punaisen Ristin toimintaa koskevasta kysymyksestä (3,2%) merkittävästi, kun kysyttiin mistä vastaaja sai tietoa paikallisosaston toiminnasta (20,0%). Vaikuttaa siltä, että yleistä tietoa Suomen Punaisen Ristin vapaaehtoistoiminnasta löydetään suhteellisen helposti, mutta spesifimpää tietoa paikallisosastojen toiminnasta ei löydetä, eikä välttämättä osata edes etsiä.

Kysymys 7 käsitteli sitä, minkä aihealueen tai ihmisryhmän parissa vastaaja haluaa tehdä vapaaehtoistyötä. Kysymys oli avoin kysymys, johon sai antaa yhden tai useamman vastauksen. Vastaukset luokiteltiin seitsemään eri luokkaan sekä muu mikä- luokkaan, jossa on luokittelemattomat yksittäiset toiveet.

Eniten vapaaehtoistyötä haluttiin tehdä (23,2%) lasten ja nuorten parissa. Seuraavaksi suosituimpia vapaaehtoistoiminnan muotoja oli maahanmuuttajan tukeminen (18%) ja ikäihmisten tukeminen (14%) ja ympäristöasioiden parissa toimiminen (12%). Huomionarvoista on se, että vain 17,0% vastaajista vastasi lasten ja nuorten parissa toimimisen ainoaksi vapaaehtoistoiminnan muodoksi, jota haluaa tehdä. Eli 83% vastaajista olisi valmiita tekemään myös muuta vapaaehtoistyötä kuin lasten- ja nuorten parissa toimimista.

Ympäristö/ilmastoasiat eivät ole kovinkaan vahvasti näkyneet Suomen Punaisen Ristin toiminnassa. Esimerkiksi Norjan Punainen Risti on nostanut ilmastoasiat hyvin vahvasti esille järjestön vapaaehtoistoiminnassa. Ympäristöasioiden parissa toimiminen oli kuitenkin neljänneksi suosituin vapaaehtoistoiminnan muoto, kun kiinnostuksen kohteita kysyttiin avoimella kysymyksellä.

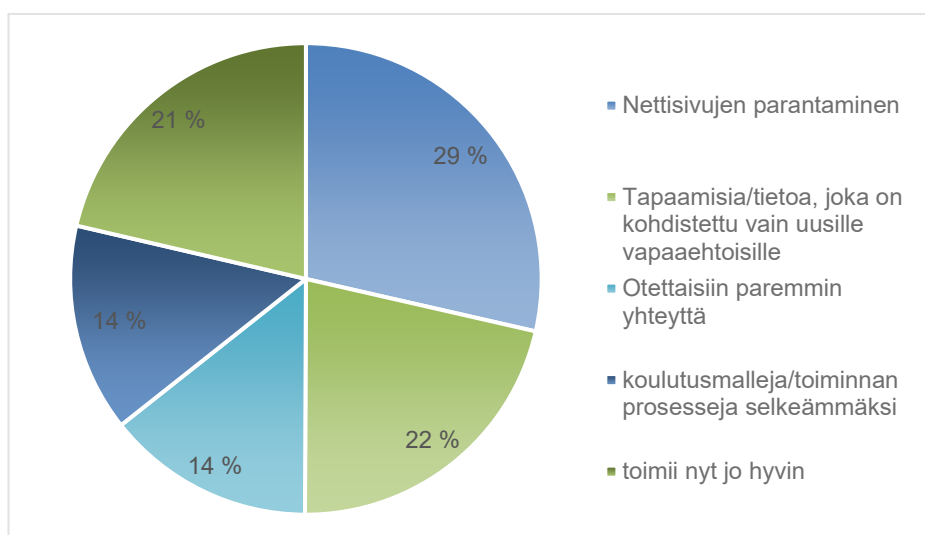
Muu, mikä- luokka sisälsi vankien auttamisen, eksyneet, taideryhmän vetäminen, varastotyöt, pakkaaminen yms. ja katastrofi- ja kriisityö.

Kuvio 10. Minkä aihealueen tai ihmisryhmän parissa vastaaja haluaa tehdä vapaaehtoistoimintaa (prosenttia vastauksista)?

Kysymys 8 Miten vapaaehtoistoimintaan mukaan pääsyä voisi kehittää helpommaksi? Kysymys oli avoin kysymys, johon sai antaa yhden tai useamman vastauksen. Vastaukset luokiteltiin soveltuvin osin viiteen, joihin sopimattomia vastauksia jäi neljä.

Nettisivujen muokkaamiseen/parantamiseen liittyviä vastauksia oli 22,2 prosenttia vastauksista. Myös spesifisesti uusille vapaaehtoisille kohdistettuja tapaamisia ja tietoa toiminnasta kaivattiin 17,7 %:ssa vastauksista. Koulutusmallien ja toiminnan prosesseihin kaivattiin selkeyttä 11:sta prosentissa vastauksista. 1 prosentissa vastauksista toivottiin paikallisosastoilta enemmän yhteydenottoja. Epäilemättä tässä vastaajaryhmässä on niitä vapaaehtoisiksi ilmoittautuneita, joihin ei ole otettu yhteyttä lainkaan. 17 %:a vastanneista koki, että mukaanpääsy oli helppoa ja ei ole tarvetta muuttaa asioita.

Kuvio 11. Kehitysehdotukset ilmoittautumisprosessin parantamiseen

Luokittelemattomia vastauksia oli neljä:

”Matalan kynnyksen kurssseja esimerkiksi piirin toimesta olisi kiva olla. Voisi olla vaikka osastojen esittelyjä etänä jne.”

” Viesteissä tulee paljon tietoa kokeneille henkilöille jne. Olisi kiva, jos saisi aloitus viestin vain uusille aloittelijoille, jossa rohkaistaisiin tulemaan tiettyyn aloitus tapahtumaan. Tämän jälkeen olisi helpompaa liittyä mukaan porukkaan”

” Teamsin välityksellä käyty kurssi oli tosi hyvä ja helppo. Ehkä elävin esimerkein itse toimintaa, jos epäröi osallistua kurssille. Esim. Miltä oikeasti voisi näyttää läksyhelppi?”

” Ainakin alku on melko byrokraattinen ja sekava. Tietoa ei aina löydy tai se on vanhentunutta. En saa oikeita ihmisiä kiinni, joten en ole päässyt kaikkiin niihin toimintoihin mukaan, mihin olisin halunnut.”

Kysymyksessä 10 kysyttiin, millaista uudenlaista vapaaehtoistoimintaa vastaaja kaipaa Suomen Punaiselle Ristille. Vastauksista suurin osa oli toimintaa, jota Suomen Punaisella Ristillä on jo olemassa, joten kysymys kiinnittää huomion toiminnasta tiedottamiseen. Koska vastauksissa kaivattiin monenlaista erilaista vapaaehtoistoimintaa, tulosten käsittelyssä poikkeuksellisesti päädyttiin vastausten suoraan kuvaamiseen, ilman luokittelua, jonka kautta havainnollistavaa tietoa menetettäisiin.

”Esimerkiksi päiväretkiä”

”Kaveri toimintaa netin kautta”

”Suomen Punaisella Ristillä on juuri sopivaa vapaaehtoistoimintaa minulle.”

”En osaa sanoa, Suomen Punaisella Ristillä on kyllä mielestäni hyvin monipuolisesti vapaaehtoistyömahdollisuuksia.”

”Enemmän ympäristöasioita koskevaa toimintaa”

”En tiedä onko jo, mutta itse olisi kiinnostunut esim. nuorten chatissa / chat moderaattorina toimimisesta”

”Eläimet, ympäristö”

”En tiedä”

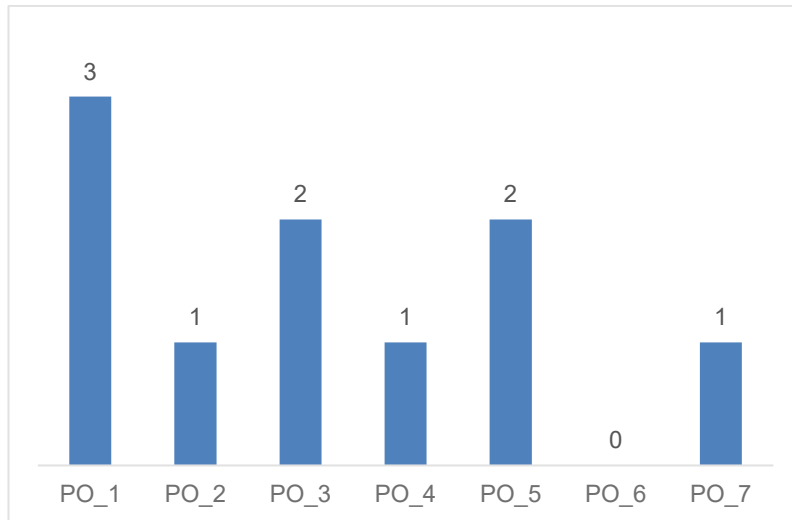
”Yhteisön ensiapukurssit voisivat olla mielenkiintoinen idea.”

9.4 Kysely paikallisosastoille

Sähköiseen kyselyyn vastasi 7/11 paikallisosastosta, vastausprosentti oli 63,6 prosenttia. Vastanneissa paikallisosastoissa on sekä isoja että pieniä paikallisosastoja, joista osasta löytyy hyvin laajasti monenlaista toimintaa. Toisista sitten taas lähinnä vanhusten palveluja tai keskittyneitä ovat yhteen vapaaehtoistoiminnan muotoon. Kysymysten perään lisättiin vapaa tekstikenttä kysymysten ja aihealueen kommentointia varten, jolla toivottiin kerättävän tietoa paikallisosastojen, jotta kysymykset olisi kohdistettu oikein tai mikäli asiaa ei ole osattu kysyä oikealla tavalla, vastauksia siihen, miten olisi pitänyt kysyä. Kysymyksiä oli 25 kappaletta, joista yhdeksän oli avoimia kysymyksiä. Avoimien kysymyksien vastaukset luokiteltiin sisällönanalyysin keinoin. Mikäli vastaukset eivät olleet luokiteltavissa siksi, että niitä oli vain muutama tai sen takia, että ne poikkesivat niin paljon toisistaan, vastaukset esitetään poikkeuksellisesti vain sitaatteina. Kyseiset vastaukset eivät ole järjesteltävissä eri teemojen alle ja niistä menetettäisiin informaatiota yrittämällä luoda keinotekoinen malli, johon ne sopisivat. Muuten vastaukset luokiteltiin sisällönanalyysin keinoin eri luokkiin ja kuvattiin luokkia kvantifioimalla vastauksista prosessia kuvaavaa tietoa. Paikallisosastojen kyselylomake ja saatekirje liitteenä 2.

Kysymys 1 ja 2: Onko paikallisosastollanne määrätyt henkilöt, jotka seuraavat ilmoituksia OMA:n kautta ilmoittautuneista uusista vapaaehtoisista? Kuinka monta henkilöä tätä työtä tekee?

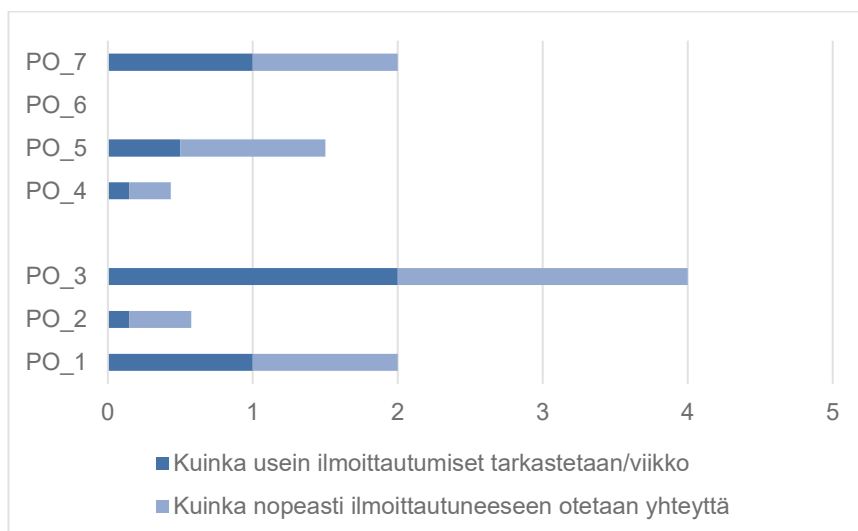
Ilmoittautumisia seuraavat ja käsittelevät kuudessa paikallisosastossa määrätyt henkilöt, joiden lukumäärä vaihtelee 1-3 henkilöä per paikallisosasto. Kolmessa paikallisosastossa on yksi henkilö, joka käsittelee ilmoittautumisia, kahdessa kaksi henkilöä ja yhdessä kolme. Yhdessä paikallisosastossa ei ole määrättyä henkilöä käsittelemään ilmoittautumisia.

Kuvio 12. Ilmoittautumisia käsittelevien ihmisten määrä paikallisosastoittain

Kysymys 3 ja kysymys 4: Kuinka usein ilmoittautumiset tarkastetaan (päivässä, viikossa, kuukaudessa)? Kuinka nopeasti ilmoittautuneisiin yleensä otetaan yhteyttä saatuaan ilmoituksen OMA:sta?

Ilmoittautumisten tarkastamisessa oli eroja paikallisosastojen välillä. Kaksi paikallisosastoa kertoo tarkastavansa ilmoittautumiset joka päivä. Yksi paikallisosasto tarkastaa ilmoittautumiset 2 kertaa viikossa, ja kaksi paikallisosastoa vähintään kerran viikossa. Yksi paikallisosasto tarkastaa ilmoittautumiset vähintään kerran kahdessa viikossa, kuitenkin jos jokin tapahtuma on lähestymässä, tätä useammin.

Kuvio 13. Aika ilmoittautumisesta yhteydenottoon paikallisosastoittain

Kuviossa 13. kuvataan yhteenlaskettu aika, joka paikallisosastoissa kuluu ilmoittautumisen vastaanottamisesta siihen, kun ilmoittautuneeseen otetaan yhteyttä. Nopeimmillaan vapaaehtoisilmoittautumisen tehnyt saa yhteydenoton jo muutamman päivän sisällä ilmoittautumisen tekemisestä. Pisimmillään odotusaika voi olla jopa neljä viikkoa. Odottajan kannalta kuukausi tuntuu kohtuuttoman pitkältä odotusajalta, kun kyseessä ei vielä välttämättä ole kyse yhteydenotosta, jolla pääsisi oikeasti vapaaehtoistehtäviin vaan koulutuksen/ei ole tarjota sopivaa vapaaehtoistehtävää ilmoituksen saamista.

Kysymys 5: Millä tavalla ilmoittautuneisiin otetaan yleensä yhteyttä saatuaan ilmoituksen OMA:sta?

Kuusi seitsemästä vastanneesta paikallisosastosta lähettää sähköpostia ilmoittautuneelle. Ensimmäinen yhteydenottokeino on sähköpostin lähettäminen, jossa kerrotaan paikallisosaston toiminnasta. Kokonaisuudessaan viestien sisältö jää epäselväksi, sillä asiaa ei kysytty erikseen kyselyssä. Osa paikallisosastoista kertoo myös sähköpostin sisällöstä: kerrotaan paikallisosaston toiminnasta, kerrotaan avoimista vapaaehtoistehtävistä, mahdollisista yhdyshenkilöistä. Lisäksi kerrotaan Suomen Punaisen Ristin jäsenyyden eduista. Yksi seitsemästä paikallisosastosta kertoo ottavansa ilmoittautuneeseen joskus yhteyttä myös puhelimitse. Myöhemmissä avoimissa kysymyksissä käy ilmi, että yhden paikallisosaston ensimmäiseen viestiin sisältyy kutsu tutustumaan osaston toimintaan paikantäälle ja että ensimmäisen viestin sisältöön kuuluu myös seuraavien saatavilla olevien koulutusten ajankohta.

Kysymys 6: Mitä toimenpiteitä on tehty, ennen kuin ilmoittautunut kirjataan kontaktoiduksi OMA:ssa (esim. lähetetty sähköpostia, puhelinkeskustelu, henkilö tavattu..)?

Kontaktoiduksi merkitseminen on Oma Punainen Risti- järjestelmän tapa laskea uusien vapaaehtoisten määrää. Yhtenäistä linjaa sille, milloin uusi vapaaehtoinen kirjataan kontaktoiduksi ei ole määritelty yleisesti paikallisosastoille.

Yksi paikallisosasto seitsemästä kirjaa uuden vapaaehtoisen kontaktoiduksi vasta, kun uusi vapaaehtoinen on osallistunut johonkin vapaaehtoistoimintaan. Syyksi paikallisosasto ilmoittaa sen, että aikaisemmin, kuin uusi vapaaehtoinen kirjattiin kontaktoiduksi heti yhteydenoton jälkeen, 42 %:a kontaktoiduiksi merkityistä ei loppujen lopuksi saatu mukaan toimintaan. Paikallisosasto muutti käytäntöä itsenäisesti, jotta kirjanpito pitäisi paremmin paikkansa uusien vapaaehtoisten suhteen. Yhdessä paikallisosastossa ei kirjata uusia vapaaehtoisia kontaktoiduksi Oma Punainen Risti- järjestelmään vaan omaan kirjanpitoon. Muissa vastanneissa paikallisosastoissa kirjataan uusi vapaaehtoinen kontaktoiduksi, kun ilmoittautuneelle on lähetetty sähköposti tai kun vapaaehtoiselle on soitettu, paikallisosaston tavan mukaan.

Toisistaan poikkeavien käytäntöjen takia kontaktoitujen vapaaehtoisten määrän käyttäminen mittarina ei ole luotettava tapa mitata uusien, toimintaan osallistuvien, vapaaehtoisten määrää. Koko kyselyn vastauksista saa kuvan, että kontaktoiduiksi merkityissä on paljon niitä, jotka eivät ole osallistuneet toimintaan ollenkaan ilmoittautumisesta huolimatta.

Lisäksi aihetta kommentoitiin vapaissa kommentteissa seuraavasti:

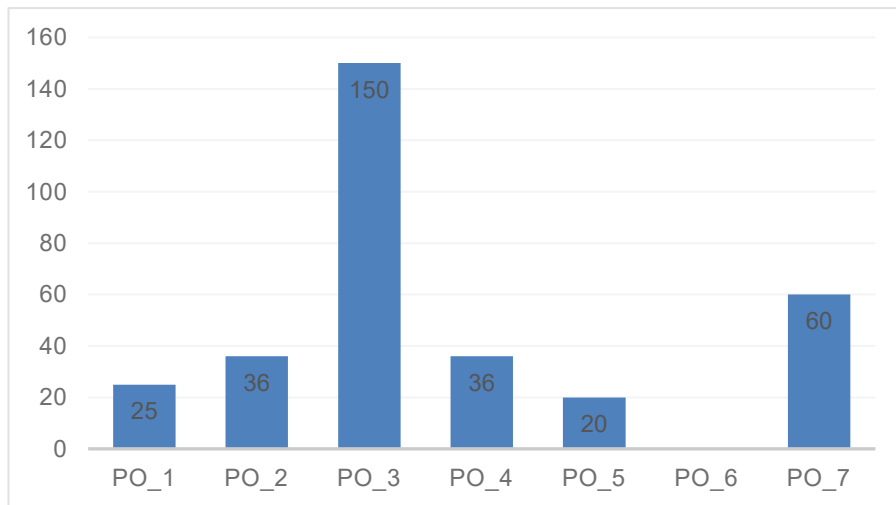
”Pitäisi ohjata jonkin koulutuksen tai infon kautta Omaan.”

”Toimintamme on niin monipuolista, että toimintavaihtoehtoja on, koulutusta tuetaan ja infoja järjestetään.”

”Olisi hyvä, jos OMA-vastaava pääsisi käsittelemään profiilin tietoja vähän vapaammin eli kokoamaan sieltä sähköpostilistoja kiinnostuksen kohteiden mukaan yms. Todella tuskastuttavaa pyytää niitä joltain pääkäyttäjältä.”

Kysymys 8: Kuinka paljon uusia vapaaehtoisia paikallisosastoonne tuli kuluneen vuoden aikana?

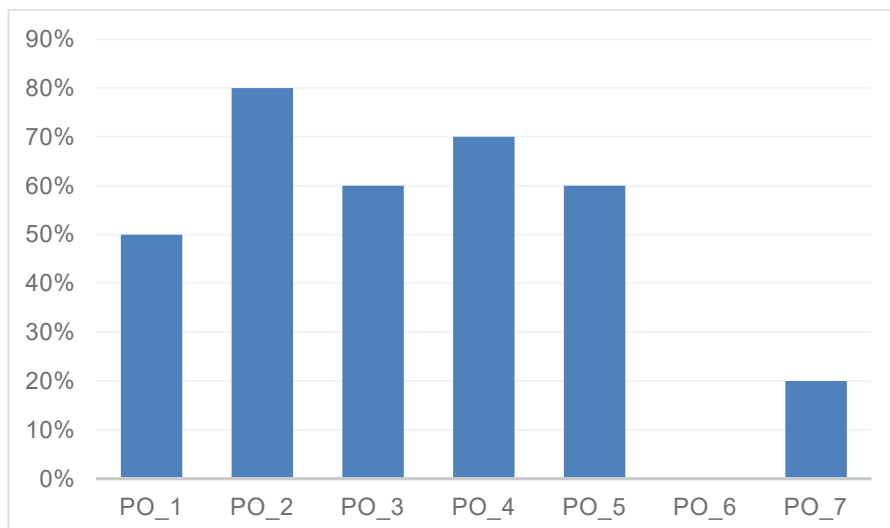
Riippuen paikallisosastosta, uusien vapaaehtoisten määrä kuukaudessa vaihteli yhden ja kahdentoista uuden vapaaehtoisen välillä. Kaksi vapaaehtoista kuukaudessa tuli kahteen paikallisosastoon seitsemästä, viisi vapaaehtoista kuukaudessa yhteen, kolme uutta vapaaehtoista kuukaudessa tuli kahteen paikallisosastoon kuukaudessa, yhteen paikallisosastoon tuli viisi uutta vapaaehtoista kuukaudessa ja yhteen paikallisosastoon tuli 12 uutta vapaaehtoista kuukaudessa.

Kuvio 14. Uusien vapaaehtoisten määrä vuodessa paikallisosastoittain

Uusien vapaaehtoisten määrät mukailevat paikallisosastojen toimintavolyymia, siten että suurimmassa osassa paikallisosastoja uusien vapaaehtoisten määrät ovat alle viisi uutta tulijaa kuukaudessa. Ainoastaan yhdessä paikallisosastossa määrä oli yli kaksinkertainen.

Kysymys 9: Arvioi, kuinka suuri osuus näistä uusista vapaaehtoisista on sellaisia, joiden ensisijainen tiedonlähde on internet ja vapaaehtoiseksi ilmoittautuminen tapahtuu Oman kautta?

Kuvio 15. Arvio, kuinka suuri osa vapaaehtoisista tulee Oma Punainen Risti -järjestelmän kautta

Kysymys 10: Kuinka paljon arvionne mukaan uusia vapaaehtoisia, jotka pääsevät pysyvämmiin mukaan paikallisosastonne toimintaan, tulee edellä mainitun internet- ja Oma-ilmoittautumisen kautta?

Yhdessä paikallisosastossa koettiin, että alle 10 prosenttia Omassa ilmoittautuneista pääsee toimintaan pysyvämmiin mukaan. Kolme paikallisosastoa arvioi Omassa ilmoittautuneista vain noin 10-25 %:a olevan niitä, jotka pääsevät pysyvämmiin paikallisosaston toimintaan mukaan. Yksi paikallisosasto taas arvioi, että 75 prosenttia Omassa ilmoittautuneista pääsi osaston toimintaan pysyvämmiin mukaan ja yksi paikallisosasto arvioi, että noin puolet pääsee toimintaan pysyvämmiin mukaan.

Kysymyksissä 8-10 vastaukset eroavat niin paljon toisistaan paikallisosastoittain, että niiden avulla on mahdoton sanoa mitään yleistä Oma Punainen Risti -järjestelmän toimivuudesta uusien vapaaehtoisten rekrytoinnissa. Suurin osa uusista vapaaehtoisista ilmoittautuu vapaaehtoiseksi internetin välityksellä. Kuitenkin suurimman osan pysyvämmiin toimintaan tulleista koetaan olevan muita reittejä vapaaehtoiseksi tulleita kuin internetin ja Oma Punainen Risti - ilmoittautumisen kautta. Asia, joka kysymyksistä käy kuitenkin ilmi ovat Helsingin eri paikallisosastojen erot uusien vapaaehtoisten määrissä sekä se, että Oma Punainen Risti -

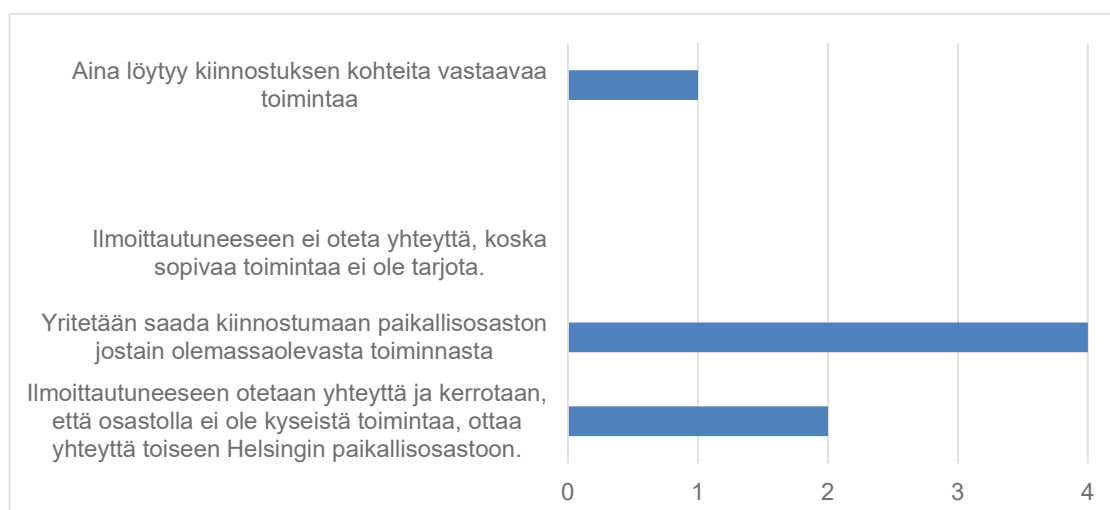
järjestelmä toimii rekrytointikanavana paremmin toisissa paikallisosastoissa kuin toisissa.

Vapaina kommentteina edellisiin kysymyksiin on kirjoitettu seuraavaa:

”Koen ongelmana, että OMA on edelleen osastossamme lapsipuolen asemassa. Nyt olisi mainio tilaisuus saada ihmisiä kirjautumaan portaaliin kun tulevat koronavapaaehtoisiksi. Saattaisi auttaa, jos osastoja ohjeistettaisiin ”ylhäältäpäin”, että muistakaa aktiivisesti kehottaa vapaaehtoisia liittymään OMA:an.”

Kysymys 12: Mikäli ilmoittautuneen OMA:ssa kertomat kiinnostuksen kohteet eivät sovi mihinkään paikallisosastonne vapaaehtoistoimintaan, mitä tapahtuu?

Kysymys on monivalintakysymys, jossa on neljä eri vaihtoehtoa. Yksikään paikallisosasto ei jätä ottamatta ilmoittautuneeseen yhteyttä sen takia, että Omassa ilmoitetut kiinnostuksen kohteet eivät vastaa paikallisosaston toimintaa. Neljä paikallisosastoa vastaa yrittävänsä saada ilmoittautuneen kiinnostumaan oman paikallisosastonsa toiminnasta, vaikka ilmoittautuneen kiinnostuksen kohteet olisivat alun perin olleet erilaiset, kuin mitä paikallisosaston toiminnasta löytyy. Kaksi paikallisosastoista kertoo ilmoittavansa vapaaehtoiselle, että sopivaa toimintaa ei järjestetä paikallisosastossa, mutta toisesta Helsingin paikallisosastosta kyseistä toimintaa löytyy. Yksi paikallisosasto vastaa, että paikallisosastosta löytyy aina ilmoittautuneen kiinnostuksenkohteita vastaavaa toimintaa.

Kuvio 16. Eri toimintatapojen yleisyys paikallisosastoissa, mikäli sopivaa vapaaehtoistoimintaa ei ole tarjota uudelle vapaaehtoiselle.

Kysymys 16: Pystyykö omien toimintamuotojen esittelyllä yleensä saamaan ilmoittautuneen kiinnostumaan oman paikallisosaston toiminnasta, vaikka kiinnostuksen kohteet olisivat alun perin muunlaiset? Kysymys oli avoin kysymys. Siihen vastasi kolme paikallisosastoa.

”Osan pystyy varsinkin, jos toivottua toimintaa on myöhemmin tulossa.”

”Melko harvoin, ehkä muutaman vuodessa.”

”Kyllä.”

Kysymys 14 ja 15: Mikäli omasta paikallisosastosta ei löydy ilmoittautuneen kiinnostuksenkohteita vastaavaa toimintaa, etsitäänkö ilmoittautuneelle valmiiksi paikallisosasto, jossa toivottua vapaaehtoistoimintaa on? Miten ilmoittautuminen siirretään toiselle paikallisosastolle? Vain yksi paikallisosasto ilmoittaa etsivänsä uuden paikallisosaston ja yhteystiedot valmiiksi ilmoittautuneelle. Yksikään paikallisosasto ei vastannut kysymykseen, miten ilmoittautuminen siirretään toiselle paikallisosastolle, joten oletusarvoisesti ilmoittautumisia ei Omassa pysty siirtämään paikallisosastolta toiselle. Jos olisi, voisi uusi paikallisosasto olla yhteydessä ilmoittautuneeseen suoraan, jolloin yksi porras ”pahoittelen, mutta meillä on ei-oota sinulle” ja uusi yhteydenotto jäisi pois.

Kysymys 17 ja 18: Mikäli OMA:ssa vapaaehtoiseksi ilmoittautuneelle ei osaston toiminnasta löydy sopivaa toimintaa, millaista vapaaehtoistyötä toivottiin/ toivotaan usein? Onko toiveissa eroja eri ikäryhmien välillä?

Vastauksista käy ilmi, että yhden paikallisosaston mukaan nuoret kaipaavat nuorisotoimintaa. Nuorien ja iäkkäämpien vapaaehtoisten toiveet erosivat toisistaan kahden paikallisosaston mielestä. Yksittäisiä vastauksia tuli kahteen kysymykseen yhteensä kuusi kappaletta. Koska yksittäisissä vastauksissa mainittiin monenlaista erilaista toimintaa, tulosten käsittelyssä poikkeuksellisesti päädyttiin vastausten suoraan kuvaamiseen, ilman luokittelua. Luokittelun kautta havainnollistavaa tietoa menetettäisiin.

”En ymmärrä kysymystä. Toivotuimmat toimintaryhmät ovat vanhustyö ja kouttaminen.”

”Kertakeikkoja.”

”Läksyhelppi ja muu nuorisotoiminta.”

”Erialaista yhdessä ”puuhastelua”, käsitöitä/leipomista/ruuanlaittoa...”

”Nuoret toivovat nuorisotoimintaa.”

”Vanhemmat kaipaavat selvästi enemmän seuraa ja yhdessä toimimista, nuoremmat haluaisivat olla mukana kehittämässä teknisiä alustoja/viestintää yms.”

Kysymys 19: Minkälaiseen vapaaehtoistyöhön paikallisosastossanne tarvittaisiin erityisesti uusia vapaaehtoisia? Vastaus saatiin viideltä paikallisosastolta.

”Kaikkiin ryhmiin sopii, kunhan saadaan avattua koronan vuoksi taulla olevat ryhmät.”

”Ystävätoimintaan on koko ajan puute vapaaehtoisista.”

”Ystävätoiminta (hyvin laajaa, monta eri ryhmää), ystävävälitys, (etä)läksyhelppi, rekrytiimi.”

”Kaikkiin mahtuu”

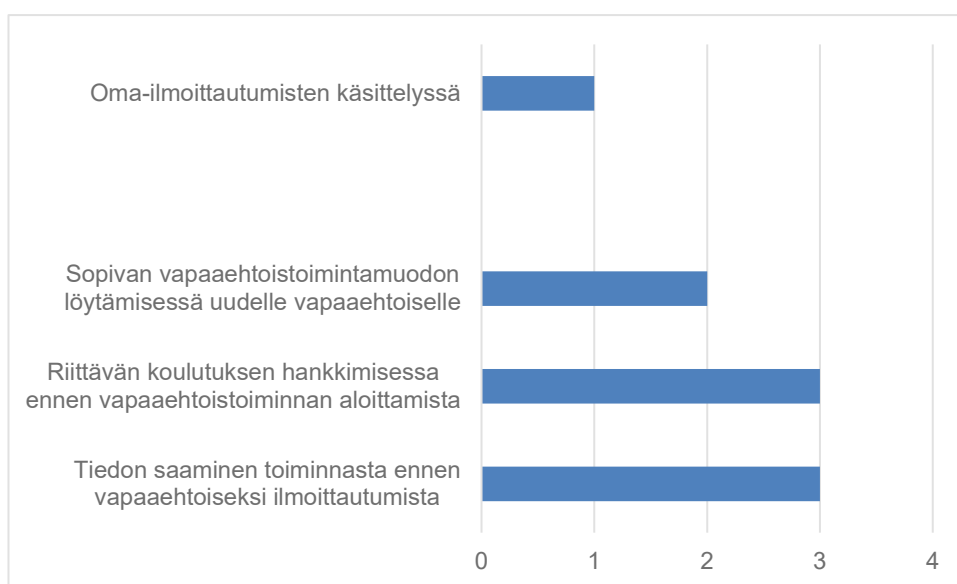
”Keräystoiminta.”

Kysymys 20: Millaisessa vapaaehtoistoiminnassa paikallisosastossanne on enemmän uusia tulijoita, kuin toimintaan pystytään ottamaan mukaan (esim. ystävätoiminta, LäksyHelpit)?

Kahdessa paikallisosastossa on vapaaehtoistoiminnan muotoja, joihin ei pystytä ottamaan mukaan niin paljon uusia vapaaehtoisia kuin tulijoita olisi. Nämä toimintamuodot ovat viestintätiimi, valmiuden tiimi, LäksyHelpin ohjaaja ja nuorten ryhmätoiminta. Nuorten ryhmätoiminnan ja viestintätiimin nouseminen esiin tässä kohdassa vahvistaa käsitystä, että lasten ja nuorten toimintaa on melko vähän Helsingissä (toimintamuotojen erittely kohdassa Helsingin paikallisosastojen vapaaehtoistoiminta ja siitä tiedottaminen). Nuoret halusivat eniten tehdä juuri lasten ja nuorten parissa toimimista. Neljä paikallisosastoa vastasi, että missään toimintamuodossa ei ole liikaa vapaaehtoisia. Yksi ei vastannut.

Kysymys 21: Missä kohdassa ilmoittautumisprosessia olette kokemuksenne perusteella huomanneet olevan haasteita uusien vapaaehtoisten mukaan saamisen

kannalta. Kysymys on monivalintakysymys, johon saa antaa monta vastausta. Tiedon saaminen ennen toiminnasta ennen vapaaehtoiseksi ilmoittautumista (30 %) ja riittävien koulutusten saaminen ennen vapaaehtoistoiminnan aloittamista (30%) koettiin haastavimmiksi asioiksi ilmoittautumisprosessissa. Sopivan vapaaehtoistoiminnan löytäminen ilmoittautuneelle koettiin haastavaksi 20 %:ssa vastauksista. Oma ilmoittautumisten käsittely koettiin haastavaksi kymmenessä prosentissa vastauksista.

Kuvio 17. Suurimmat haasteet uusien vapaaehtoisten mukaan saamisessa

Kysymys 22: Minkälaisia haasteita olette huomioineet edellä mainituissa asioissa? Vapaina kommentteina kysymykseen saatiin kolme vastausta.

”Ilmoittaudutaan tietämättä mitä toiminta on.”

”Jos ei ole heti tarjota toimintaa, jäsenet jäävät nukkumaan ja saattavat unohtaa koko järjestön.”

”Vapaaehtoisia tulee paljon eri taustoista ja muista paikallisosastoista, joten pohjatiedon/mahdollisen koulutuksen järjestäminen tai pitkä odotus usein hankalaa. Välillä tulee myös todella paljon OMA-ilmoittautumisia, jolloin hetkellinen ylikuormittuminen tapahtuu.”

KYSYMYS 23: Minkälaisia hyviä käytäntöjä paikallisosastossanne on kehitetty uusien vapaaehtoisten mukaan saamiseksi?

"Kutsutaan tutustumaan toimintaan sekä omat kurssit."

OMA-portaalin tarjoaminen jokaisessa mahdollisessa tilaisuudessa. Melkein kaikki ovat liittyneet."

"Aloitettu rekrytointi, luotu järjestelmä, jossa pidetään säännöllisesti yhteyttä muihin osastoihin ja panostetaan somenäkyvyyteen. Ollaan myös paljon esillä alueella ja alueen toimijoiden kanssa näkyvä yhteistyö tärkeää."

"Tiedotusta kouluille, yhteistyö opiskelijoiden ainejärjestöjen kanssa."

"Tapahtumat, alueelliset Facebook ilmoitukset."

Kysymys 24: Mitä ei ainakaan kannata tehdä, mikäli toivoo uusia vapaaehtoisia omaan paikallisosastoon?

"Ei kannata aloittaa, että meillä ei nyt valitettavasti ole mitään tarjota..."

"Ei kannata "myydä/pakottaa" jäsenyyttä, kannattaa kertoa siitä avoimesti ja mielen siitä hyötyy. Myös toiminnassa jatkaminen ilman jäsenyyttä kannattaa tuoda ilmi. Myös avoin toiminta ja jäsenten yhteys hallitukseen."

"Houkuttelee vapaaehtoiseksi, mutta ei osoita sopivaa toimintaa."

KYSYMYS 25: Miten uusien ihmisten mukaan saaminen voitaisiin tehdä vähemmän kuormittavaksi rekrytointia tekevien paikallisosaston vapaaehtoisten osalta? Mitä pitäisi kehittää?

" Oman kehitys, jokainen ohjattaisiin kurssille tai infoon ennen Omaan kirjautumista."

" Olisi helpottavaa, jos mahdollisia materiaaleja/tukivälineitä saataisiin piiriltä tuettuna. Myös esimerkiksi OMAN käyttömukavuus olisi varmasti hyvä pohtia yhdessä sitä eniten käyttävien kanssa. Osastojen keskinäinen yhteistyö ja yhteys piiriin pitää myös olla kunnossa jotta kuormittavuus/edestakaisin pallottelu vähenisi."

" Jakaa rekrytointia usealle henkilölle mutta ei kaikkien hartioille."

" Ei ole kuormittavaa."

" Keskustoimisto tai Helsingin Uudenmaan piiri tarjoaisi enemmän valmista materiaalia mitä osasto voisi muokata omaan käyttöön. Oma Punaisen Ristin käytettävyyden parantaminen."

10 Tulosten tarkastelu ja prosessin kehittämiskohteet

10.1 Kirjallinen prosessikuvaus ja prosessin vuokaavio

Tulosten tarkastelu tehtiin tässä kehittämissuorituksessa muodostamalla kerätystä tiedosta prosessikuvaus, jonka avulla tulokset liitetään yhdeksi kokonaisuudeksi. Internetkartoituksen tiedot sekä kyselyiden tulokset ovat lähinnä kiinnostavia yksityiskohtia prosessin eri osista, mikäli niitä ei liitetä kokonaisuudeksi, jonka kautta prosessin nykytila voidaan kuvata ja arvioida. Eri tiedonkeruumenetelmillä alustava prosessinkuvaus täydennettiin vastaamaan nykyistä käytäntöä ja prosessinkuvauksesta nostettiin esiin prosessin kehittämiskohteet ja mahdolliset kehittämisasiat. Prosessin kirjallinen kuvaus esitetään alla ja sen vuokaavio liitteenä kolme.

10.1.1 Tiedon saanti ennen ilmoittautumisen tekemistä

Paikallisosastojen toiminnasta ei saa helposti tietoa Suomen Punaisen Ristin internetsivuilta, edellä mainittujen tapahtumakalenterin hakuproblematiikan ja RedNet-sivustojen huonon saavutettavuuden takia. Siitä huolimatta 55,0 %:a vastaajista ilmoitti sivut ensisijaiseksi tiedonlähteekseen, kun kysymys koski *paikallisosastojen* vapaaehtoistoimintaa. Ainoastaan 20 prosenttia vastaajista oli onnistunut löytämään paikallisosastojen RedNet-sivut, joka sosiaalisen median tilit pois lukien, on ainoa tapa saada tietoa internetissä tietyn paikallisosaston toiminnasta.

Niiden vastaajien määrä, jotka ilmoittivat, etteivät olleet saaneet tietoa paikallisosaston toiminnasta ennen Oma Punainen Risti -järjestelmässä tehtävää ilmoittautumista oli 20 %:a vastaajista. Riippuen siitä miten asian tulkitsee, vähintään 20 % vastaajista ei ollut ilmoittautumista tehdessään tiennyt valitsemansa paikallisosaston toiminnasta. Mikäli taas tulkitsee asian niin, että myöskään ne, jotka ilmoittivat ensisijaiseksi tiedonlähteekseen Suomen Punaisen Ristin internetsivut, eivät olleet saaneet tietoa spesifisti valitsemansa paikallisosaston

toiminnasta, paikallisosaston toiminnasta tietoa saamattomien määrä kasvaa jo 75 prosenttiin.

10.1.2 Oma Punainen Risti –järjestelmän toimivuus uusien vapaaehtoisten rekrytoinnissa.

Helsingissä toimii yksitoista eri paikallisosastoa. Niistä osassa toimintaa on hyvin laajasti lähes kaikista eri vapaaehtoistoiminnan muodoista, ja osa taas on keskittynyt yhteen tai muutamaan vapaaehtoistoiminnan muotoon. Helsingissä, kuten muissakin suurissa kaupungeissa, paikallisosastot sijoittuvat suhteellisen pienelle alueelle, eivätkä etäisyydet paikallisosastojen välillä ole kilometrimääräisesti suuria. Osittain toiminta-alueet ovat kaupungin sisällä myös päällekkäisiä. Kattava julkisen liikenteen verkko mahdollistaa helpon liikkumisen kaupunginosasta toiseen.

Oletettavaa onkin, että Helsingin sisällä ensisijainen valintakriteeri paikallisosaston valinnassa ei ole sen sijainti, vaan valinnan määrittelee se, millaista vapaaehtoistoimintaa kyseisessä paikallisosastossa järjestetään. Vapaaehtoisilla olisi siis mahdollisuus valita monesta erilaisesta paikallisosastosta sellainen, jossa kiinnostuksen kohteita vastaavaa vapaaehtoistoimintaa löytyy. Vapaaehtoiskyselyn tulosten perusteella jopa kolme neljäsosaa uusista vapaaehtoisista tekee vapaaehtoiseksi ilmoittautumisen Oma Punainen Risti- järjestelmässä tietämättä sitä, että *paikallisosaston valinta* vaikuttaa saatavilla olevan vapaaehtoistyön luonteeseen.

Vapaaehtoiseksi ilmoittautumisessa Oma Punainen Risti- järjestelmässä vapaaehtoinen vastaa itseään koskeviin monivalintakysymyksiin. Ilmoittautumisprosessin kannalta olennaiset kysymykset koskevat sitä, millaisesta vapaaehtoistehtävästä ilmoittautuja on kiinnostunut, sekä sitä, mihin paikallisosastoon henkilö haluaa ilmoittautua vapaaehtoiseksi. Vapaaehtoiskyselyn perusteella suosituin vapaaehtoistoiminnan muoto oli lasten ja nuorten parissa toimiminen, joka ilmoitettiin kiinnostuksen kohteeksi 23 prosentissa vastauksista. Seuraavaksi suosituimmat vapaaehtoistoiminnan muodot olivat maahanmuuttajan ja ikäihmisten

tukeminen. Vastaajista 17 prosenttia ilmoitti ainoaksi kiinnostuksen kohteeksi lasten ja nuorten toiminnan. Lasten ja nuorten toimintaa järjestetään kolmessa paikallisosastossa Helsingissä. Tietämättä ennen ilmoittautumisen tekemistä eroista paikallisosastojen välillä, ilmoittautujalla on jopa 72 prosentin todennäköisyys tehdä ilmoittautuminen paikallisosastoon, jossa lasten ja nuorten vapaaehtoistoimintaa ei ole saatavilla.

10.1.3 Oma Punainen Risti -järjestelmä paikallisosastoissa

Viisi kuudesta vastanneesta paikallisosastosta arvioi, että suurin osa (50-80 %) uusista vapaaehtoisista ilmoittautuu toimintaan reittiä, jossa vapaaehtoinen hakee tietoa internetistä ja tekee ilmoittautumisen Oma Punainen Risti -järjestelmässä. Kysyttäessä, kuinka suuri osa paikallisosastoihin Oma Punainen Risti-järjestelmän kautta ilmoittautuneista kiinnittyy toimintaan pysyvämmiin, määrä oli huomattavan pieni neljässä paikallisosastossa vastanneista kuudesta. Käytännössä Oma Punainen Risti-järjestelmässä tehdyistä vapaaehtoiseksi ilmoittautumisista kolme neljäsosaa ei johda vapaaehtoistoimintaan. Kuitenkin kaksi paikallisosastoa ilmoitti toimintaan kiinnittyvien määrän olevan jopa 50-75 prosenttia Oma Punainen Risti järjestelmässä ilmoittautuneista.

Jos vertailee niiden paikallisosastojen määrää, joissa ilmoittautumiset johtavat harvoin konkreettiseen vapaaehtoistoimintaan kiinnittymiseen, niihin paikallisosastoihin, joiden toiminta on keskittynyt yhteen tai muutamaaan vapaaehtoistoiminnan muotoon, lukumäärä täsmää. Kun taas paikallisosastoissa, joissa toimintaa on runsaasti eri vapaaehtoistoiminnan muodoissa, on sama lukumäärä kuin niissä paikallisosastoissa, joissa pysyvämmiin vapaaehtoistoimintaan kiinnittyvien määrä on jopa 75 %:a. On siis luultavaa olettaa, että yhtenä syynä sille, että vapaaehtoinen ei kiinnity paikallisosaston toimintaan on se, että ilmoittautuneen kiinnostuksen kohteet eivät vastaa paikallisosaston toimintaa. Se, miten Oman Punaisen Ristin toimii uusien vapaaehtoisten rekrytoimisen kannalta, riippuu siis siitä, kuinka laajasti erilaista toimintaa paikallisosastossa on tarjolla. Jos toiminta on keskittynyt tiettyihin vapaaehtoistoiminnan muotoihin, ilmoittautumisprosessin hukka (ilmoittautumiset, jotka eivät johda vapaaehtoistoiimiin) on jopa 75

prosenttia. Ilmeisen selvää on, että Oma Punainen Risti –järjestelmässä tehtävä vapaaehtoiseksi ilmoittautuminen ei ole näille paikallisosastoille tehokas uusien vapaaehtoisten rekrytointikanava.

10.1.4 Ilmoittautumisen käsittely paikallisosastossa

Paikallisosaston vapaaehtoiset seuraavat uusien ilmoittautumisien saapumista vaihtelevin väliajoin. Nopeimmillaan ilmoittautumiset tarkastetaan päivittäin, hitaimmillaan kahden viikon välein. Sama pätee siihen, miten nopeasti ilmoittautuneeseen otetaan yhteyttä ilmoittautumisten tarkastuksen jälkeen. Kokonaisuika ilmoittautumisen tekemisestä siihen, kun ilmoittautuneeseen otetaan yhteyttä, vaihtelee, sen ollessaan lyhyimmillään muutama päivä ja pisimmillään neljä viikkoa. Ilmoittautumisia käsittelee paikallisosastoissa yhdestä kolmeen nimettyä vapaaehtoista. Eniten uusia vapaaehtoisilmoittautumisia saaneeseen paikallisosastoon tuli uusia vapaaehtoisia vuodessa noin 150, vähiten ilmoittautumisia saaneeseen noin 20. Mahdollisesti niissä paikallisosastoissa, joihin tulee vähemmän ilmoittautumisia, on ilmoittautumisten käsittely vähemmän resursseja vaativaa ja uusien vapaaehtoisten tarve on suurempaa. Sen sijaan paikallisosastoissa, joihin tulee paljon ilmoittautumisia, ilmoittautumisten käsittely vie enemmän resursseja ja tarve uusille vapaaehtoisille ei ole niin akuutti, kuin paikallisosastoissa, joihin ilmoittautumisia saapuu vähemmän. Tämän kaltaiset asiat eivät kuitenkaan käy ilmi vapaaehtoiseksi ilmoittautuneelle, jolloin jopa kuukauden odotusaika ilmoittautumisesta yhteydenottoon tuntuu melko pitkältä.

Vapaaehtoiskyselyyn vastanneista nuorista 18,8 prosenttia ilmoitti, että vapaaehtoiseksi ilmoittautumisesta huolimatta, heihin ei oltu otettu yhteyttä Suomen Punaisen Ristin paikallisosastosta. Nämä vastaajat olivat odottaneet yhteydenottoa yli 3 kuukautta ilmoittautumisen tekemisestä. Paikallisosastojen vastausten perusteella ilmoittautumisten käsittelyaika on korkeintaan kuukausi, joten ei ole oletettavaa, että yhteydenottoa näihin vastaajiin olisi tarkoitus enää tehdä. Katsottaessa ajallisesti niiden vastaajien määrää, joihin ei ole otettu yhteyttä, ei mitään painotusta löydy. Vastaukset jakaantuvat tasaisesti eri kyselyeriin, eivätkä ne ole selitettävissä esimerkiksi koronan aiheuttamalla hetkellisellä sekaannuksella

toiminnassa. Myöskään vastaajien kiinnostuksen kohteet, kuten esimerkiksi se, haluaako tehdä vain jotain tiettyä vapaaehtoistoiminnan muotoa, ei selitä sitä, että vastaajaan ei ole otettu yhteyttä. Vastaajia löytyi sekä niiden joukossa, jotka halusivat tehdä tarkalleen määritellyä vapaaehtoistoiminnan muotoa kuin niiden joukossa, joille sopi useampi erilainen vapaaehtoistoiminnan muoto. Nämä vastaajat ilmoittivat olevansa edelleen kiinnostuneita Suomen Punaisen Ristin vapaaehtoistoiminnasta, vaikka ilmoittautumisesta oli kulunut vähintään kolme kuukautta. Prosessin tehokkaan toimimisen kannalta se, että lähes viidesosa potentiaalisista uusista vapaaehtoisista menetetään jo prosessin alussa, tuntuu merkittävältä hukalta. Prosessien läpiviennissä tapahtuu aina virheitä ja unohduksia sattuu, silti määrä on nyt liian korkea.

10.1.5 Sopivan vapaaehtoistoiminnan etsiminen ilmoittautuneelle

Ilmoittautumisen saapumisen jälkeen paikallisosasto pyrkii etsimään vapaaehtoiselle sopivan vapaaehtoistehtävän. Sopivat kiinnostuksenkohteet on ilmoitettu Oma Punainen Risti -järjestelmässä ilmoittautumista tehdessä. Yksi seitsemästä paikallisosastosta kertoo, että ilmoittautuneen kiinnostuksenkohteita vastaavaa toimintaa löytyy paikallisosastosta aina. Mikäli ilmoittautuneen kiinnostuksenkohteet ei vastaa paikallisosastossa järjestettävää vapaaehtoistoimintaa, neljä seitsemästä paikallisosastosta pyrkii tästä huolimatta saamaan ilmoittautuneen kiinnostumaan omassa paikallisosastossaan järjestettävästä vapaaehtoistoiminnasta. Yksi paikallisosasto kertoo, että suostuttelu onnistuu harvoin ja toinen, että muutaman kerran vuodessa. Kaksi paikallisosastoa ei pyri markkinoimaan omaa toimintaansa, mikäli kiinnostuksenkohteet eivät vastaa paikallisosaston toimintaa, vaan ilmoittavat asiasta vapaaehtoiseksi ilmoittautuneelle ja kertovat, että toisesta paikallisosastosta löytyy sopivaa toimintaa. Vain yksi paikallisosasto kertoo etsivänsä uuden paikallisosaston tiedot valmiiksi vapaaehtoiselle. Vapaaehtoiseen otetaan yhteyttä yleensä sähköpostitse tai puhelimitse, mikäli spesifi tehtävä on saatavilla nopeasti. Sähköpostissa kerrotaan yleensä paikallisosaston toiminnasta, seuraavista mahdollisista koulutuksista. Käytännössä siis kiinnostuksen kohteiden valinta Oma Punainen Risti -järjestelmässä määrittelee sen,

pystyykö valittu paikallisosasto tarjoamaan ilmoittautuneelle vapaaehtoistehtävää, huolimatta siitä kuinka paikallisosastot yrittäisivät markkinoida omaa toimintaansa.

Kehittämiprojektin tiedonhaussa ei käy ilmi, mitä ilmoittautuneelle tapahtuu sen jälkeen, kun hänelle on ilmoitettu siitä, että sopivaa toimintaa ei kyseisestä paikallisosastosta löydy. Selvittävätkö ilmoittautuneet itse, missä paikallisosastossa sopivaa toimintaa on saatavilla ja ottavat yhteyttä paikallisosastoon vai luopuvatko he epäonnistuneen yrityksen jälkeen kokonaan ajatuksesta ryhtyä Suomen Punaisen Ristin vapaaehtoiseksi? Tämän asian selvittäminen olisi prosessin jatkokehittämisen kannalta olennaista, sillä tiedonsaanti eri paikallisosastojen toiminnasta on vähäistä ennen ilmoittautumisen tekemistä. Yhdistettynä siihen, että toiminta paikallisosastoittain vaihtelee niin toimintamuotojen määrän kuin volyymin suhteen, tiedon puuttuminen ennen ilmoittautumista johtaa siihen, että suurella todennäköisyydellä vapaaehtoinen tekee ilmoittautumisen paikallisosastoon, jossa toivottua vapaaehtoistoiminnan muotoa ei järjestetä. Tämä konkretisoi ilmoittautumisprosessin tärkeimmän kehityskohteen eli tiedonsaannin paikallisosastojen toiminnasta *ennen* kuin täyttää ilmoittautumislomakkeen Oma Punainen Risti -järjestelmässä.

10.1.6 Koulutukset ja toimintaan mukaan pääseminen

Vapaaehtoiskyselyyn vastanneista, jotka olivat edelleen kiinnostuneita toiminnasta, mutta eivät olleet päässeet vielä mukaan konkreettiseen vapaaehtoistoimintaan 67 prosenttia ilmoitti syyksi sen, että vapaaehtoistehtävään johtava prosessi oli vielä kesken. Tällä tarkoitettiin esimerkiksi tarvittavien koulutusten suorittamista, ennen vapaaehtoistehtävän aloittamista. Aikaa ilmoittautumisen tekemisestä oli siis kulunut yli kolme kuukautta. Korona-aikana tapahtunut muutos koulutusten siirtyessä etäkoulutuksiksi, on parantanut kyselyn tekemisen jälkeen koulutusten saatavuutta merkittävästi. Esimerkiksi ystävätoiminnan peruskursseille pääsi mukaan nopeimmillaan jo samalla viikolla. Samanaikaisesti Helsingissä suosiossa ollut kahdenkymmenenviiden euron osallistumismaksu on poistunut kursseista, joka omalta osaltaan mahdollistaa kurssien käymisen

suuremmalle joukolle. Kehittämisprojektin aikana kerätyt vastaukset eivät siis kuvasta luultavasti prosessin nykytilaa ajallisesti tältä osin, sillä koulutuksien käynti ei ole enää kiinni siitä, millaisia koulutuksia omalla alueella on saatavilla. Mitä luultavimmin suuri osa tästä ryhmästä olisi siirtynyt nopeammin niiden joukkoon, jotka ovat jo osallistuneet vapaaehtoistoimintaan. Sen sijaan sopivan vapaaehtoistehtävän löytäminen uudelle vapaaehtoiselle saattaa olla edelleen merkittävä tekijä ilmoittautumisprosessin kokonaiskestossa.

Kyselyyn vastanneista nuorista 36 prosenttia oli päässyt jo mukaan haluamaansa vapaaehtoistoimintaan. On siis hyvin mahdollista päästä kolmessa kuukaudessa ilmoittautumisen tekemisestä mukaan konkreettiseen vapaaehtoistoimintaan. Mahdollisesti tässä ryhmässä ilmoittautuneella on ollut selvillä paikallisosastojen eroavaisuudet jo ennen kuin he ovat tehneet ilmoittautumisen Oma Punainen Risti -järjestelmässä, jolloin edellä mainittua paikallisosastosta toiseen siirtymistä ei ole tapahtunut. Toinen vaihtoehto on se, että valitut kiinnostuksen kohteet ovat olleet sellaisia, että toimintaa löytyy lähes kaikista Helsingin paikallisosastoista. Optimaalisessa tilanteessa ilmoittautumisprosessi aina siihen saakka, että pääsee tekemään konkreettisia vapaaehtoistehtäviä, on siis mahdollista viedä läpi alle kolmessa kuukaudessa. Ja mahdollisesti paljon lyhyemmälläkin ajanjaksolla.

10.2 Prosessikuvauksesta esiin nostetut kehittämisideat ja -kohteet

Prosessikuvauksesta nostettiin esille prosessin kehityskohteet sekä niistä johdetut kehitysideat. Mikäli jokin prosessin kohta osoittautui kriittiseksi kehityskohteeksi ja kehittämistoimenpiteiden määrittely vaatii lisää tutkimustyötä, kehityskohteet kirjattiin kehityskohteina, ei kehitysideoina. Tarkoituksena on nostaa esiin ne vapaaehtoisiksi ilmoittautumisprosessin kohdat, joihin järjestön sisäisessä kehitystyössä olisi kehittämisprojektin tulosten perusteella syytä kiinnittää huomiota.

10.2.1 Ensimmäinen kehittämisidea

Ensimmäinen kehittämisidea koskee prosessin kulkuun merkittävimmin vaikuttavaa kehityskohdetta. Kehittämiskohde on Suomen Punaisen Ristin internetsivut niiltä osin, kuin ne tarjoavat tietoa tietyn alueen paikallisosastojen toiminnasta.

Suomen Punaisella Ristillä on käytössä useita eri kanavia, joilla he tiedottavat vapaaehtoistoiminnastaan. Kuitenkin, koska Suomen Punaisen Ristin internetsivut olivat nuorten kyselyn vastaajien ensisijainen tiedonlähde, kysyttiin sitten koko järjestön toiminnasta tai paikallisosastojen toiminnasta, huomio kiinnittyi sivuston merkitykseen tiedonlähteenä ennen vapaaehtoiseksi ilmoittautumisen tekemistä. Tiedottamisen lähtökohtana tulisi olla se, että sivuja käyttävä uusi vapaaehtoinen ei tiedä, että toiminta jakautuu eri paikallisosastoihin ja että niiden välillä on eroja niin volyymissa kuin vapaaehtoistoiminnan muodoissa.

Suurten kaupunkien erityispiirteitä ei ole huomioitu tiedottamisessa. Samalla maantieteellisesti pienellä alueella toimii useita paikallisosastoja, joiden toiminnassa on huomattavia eroja. Suurissa kaupungeissa toimivien vapaaehtoisten olisi mahdollista valita itselleen sopiva monien paikallisosastojen joukosta ja kaikkien paikallisosastojen toiminta ei vastaa vapaaehtoisen kiinnostuksen kohteita. Oma Punainen Risti- järjestelmän kautta tehtävä ilmoittautumisprosessi ei toimi suurissa kaupungeissa yhtä hyvin kuin paikkakunnilla, joissa toimii yksi paikallisosasto.

Oma Punainen Risti- järjestelmässä tehtävä vapaaehtoiseksi ilmoittautuminen kohdennetaan aina tiettyyn paikallisosastoon. Mikäli oman alueen paikallisosastojen toimintaan ei ole tutustunut tarkemmin ennen ilmoittautumisen tekemistä, on suuri todennäköisyys sille, että paikallisosasto joutuu kertomaan ilmoittautujalle, että kyseistä toimintaa ei paikallisosastossa järjestetä. Vapaaehtoinen joutuu käytännössä aloittamaan ilmoittautumisprosessin alusta. Tämä pätee erityisesti lasten ja nuorten vapaaehtoistoimintaan Helsingissä.

Suomen Punaisen Ristin internetsivujen kautta on kuitenkin mahdollista saada tietoa myös paikallisosastojen toiminnasta. Sivustolla on linkki

paikallisosastohakuun, jossa kirjoittamalla oman alueen nimen hakukoneeseen, saa listauksen kaikista alueen paikallisosastoista. Listauksesta pääsee tutustumaan paikallisosastojen RedNet- sivuihin, joilla paikallisosastot hyvin konkreettisesti ja innostavasti kertovat saatavilla olevista vapaaehtoistoiminnan muodoista sekä toiminnastaan yleisesti. Ongelmaksi muodostuu se, että uusi vapaaehtoinen, joka ei lähtökohtaisesti tiedä, että hän valitsee saatavilla olevat vapaaehtoistoiminnan muodot valitessaan Oma Punainen Risti- järjestelmässä paikallisosaston, ei saa tietoa siitä, että tällainen tarkempi kuvaus toiminnasta on saatavilla. Paikallisosastohaku piiloutuu linkin tekstin alle, jossa lukee ”Ota yhteyttä sinua lähimpään Suomen Punaisen Ristin piiriin tai paikallisosastoon”. Ota yhteyttä kuulostaa siltä, että linkin alta löytyy jonkun sähköpostiosoite, eikä vapaaehtoinen yhteyden ottaminen mihinkään paikallisosastoon ole tässä vaiheessa prosessia relevanttia uuden vapaaehtoisen kannalta. Kaikki tarkempi tieto sekä alueen paikallisosastojen määrästä että niiden vapaaehtoistoiminnasta jää siis saamatta. Ilmoittautuminen ilman näitä tietoja johtaa helposti toisessa kehittämissideassa kuvattuun tilanteeseen, jossa uusi vapaaehtoinen menetetään järjestön toiminnasta ja järjestölle aiheutuu imagohaittaa.

Kehitysidea on niinkin yksinkertainen, että Suomen Punaisen Ristin internetsivujen tiedottamisessa huomioitaisiin se, että ihmiset eivät lähtökohtaisesti tiedä paikallisosastojen olemassaolosta, saati siitä, että paikallisosastojen toiminta eroaa toisistaan. Lisäämällä paikallisosastohaun nykyisen linkkitekstin sijaan sivuille esimerkiksi tekstin ”Huomioi, että alueellasi saattaa toimia yksi tai useampi paikallisosasto, joissa järjestettävä vapaaehtoistoiminta vaihtelee. Alueesi paikallisosastojen vapaaehtoistoimintaan pääset tutustumaan paikallisosastohaun kautta” ja linkki paikallisosastohakuun. Olennaista on siis tiedottaa ihmisille, että valittavana olevia paikallisosastoja saattaa olla useita ja että vapaaehtoistoiminta ei ole samanlaista kaikissa paikallisosastoissa. Tämän tiedon pohjalta uuden vapaaehtoisen on mahdollista valita suoraan itselleen sopiva paikallisosasto Oma Punainen Risti- ilmoittautumisessa, eikä hän joudu toistamaan ilmoittautumisprosessia uudelleen ilmoittauduttuaan paikallisosastoon, jossa hänen haluamaansa toimintaa ei järjestetä.

10.2.2 Toinen kehittämisidea

Mikäli vapaaehtoiseksi ilmoittautunut tekee ilmoittautumisen Oma Punainen Risti -järjestelmässä ilman tietoa eroista alueensa paikallisosastojen välillä, ilmoittautujalla on riippuen vapaaehtoistoiminnan harvinaisuudesta jopa 72 %:n todennäköisyys tehdä ilmoittautuminen paikallisosastoon, jossa ei ole tarjota mielenkiinnon kohdetta vastaavaa toimintaa. Pahimmillaan ilmoittautumisesta on kulunut jo kuukausi ja yhteydenotossa kerrotaan, että sopivaa toimintaa ei ole saatavilla. Käytännössä ilmoittautuneen kannalta tämä tarkoittaa koko ilmoittautumisprosessin aloittamista alusta.

Selvää ei ole, kuinka moni ilmoittautuneista todella ottaa yhteyttä toiseen paikallisosastoon. Vaihtoehtona on se, että vapaaehtoinen pettyneenä luopuu ajatuksesta ryhtyä Suomen Punaisen Ristin vapaaehtoisuudesta ja hakeutuu esimerkiksi toisen järjestön vapaaehtoistehtäviin. Tilanne on kiusallinen niin koko järjestön kuin paikallisosaston yksittäisen vapaaehtoisesta kannalta, eikä varmasti ainaakaan paranna järjestön imagoa sen lisäksi, että tässä kohdassa prosessia menetetään luultavasti paljon uusia vapaaehtoisia.

Ajatellen, että tällaisten ”väärien” ilmoittautumisten osuus voi edellä mainituilla perusteilla olla jopa suurin osa kaikista ilmoittautumisista, kyseiseen tilanteeseen olisi hyvä kehittää toimintamalli, joka otettaisiin kaikissa paikallisosastoissa käyttöön. Järjestötasolla olisi hyvä selvittää, olisiko ilmoittautumisen siirtäminen toiselle paikallisosastolle mahdollista jo ennen kuin vapaaehtoiseen otetaan yhteyttä.

Mikäli tämän kaltaista suoran siirtämisen mahdollisuutta ei Oma Punainen Risti -järjestelmään ole mahdollista rakentaa, olisi vähintään hyvä olla valmiiksi järjestötasolla tuotettu materiaali, joka vapaaehtoiselle kyseisessä tilanteessa lähetetään. On hyvä huomioida se, että jokainen prosessin tässä kohdassa menetetty vapaaehtoinen on potentiaalisesti henkilö, joka kertoo pyrkineensä Suomen Punaiselle Ristille vapaaehtoiseksi, mutta hänen avuntarjoamistaan ei järjestössä

otettu vastaan. Uusien vapaaehtoisten menetyksen lisäksi imagohaitta järjestölle saattaa olla merkittävä.

Yhteisessä materiaalissa kerrottaisiin, mistä paikallisosastoista valittua vapaaehtoistoimintaa löytyy, mitä koulutuksia ennen vapaaehtoiseksi ryhtymistä pitää käydä ja minne otetaan yhteyttä uuden kontaktin muodostamiseksi. Materiaalin avulla ilmoittautunut voisi aloittaa koulutusten käymisen jo ennen kuin saa kontaktin kyseiseen paikallisosastoon ja siten pystyisi säilyttämään kiinnostuksensa vapaaehtoistoimintaa kohtaan. Kyseisen materiaalin avulla järjestö pystyisi sitouttamaan uuden vapaaehtoisen toimintaan toisella tavalla, tilanteessa, jossa toivottua vapaaehtoistehtävää ei heti pääse tekemään sen sijaan. Yhteisen toimintamallin avulla kyseisen imagohaitan minimoiminen ei olisi enää yksittäisten paikallisosastojen vapaaehtoisten harteilla, vaan järjestö saisi hallitusti minimoitua riskit kyseisissä tilanteissa.

10.2.3 Kolmas kehittämisidea

Kolmas kehittämisidea koskee Suomen Punaisen Ristin tapahtumakalenterin toimintaa. Järjestössä on tiedossa tapahtumakalenterin hakutoiminnon ongelmat, joten kehittämisidea koskee lähinnä sitä väliaikaa, joka kuluu siihen, että hakutoiminnot saadaan toimimaan optimaalisesti.

Oma Punainen Risti- järjestelmän käyttöoppaaseen olisi hyvä määritellä tarkasti, mitkä kentät ilmoituksen jättäjä täyttää ilmoitusta laatiessaan ja mitkä kentät jättää tyhjiksi. Mitä useamman kentän täyttää ilmoituksen laatiessaan, sitä rajatummassa haussa ilmoitus näkyy. Toiminnan nimeäminen olisi hyvä yhtenäistää siten, että toiminnan nimessä käytettäisiin vain tietyssä sanamuodossa olevia termejä, kuten esimerkiksi ”ystävätoiminnan peruskurssi”. Tällä hetkellä Oma Punainen Risti -käyttöoppaassa kehoitetaan nimeämään toiminta siten, että sen sijainti erottuu helposti ilmoitusten joukosta. Ohje on vapaan tekstikentän täyttämiseen liian väljä. (Suomen Punainen Risti 2018).

Koulutusten siirtyminen internetin välityksellä pidettäviksi on jo nyt lisännyt hakutulosten määrää eri hakuvaihtoehdoilla. Kuitenkin jossain vaiheessa ainakin osa toiminnasta siirtyy takaisin myös kasvokkain tapahtuvaan toimintaan. Laatimalla yhteisen tarkan ohjeen ilmoitusten tekemiseen, saataisiin väliaikainen ratkaisu siihen, että tapahtumakalenterin eri hakutoiminnoilla löytyisi maksimaalinen määrä jätettyjä ilmoituksia yleisimmillä hakusanoilla.

10.2.4 Ensimmäinen prosessin kehittämiskohde

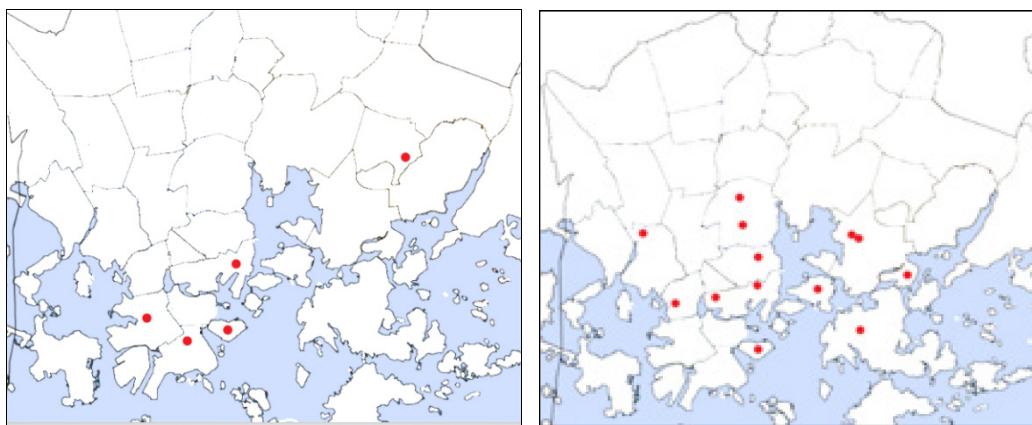
Itsestään selvä kehittämiskohde ilmoittautumisprosessissa on se, että kaikkiin vapaaehtoiseksi ilmoittautuneisiin otettaisiin paikallisosastoista yhteyttä. Huolimatta siitä, oliko paikallisosastolla tarjota ilmoittautuneen kiinnostuksen kohteita vastaavaa vapaaehtoistoimintaa, kaikki paikallisosastot ilmoittivat ottavansa ilmoittautuneeseen yhteyttä. Syyksi korkeaan vastaajamäärään, joihin ei oltu ollenkaan otettu yhteyttä ei siis kyselyn perusteella pitäisi olla se, että sopivaa toimintaa ei löydy. Kaikissa prosesseissa on hukkaa ja unohduksia väkisin tapahtuu. Kuitenkin lähtökohtaisesti, jos prosessin alussa menetetään jo lähes viidesosa uusista vapaaehtoisista tässä kehittämissuorituksessa määrittelemättömistä syistä, on hukka liian suuri prosessin tehokkaan toimivuuden kannalta. Prosessin jatkokehittämisen kannalta olisi hyvä selvittää, johtuuko se, että ilmoittautuneeseen ei oteta yhteyttä paikallisosastojen resursseista vai kohdistuvatko unohdukset johonkin tietynlaiseen vapaaehtoistoimintaan ilmoittautuneisiin. Lähes viidesosan hukka missä tahansa prosessissa on kuitenkin kestävä.

10.2.5 Toinen prosessin kehittämiskohde

Prosessin toinen kehittämiskohde koskee järjestetyn lasten ja nuorten toiminnan määrää Helsingissä. Vaikka nuorten kyselyssä oltiin hyvin avoimia myös muille vapaaehtoistoiminnan muodoille, on toimiminen lasten ja nuorten parissa ollut lähes kaikissa tutkimuksissa lähellä nuorten sydäntä. Jos järjestön tarkoituksena on saada nuorten vapaaehtoisten määrää lisättyä merkittävästi, on toimintamäärien epäsuhtaa pyrittävä jollain tavalla tasaamaan. Asiassa on kaksi

katsontakantaa, sekä uusien vapaaehtoisten kannalta, mutta myös nuorten auttamistyön osalta Helsingissä.

Verrattuna esimerkiksi ikäihmisten tukemiseksi järjestettävään toimintaan, lasten ja nuorten toimintaa järjestetään harvoissa paikallisosastossa ja tuntimääräisesti vähän. Kun ikäihmisten tukemiseen tähtäävää toimintaa järjestetään seitsemässä paikallisosastossa yhdestätoista, lasten ja nuorten toimintaa järjestää vain kolme paikallisosastoa. Samoin tuntimääräisesti ikäihmisten tukemiseen tähtäävää, säännöllistä toimintaa järjestetään 62,5 tuntia kuukaudessa, kun taas lasten ja nuorten toimintaa vain 30 tuntia kuukaudessa.

Kuvio 18. Lasten ja nuorten sekä ikäihmisten tukemiseen tähtäävä toiminta

Liikuntamylyn kokoontumiskahvilaa lukuun ottamatta kaikki nuorten toiminta sijoittuu kantakaupungin alueelle. Pohjois-Helsingistä ja Itä-Helsingistä ei säännöllistä Suomen Punaisen Ristin lasten ja nuorten toimintaa löydy ollenkaan, lukuun ottamatta kyseistä 2 tuntia viikossa järjestettävää kokoontumiskahvilaa. Näiden alueiden mahdollisesti huonommassa sosioekonomisessa asemassa olevat nuoret eivät ehkä ole todennäköisin ryhmä ilmoittautumaan vapaaehtoiseksi, mutta toisaalta järjestön täysi poissaolo, mikäli vertaa esimerkiksi seniorien tai maahanmuuttajien tukemiseen tähtäävään toimintaan, muualla kuin kantakaupungissa on silmiinpistävä.

Nuorten toimintaa Suomen Punaisella Ristillä järjestetään myös muilla keinoin, kuin säännöllisesti tietyssä paikassa tapahtuvana toimintana, eikä tarkoitus ole väittää, että kokonaisaika, joka lasten ja nuorten vapaaehtoistoimintaa

järjestetään, olisi 30 tuntia kuukaudessa. Tämän lisäksi esimerkiksi Nuorten turvatalo, Sekaisin Chat, erilaiset tiimit, kuten Nuoret kehittäjät -tiimi ja NuNu-toiminta lisää vapaaehtoistyön mahdollisuuksia Helsingissäkin. Tämän kaltaiseen vapaaehtoistoimintaan osallistuminen tuntuisi vaativan nuorelta paljon henkilökohtaisia kykyjä, sitoutuneisuutta ja vastuullisuutta. Esimerkiksi LäksyHelpin vetäminen ei välttämättä ole nuorelle ominta toimintaa, mikäli lähtökohdat eivät ole akateemisesti suuntautuneita. Ikäihmisten tukemisessa on paljon sellaisia toimintamuotoja, jotka eivät käytännössä vaadi muuta osaamista kuin sen kuuluisan halun auttaa. Tämän kaltaisen vapaaehtoisuuden mahdollistaminen myös nuorille olisi hyödyllistä sekä organisaation vapaaehtois määrän lisäämiseen että siihen, että nuoret muissakin kaupunginosissa voisivat osallistua Suomen Punaisen Ristin toimintaan sekä avun saajana että vapaaehtoisena.

Uuden toiminnan aloittamisen on kuitenkin tultava vapaaehtoistoiminnassa kokeneiden toimijoiden puolelta. Monilla paikallisosastojen RedNet-sivuilla oli kehoitus, että jos haluaa jonkinlaista muunlaista toimintaa, mitä paikallisosastolla on tarjolla, niin sen voi itse aloittaa. On kuitenkin erikoinen ajatus, että kukaan ikäryhmästä huolimatta, jolla ei ole kokemusta vapaaehtoistyön tekemisestä, voisi kehittää uuden toimintamuodon paikallisosastoon. Nuorten toiminnan lisäämiseen tarvitaan selvästi apuja sellaisista paikallisosastoista, joissa toimintaa nykyään järjestetään. Kenties kyseisten paikallisosastojen toiminnan levittäminen muihin kaupunginosiin olisi yksi keino tämän toteuttamiseen, kunnes paikallinen paikallisosasto pystyy ottamaan vetovastuun itselleen.

10.2.6 Kolmas prosessin kehittämiskohde

Huolimatta siitä, että tässä kehittämissuunnitelmassa ei tarkemmin episodista vapaaehtoistoimintaa käsitelty muussa kuin kirjallisuuskatsauksessa, episodisen vapaaehtoisuuden mahdollistaminen nostetaan yhdeksi kehittämiskohteeksi ilmoittautumisprosessissa. Kirjallisuuskatsaukseen liittyvän tutkimustiedon haun perusteella vapaaehtoistoiminnan tutkimuksessa on suuressa roolissa nykyään episodisen vapaaehtoisuuden tutkimus. Perinteisissä vapaaehtoistutkimusten maissa, joissa kolmannen sektorin osuus yhteiskunnan sosiaali- ja

terveydenhuollon järjestämisessä on merkittävästi suurempi kuin Suomessa, episodisen vapaaehtoisuuden mahdollistaminen on ollut yksi keino tarvittavan vapaaehtoistoiminnan ylläpitämiseksi. (Cnaan 2005, 30).

Suomen Punaisen Ristin vapaaehtoistoiminta Helsingissä voidaan hyvin pitkälle määritellä perinteiseksi vertikaaliseksi vapaaehtoistoiminnaksi, jossa osallistujan on jossain määrin sitouduttava organisaatioon pysyvämmiin, jotta vapaaehtoistoiminta olisi järjestön puitteissa mahdollista. On luonnollisesti resurssikysymys, onko järkevää aloittaa uudenlaisen toimintamallin kehittäminen, jossa sen sijaan, että tietystä vapaaehtoistoiminnasta huolehtivat vuodesta toiseen samat yksittäiset vapaaehtoistyöntekijät, saman työn tekisi suuri määrä kertaluonteisiin keikkoihin sitoutuvia vapaaehtoisia. Esimerkiksi ystävätoiminnassa, jossa ystävävapaaehtoinen luo henkilökohtaisen suhteen autettavaan, on ilmeistä, että episodinen vapaaehtoisuus ei tule kysymykseen. Sen sijaan vakiintuneessa ryhmätoiminnassa, kuten esimerkiksi ikäihmisten tukemiseen tähtäävissä palvelutalojen toimintapäivissä, episodisten vapaaehtoisten henkilökohtaiset taidot voisivat tuoda jopa piristystä ohjelmistoon. Paikallisosastokyselyssä tuli esille, että toimintaa, jota paikallisosastolla ei ollut toiveista huolimatta tarjottavana olivat kertaluonteiset keikat. Toiminta, johon voi kertaluontoisesti osallistua tällä hetkellä vaikuttaa olevan lähinnä keräyksiin osallistuminen.

Kirjallisuuskatsauksen perusteella episodisen vapaaehtoisuuden ilmiötä voitaisiin käyttää nimenomaan uusien vapaaehtoisten rekrytoimisen keinona. Kertaluontoisen vapaaehtoistyön toistumisen kautta vapaaehtoisen sitoutuminen organisaatioon ja pysyvämpiluontoisiin vapaaehtoistehtäviin voisi kasvaa, jolloin episodisen vapaaehtoistyön tekemisestä muodostuisi portti Suomen Punaisen Ristin nykyiseen ydintoimintaan osallistumiseen. Myöhäismodernissa yhteiskunnassa, kuten suomalaisessa yhteiskunnassa, tuntuu olevan yleistä, että ihmiset eivät välttämättä tiedä edes työelämän suhteen suunnitelmiaan pidemmälle kuin muutamaksi vuodeksi. Se ei muuta sitä, että halua auttaa muita ihmisiä olisi usealla. Perinteiseen vertikaaliseen vapaaehtoistoimintaan sitoutuminen saattaa olla mahdotonta, koska oman elämän muuttuvuus estää pidempiaikaisen sitoutumisen.

Vaikka tämä kehittämiskohde ei perustu kehittämissuunnitelman sisällä kerättyihin tuloksiin, ilmaisen kuitenkin mielipiteeni siitä, että Suomen Punainen Risti menettää mahdollisesti suuren määrän potentiaalisia uusia vapaaehtoisia pitäytymällä yksinomaan perinteisissä vertikaalisen vapaaehtoisuuden muodoissa, jotka vaativat vapaaehtoisilta tietyn määrän organisaatioon sitoutumista jo vapaaehtoisuuden aloittamisesta lähtien. Järjestön olisi toivottavaa aloittaa kehitystyö, jonka aikana arvioitaisiin episodisen vapaaehtoistyön mahdollistamisen hyötyjä verrattuna kustannuksiin, nimenomaan keinona uusien vapaaehtoisten rekrytoimiseen Suomen Punaisen Ristin toimintaan. Koska Suomen Punaisen Ristin strategian yhtenä päätavoitteena oli nuorten vapaaehtoistoimijoiden määrän kaksinkertaistaminen vuoteen 2030, näkisin, että tämän asian tarkastelu hyödyntäisi järjestöä. Kuten kirjallisuuskatsauksessa käy ilmi, episodisen vapaaehtoisuus ei koske millään tavalla nimenomaan vain yhtä ikäryhmää, vaan on laajempi yhteiskunnallisiin muutoksiin liittyvä trendi (AARP 2005).

11 Kehittämiprojektin arviointi

11.1 Projektin aikataulu ja tiedonkeruu

Projektisuunnitelman mukainen aikataulu tehtiin tarkoituksella hyvin tiukaksi, sillä toimeksiantaja toivoi, että kehittämissuunnitelman tulokset olisivat käytettävissä seuraavassa Suomen Punaisen Ristin yleiskokouksessa nuorten toiminnan kehittämisen tukena. Tämä tarkoitti, että projektin alkuosa tehtiin hyvin nopealla aikataululla. Projektisuunnitelmassa oli ajatuksena, että tiedonkeruun painopiste olisi ollut enemmän nuorten kokemuksissa ilmoittautumisprosessista kvantitatiivisesti kuvaavassa materiaalissa. Sähköisellä kyselyllä oli tarkoitus kerätä yleisluonteista kvantitatiivisesti analysoitavaa tietoa, mutta erityisesti saada rekrytoitua nuoria syventäviin haastatteluihin. Turun ammattikorkeakoulun sen aikainen tutoropettaja varoitti jo projektisuunnitelmavaiheessa mahdollisista alhaisista vastausprosentista ja siitä, kuinka se tulisi vaikuttamaan projektin läpiviemiseen. Projektin ohjausryhmän mukaan vastausprosentit järjestön kyselyissä olivat kuitenkin säännönmukaisesti korkeat, joten kyselyn tekemisessä ja sitä kautta tehtävässä haastateltavien rekrytoimisessa pitäydyttiin.

Kun korona-aika alkoi, Suomen Punaisen Ristin oli muutettava nopealla aikavälillä toimintaansa ja vapaaehtoistoiminnan luonne muuttui valtavasti, kun kasvoitain tehtävästä vapaaehtoistoiminnasta oli rajoitusten takia siirryttävä vapaaehtoistoimintaan, joka pystytään järjestämään internetin välityksellä. Myös kaikki koulutukset oli siirrettävä internetin välityksellä pidettäviksi. Tulevassa yleiskokouksessa ei käsiteltäisi vapaaehtoiseksi ilmoittautumisen prosessin kehittämistä vaan varautumista koronaan, mikäli yleiskokousta ylipäätään pystyi järjestämään. Alkuperäisestä aikataulusta pakon edessä luovuttiin ja kehittämissuunnitelma joutui käytännössä tauolle useaksi kuukaudeksi. Samoihin aikoihin alkoi paljastua, että nuorten sähköiseen kyselyyn ei saataisi riittävästi vastauksia eikä siten myöskään haastateltaviksi lupautuvia nuoria saataisi riittävästi. Kun projektia päästiin jatkamaan, yritettiin edelleen kyselyn saatekirjettä ja lähetystapaa muuttamalla haalia riittävää määrää vastauksia, jotta haastateltavia olisi saatu

riittävästi. Ikävä kyllä korona-ajasta johtuvan projektin etenemisen pysähtymisen lisäksi aikaa kului kohtuuttoman paljon vapaaehtoiskyselyn muokkaamisessa ja uusien lähetystapojen käyttöönotossa. Kokeneempi projektipäällikkö olisi epäilemättä ymmärtänyt aiemmin, että riittävää määrää vastauksia ja haastateltavia ei tulla saamaan, jotta projektin alkuperäisessä suunnitelmassa olisi voinut pitäytyä. Loppujen lopuksi tyydyttiin kuitenkin pienestä vastausmäärästä saatavaa informaation ja jatkoyrityksistä luovuttiin.

Projektin tavoitteiden kannalta muutos suunnitelmassa tarkoitti sitä, että prosessikuvaus koskee nyt laajemmin ilmoittautumisprosessia isoissa kaupungeissa, eikä nuorten näkökulman painotus ole kovinkaan merkittävä. Kehittämisideat ovat yleistettävissä minkä tahansa ikäryhmän ilmoittautumisprosessia koskeviksi, mikäli vapaaehtoinen haluaa tehdä tietynlaista vapaaehtoistoimintaa ja asuu isossa kaupungissa, jossa paikallisosastoja on useita lyhyen välimatkan päässä toisistaan. Tulosten käytettävyyden kannalta tämä on vain hyvä asia, mutta alkuperäinen nuorten kokemus ei ole tuloksissa yhtä suuressa osassa kuin oli aiottu. Lasten ja nuorten parissa tehtävän vapaaehtoistoiminnan määrään liittyvässä kehitysehdotuksessa painottuu kuitenkin spesifisesti nuorten vapaaehtoisten kanta, sillä niin moni vastaajista halusi tehdä kyseistä vapaaehtoistoiminnan muotoa Helsingissä.

Koronan vaikutukset tulivat kaikille yllätyksenä. Projektin ohjausryhmä ei voinut ymmärrettävistä syistä käyttää aikaa yllättävän maailmanlaajuisen kriisin aikana ilmoittautumisprosessin kehittämiseen. Pahimman korona-ajan jälkeen, kun vapaaehtoistoiminta ja kriisityö oli saatu stabiloitua uuden systeemin mukaiseksi, projektin ohjausryhmän jäsenten työnkuvat ja roolit olivat vaihtuneet ja ohjausryhmä oli käytännössä hajonnut. Tuloksia vastaanottamassa oli ainoastaan yksi projektin alkuperäisen ohjausryhmän jäsen. Myös Turun Ammattikorkeakoulun tutoropettaja vaihtui kehittämisprojektin alkuvaiheessa nykyiseen.

Yleensä prosessinkehityksessä, jossa monien eri tiedonkeruumenetelmien käyttö on lähes välttämätöntä, on mukana suuri joukko toimijoita. Kehittämisprojektin toteutukseen osallistui projektipäällikön lisäksi Suomen Punaisen Ristin monikulttuurisuus- ja nuorisotoiminnan kehittäjä, joka vastasi kyselyn

vastaanottajaryhmien määritelmän mukaisesta kokoamisesta Suomen Punaisen Ristin vapaaehtoistietokannasta sekä kyselyiden lähettämistä niin sähköpostitse kuin multimediatekstiviestinä. Kehittämisyhteistyöprojekti oli opinnäytteenä melko suuruus- ja laajuus- suuntainen, sillä prosessin eri vaiheiden kuvaaminen vaati useamman tiedonkeräämistavan käyttämistä ja kerätyn tiedon määrä oli suuri verrattuna yksinkertaisen tutkimuksen toteuttamiseen. Jatkossa tämän kaltaisia prosessikehittämisen projekteja kannattaisi toteuttaa yhdessä projektiryhmän kanssa tai kahden opiskelijan yhteisenä opinnäytteenä. Jälkikäteen arvioituna projekti oli aliresurssoitu jo suunnitelmavaiheessa. Koronapandemia muutti epäilemättä myös monien muiden projektien läpivientiä, joten aikataulun lipeämiseen ja projektin ohjausryhmän hajoamiseen ei olisi sen sijaan pystynyt riskianalyysillä tehokkaasti varautumaan.

11.2 Kehittämismenetelmän arviointi

Projektin kehittämismenetelmäksi valittu prosessin kuvaaminen on laajasti käytössä oleva kehittämismenetelmä terveydenhuollon alalla. Prosesseja kuvataan käytännössä lähes samalla menetelmällä, kuin tässä kehittämissuorituksessa kuvattiin, muun muassa laadun kehittämisen ja laatujohtamisen tarkoituksiin. Terveydenhuollon prosessien asetelma on usein samankaltainen, kuin vapaaehtoiseksi ilmoittautumisen prosessissa. Asiakkaan tarve/halu aloittaa prosessin, mutta prosessin etenemiseksi palvelun tuottajan on tarjottava asiantuntemuksensa kautta riittävästi tietoa ja sopivat tiedonkulkukanavat asiakkaalle, jotta prosessi etenee. Asiakkaan palvelupyynnön käsitellään yksiköissä määritellyllä tavalla, jonka jälkeen palvelu tarjotaan asiakkaalle. Kehittämissuorituksen kautta prosessien ylätasoinen samankaltaisuus kävi hyvin ilmi. Kehittämismenetelmän valinta oli suorituksessa onnistunut ja kenties antoi myös toimeksiantajalle uudenlaisen lähestymistavan tai työkalun toiminnan jatkokehittämiseen. Prosessikuvaamisen menetelmää voi hyvin suositella myös laajemmin käytettäväksi terveydenhuollon lisäksi järjestöpuolella.

Kehittämissuorituksen tulokset, jotka luovutettiin Suomen Punaiselle ristille touku- kuussa 2021, vastasivat toimeksiantajan tarpeita. Saatua palautetta koski erityisesti

sitä, miten käyttökelpoista tietoa kehittämisprojektin tuloksena järjestön käyttöön saatiin. Kuten edellä mainittiin, prosessikuvaksia käytetään välineinä prosessien ohjauksessa, päätöksenteon tukena ja toiminnan suunnittelun välineenä. Niillä tehdään näkyväksi myös prosessin toimijoiden hiljaista tietoa. Kehittämisprojektin tuotosta voi käyttää edellä kuvatuilla tavoilla Suomen Punaisen Ristin toiminnan kehittämisen välineenä.

Prosessikuvauksesta esiin johdettuja kehittämiskohteita ryhdyttiin järjestössä kehittämään kehittämisideoiden pohjalta jo heti tulosten luovuttamisen jälkeen. Muutokset koskevat Suomen Punaisen Ristin internetsivujen muokkaamista sellaisiksi, että uusien vapaaehtoisten on helpommin mahdollista löytää tietoa eri paikallisosastojen toiminnasta. Tämän seurauksena ilmoittautumisen yhteydessä tehtävä paikallisosaston valinta on mahdollista tehdä kohdennetusti tiettyyn ”so-pivaan” paikallisosastoon. Tiedon saanti ennen ilmoittautumisen tekemistä vähentää oletettavasti myös vapaaehtoistehtävään pääsemiseen kuluva-aikaa sekä paikallisosastoissa käytettävää aikaa, joka kuluu sellaisten ilmoittautumisten käsittelyyn, joita vastaavaa vapaaehtoistoimintaa paikallisosastoissa ei löydy. Tämän kaltainen ilmoittautumisprosessin kehittäminen hyödyntää sekä vapaaehtoiseksi ilmoittautuvaa että paikallisosastojen vapaaehtoisia prosessin hukan vähentyessä. Kehittämisprojektin tavoitteen voidaan katsoa siis täyttyneen, vaikka tutkimusergonomisesti moni asia oltaisiin voitu toteuttaa projektissa paremmin.

11.3 Kehittämisprojektin eettisyys ja tulosten luotettavuus

Kehittämisprojektin tiedonkeruuseen liittyvät eettiset kysymykset koskivat eri tiedonantajatahojen suhdetta toisiinsa, tiedonhankinnan luottamuksellisuutta sekä vastaajien anonymiteetin turvaamista. Kohdeorganisaation luonne vapaaehtoisjärjestönä oli huomioitava sekä projektisuunnittelussa, projektin läpiviennissä, että annettujen kehitysehdotusten suhteen. Projektin vaatima työmäärä pidettiin ajallisesti mahdollisimman pienenä niin projektin ohjausryhmän kuin paikallisosaston vapaaehtoisten osalta, sillä kehitysprojektiin käytetty aika oli pois muusta vapaaehtoistoiminnasta. Tämä varmistettiin suunnittelukokousten ja tulosten luovuttamisen kokouksen hyvällä valmistelulla ja tehokkaalla läpiviennillä.

Suunnittelukokousten asialistat käytiin läpi Powerpoint -esitysten avulla ja kouksia ennakoivalla ennakkomateriaalin lähettämällä, jolloin kehittämisprojektin rajausta ja päätöksentekoa varten oli valmiit toimintamallit. Paikallisosastokyselyn suunnittelussa huomioitiin se, että kyselyssä kysytään vain projektin kannalta olennaiset tiedot, mahdollisimman kompaktissa muodossa. Suurin osa kysymyksistä oli monivalintakysymyksiä, jonka lisäksi paikallisosastoilla oli mahdollisuus kommentoida kysymyksiä ja aihealueita avoimissa vastauskentissä. Tällä varmistettiin se, että paikallisosaston vapaaehtoisten tärkeimpinä pitämät, omaa toimintaa koskevat tiedot, saatiin kyselyn kautta julki ilman, että kysymyksiin vastaamiseen tarvitsisi käyttää paljon aikaa.

Prosessikuvauksesta nostettiin esiin keittämiskohteet sekä keittämisideat. Kehittämiskohteiden kuvaamisella määriteltiin prosessista ne kohdat, joihin saatujen vastausten perusteella olisi hyvä kohdentaa jatkossa kehittämistoimia. Kehittämiskohteisiin kohdistettavien kehittämistoimien määrittelyyn tarvitaan mahdollisesti jatkoselvityksiä tämän kehittämisprojektin lisäksi. Sen sijaan keittämisideoiden luonne pidettiin sellaisena, että ne saadaan toteutettua nykyisten toimintatapojen puitteissa, mahdollisimman pienin resurssein. Kehittämisprojekti tehtiin Suomen Punaisen Ristin keskustoimiston toimeksiannosta, joten kehittämisprojekti noudatti myös Suomen Punaisen Ristin eettisiä periaatteita.

12 Loppuluku

Tämän projektin aikana sain tutustua Suomen Punaisen Ristin vapaaehtoistoimintaan niin keskustuomiston nuorten toimintaa koordinoivien työntekijöiden kautta, kuin myös paikallisosaston vapaaehtoisten kautta. Järjestön kaikilla tasoilla oli huomattavissa voimakas motivaatio toiminnan kehittämiseen ja niin oman asiantuntemuksen kuin yhdessä toimimisen kautta. Suomen Punaisen Ristin vapaaehtoistoiminta näyttäytyi asialleen omistautuneiden ihmisten yhteisenä ponnistuksena saada apua toimitetuksi sitä kaipaaville.

Prosessikuvauksen tarkoituksena on nostaa esiin prosessin ongelma- tai riskikohdat. On kuitenkin selvää, että reaali maailmassa mikään prosessi ei toteudu ainoastaan prosessin kuvauksessa esiin tuotujen seikkojen mukaisesti. Vaikka vapaaehtoiseksi ilmoittautumisen prosessin tärkeimmiksi kehittämiskohteeksi nousi tiedonsaannin vaikeudet ennen ilmoittautumisen tekemistä, on vapaaehtoiseksi ilmoittautuvilla myös muita reittejä saada tietoa paikallisosaston vapaaehtoistoinnasta, kuin kyselyssä esiin nostetut. Oma Punainen Risti- järjestelmä on vain yksi tapa lisätä rekrytoida uusia vapaaehtoisia, monien muiden paikallisosastoissa käytössä olevien keinojen lisäksi.

Prosessin kehityskohteet koskevat spesifisti suurien kaupunkien ilmoittautumisprosesseja. Samoja kehityskohteita ei ole nostettavissa esiin Oma Punainen Risti- järjestelmästä koskien pienempiä paikkakuntia, joissa usein toimii yksi paikallisosasto. Kuitenkin suuri volyyymi vapaaehtoistyön tekemisessä ja mahdollisissa uusissa vapaaehtoisissa, on suurissa kaupungeissa. Tästä syystä suurien kaupunkien erityispiirteet eli se että monta paikallisosastoa toimii samassa kaupungissa, olisi hyvä ottaa yleisestikin järjestön tiedottamisessa huomioon.

Terveystieteidenhuollossa laajasti käytössä olevat kehittämismenetelmät, kuten prosessien kuvaamisen kautta tapahtuva kehittäminen, näyttää toimivan myös järjestöpuolen prosessien kehittämisessä. Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittajat ovat oman alansa asiantuntijoita, joilla on usein oman ammatillisen kokemuksensa ja koulutuksen kautta useita eri kehittämismenetelmiä

käytettävänä. Kokonaan toisen alaan yhdistettynä perinteisilläkin kehittämis-
menetelmillä saatetaan saada aikaan hedelmällisiä lopputuloksia.

Lähteet

AARP 2000. AARP survey on lifelong learning. Washington, DC: Author. Retrieved February 20, 2005. <https://www.aarp.org/personal-growth/life-long-learning/info-2000/aresearch-import-490.html> Viitattu 7.4.2020.

Amnå, E., Ekman, T. & Almgren, E. 2007, "The End of a Distinctive Model of Democracy? Country-diverse Orientations among Young Adult Scandinavians", *Scandinavian Political Studies*, vol. 30, no. 1, pp. 61-86.

Bryen, L.M. & Madden, K.M. 2006. Bounce-Back of Episodic Volunteers: What makes episodic volunteers return? Working Paper No. CPNS 32. Working Paper No. CPNS 32. Centre of Philanthropy and Nonprofit Studies Queensland University of Technology Brisbane, Australia

Carleton University 2021. Master of Philanthropy and Nonprofit Leadership. <https://carleton.ca/mpnl/>. Viitattu 14.11.2021.

Cnaan, R. A., Handy, F. 2005. Towards Understanding Episodic Volunteering. *Vrijwillige Inzet Onderzocht*. pp. 28 – 35

Gil-Lacruz, A.I., Marcuello-Servós, C. & Saz-Gil, M.I. 2016. Youth Volunteering in Countries in the European Union, *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, vol. 45, no. 5, pp. 971-991.

Grönlund, H. 2012. Volunteerism as a mirror of individuals and society: reflections from young adults in Finland, University of Helsinki.

Handy, F., Hustinx, L., Kang, C., Cnaan, R. A., Brudney, J. L., Haski-Leventhal, D., Holmes, K., Meijs, L.C.P.M., Pessi, A. B., Ranade, B., Yamauchi, N., Zrinscak, S. 2010. A cross-cultural examination of student volunteering: Is it all about résumé building? *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 39 (3), 498-523.

Heinänen, T., Jokiniemi, T 2020. Lean-ajattelu terveydenhuollon johtamisessa. https://researchportal.helsinki.fi/files/141288185/SLL2020_1224.pdf Viitattu 14.11.2021.

Hoikkala, T., Suurpää, L. 2005. Finnish youth cultural research and its relevance to youth policy. *Youth – Nordic Journal of Youth Research*. Vol 13(3): 285-312. SAGE Publications.

Hustinx, L., Lammertyn, F. 2003. "Collective and Reflexive Styles of Volunteering: A Sociological Modernization Perspective", *Voluntas: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, vol. 14, no. 2, pp. 167-187.

Hustinx, L. 2005. *Weakening Organizational Ties? A Classification of Styles of Volunteering in the Flemish Red Cross*. *Social Service Review* (December 2005). The University of Chicago.

Hustinx, L., Handy, F., Cnaan, R. 2010. Volunteering. In: Taylor R. (Eds.), *Third sector research* (pp. 73-89). New York: Springer. *Social and Cultural Origins of Motivations to Volunteer*

Hustinx, L., Handy, F., Cnaan R. A., Brudney, J. L., Pessi, A. B., Yamauchi, N. 2010. *Social and Cultural Origins of Motivations to Volunteer; A Comparison of University Students in Six Countries*. *International Sociology*, Vol. 25(3): 349 – 382. SAGE Publications.

Hyde, M.K., Dunn, J., Bax, C. & Chambers, S.K. 2016. Episodic Volunteering and Retention. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, vol. 45, no. 1, pp. 45-63.

Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunta JUTA 2012. JSH-suositukset 152. Prosessien kuvaaminen. <http://docs.jhs-suositukset.fi/jhs-suositukset/JHS152/JHS152.html> Viitattu 22.5.2020.

Vuorinen, M., Särkelä, R., Peltosalmi J. 2008. *Järjestöbarometri 2008*. Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto ry. Helsinki.

https://www.kansalaisyhteiskunta.fi/tietopalvelu/vapaaehtoistoiminta/kansalaisfoorumi.net/vapaaehtoistyön_arvo Viitattu 18.4.2020.

Kuvaja, S. 2011. *Järjestötoiminnan tietopalvelu – Vapaaehtoistoiminta – Vapaaehtoistyön arvo*. *Kansalaistoiminta.net-verkkolehti*.

Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä Kpedu 2020. *Lean – mitä lean on?* <https://www.kpedu.fi/old/kampanjat/lean/mit%C3%A4-on-lean> Viitattu 22.5.2020.

Laki Suomen Punaisesta Rivistä 238/200. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2000/20000238?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=laki%20suomen%20punaisesta%20ristist%C3%A4> Viitattu 14.11.2020.

Lauramaa, L. 2014. Prosessi- ja systeemimallinnus. Moniammatillinen yhteistyö lääkehuollossa. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea. <https://www.fimea.fi/haku?q=prosessi+ja+systeemimallinnus> Viitattu 22.5.2020.

Loyal, S 2003. The Sociology of Anthony Giddens, Pluto Press, London. Available from: ProQuest Ebook Central. [2 April 2020].

Macduff, N 2008, "Episodic volunteers....Fleeting Species?", The International Journal of Volunteer Administration, Volume XXV, Number 3. pp 89 – 93.

Marjovuori, A. 2014. Vapaaehtoistyön ytimessä: Järjestömuotoinen vapaaehtoistyö sosiaalisten representaatioiden näkökulmasta, University of Helsinki.

Meijs, L.C.P.M., Pessi, A. B., Ranade, B., Yamauchi, N., Zrinscak, S. 2010. A cross-cultural examination of student volunteering: Is it all about résumé building? Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly, 39 (3), 498-523.

Nylund, M & Yeung, AB (eds) 2005. *Vapaaehtoistoiminta: anti, arvot ja osallisuus*. Vastapaino, Tampere.

Pessi, A.B., Saari, J. 2008. "Hyvä tahto. Auttamisen asenteet ja rakenteet Suomessa" Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto ry. Helsinki. pp 80-87. Rochester, C.–Paine, A.–Howlett, S.–Zimmeck, M. (2010). Volunteering and

Rahkonen, J. 2018. Vapaaehtoistyön tekeminen Suomessa; Kansalaisareenan tutkimusraportti. Taloustutkimus 2018.

Rochester, C., Paine, A., Howlett, S., Zimmeck, M. 2010. Volunteering and Society in the 21st Century. Basingstone: Palgrave Macmillan.

Salamon, L. M., Sokolowsky, S. W. 2001. Volunteering in Cross-National Perspective: Evidence From 24 Countries. John Hopkins University

Sorri, H 2005. Elämän käänneet: arvojen ja identiteetin muutokset. Teoksessa Nylund, M & Yeung, AB (eds) 2005, *Vapaaehtoistoiminta: anti, arvot ja osallisuus*. Vastapaino, Tampere.

Suomen Punainen Risti 2017. Suomen Punaisen Ristin toimintalinjaus vuosille 2018–2020. https://rednet.punainenristi.fi/system/files/page/toimintalinjaus%202018-2020%20PPT_0.pdf Viitattu 14.1.2020.

Suomen Punainen Risti 2012. Punaisen Ristin organisaatio ja päätöksenteko. <https://rednet.punainenristi.fi/node/16816> Viitattu 14.1.2020.

Suomen Punainen Risti 2018. Oma Punainen Risti käyttöopas. https://rednet.punainenristi.fi/system/files/group/omaopas1_3.pdf . Viitattu 14.1.2020.

Suomen Punainen Risti 2020. RedNet – Suomen Punaisen Ristin sivusto vapaaehtoisille. <https://rednet.punainenristi.fi/> Viitattu 14.1.2020.

Suomen Punainen Risti 2021. Suomen Punaisen Ristin internetsivu. www.punainenristi.fi Viitattu 14.11.2021.

Tasavallan presidentin asetus Suomen Punaisesta Rististä 827/2017. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2017/20170827> Viitattu 14.11.2020.

Tietoarkisto 2020. Tunnisteellisuus ja anonymisointi. [Tunnisteellisuus ja anonymisointi - Tietoarkisto \(tuni.fi\)](https://tietoarkisto.tuni.fi) Viitattu 4.11.2020.

Tilastokeskus 2018. Suomen virallinen tilasto (SVT): Vapaa-ajan osallistuminen [verkojulkaisu]. Liitetaulukko 4. Tehnyt vapaaehtoistyötä 12 kuukauden aikana, 15 vuotta täyttäneet (2017) %. Helsinki. http://www.stat.fi/til/vpa/2017/vpa_2017_2018-08-30_tau_004_fi.html Viitattu 13.4.2020.

University of Kent 2021. Philanthropic Studies. <https://www.kent.ac.uk/> Viitattu 14.11.2021.

UNV (2018), *State of the World's Volunteerism Report 2018: The Thread that Binds - Volunteerism and Community Resilience*, UN, New York, <https://doi.org/10.18356/264258e9-en>.

Valtioneuvoston kanslia 2015. Ratkaisujen suomi, Pääministeri Juha Sipilän hallituksen strateginen ohjelma. Hallituksen julkaisuja 10/2015. Helsinki 2015.

Valtioneuvoston kanslia 2019. Osallistava ja osaava Suomi – sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä yhteiskunta. Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelma 10.12.2019. Valtioneuvoston julkaisuja 2019:31. Helsinki 2019.

Yeung AB 2005. Vapaaehtoistoiminnan timantti – miten mallintaa motivaatiota? Teoksessa Nylund, M & Yeung, AB (eds) 2005, *Vapaaehtoistoiminta: anti, arvot ja osallisuus*. Vastapaino, Tampere.

Yeung AB. 2004. The Octagon Model of Volunteer Motivation: Results of a Phenomenological Analysis", *Voluntas: International Journal of Voluntary and Non-profit Organizations*, vol. 15, no. 1, pp. 21-46.

Yeung, AB 2002. *Vapaaehtoistoiminta osana kansalaisyhteiskuntaa - ihanteita vai todellisuutta? tutkimus suomalaisten asennoitumisesta ja osallistumisesta vapaaehtoistoimintaan*. Sosiaali- ja terveysjärjestöjen yhteistyöyhdistys YTY, Helsinki.

Liite 1. Vapaaehtoisikyselyn saatekirjeet ja kyselylomake

Sähköpostilla lähetettyjen kyselylomakkeiden saatekirje:

Hei,

pyytäisimme sinua ystävällisesti vastaamaan lyhyeen sähköiseen kyselyyn, joka koskee vapaaehtoiseksi ilmoittautumistasi Oman Punainen Risti -järjestelmässä. Kyselyyn vastaaminen kestää noin 5 minuuttia. Keräämme 18-29-vuotiailta kokemustietoa siitä, miten he ovat päässeet ilmoittautumisen jälkeen kiinni konkreettiseen vapaaehtoistyöhön.

Kysely on osa Suomen Punaiselle Ristille tehtävää Sosiaali- ja terveysalan kehittämisen ja johtamisen opinnäytetyötä (YAMK), jolla kartoitetaan nuorten aikuisten odotuksia ja kokemuksia koskien vapaaehtoistoimintaa ja sen aloittamista.

Sähköisen kyselyn lisäksi etsimme vastaajia edellä mainitun opinnäytetyön osana tehtäviin syventäviin haastatteluihin. Noin 30 minuuttia kestävien haastattelujen tarkoituksena on kartoittaa, pääsivätkö halukkaat mukaan vapaaehtoistoimintaan ja vastasiko toiminta heidän odotuksiaan. Haastattelut tehdään puhelimitse tai etäyhteydellä.

Kyselystä ja haastattelusta saatavia tietoja käytetään Suomen Punaisen Ristin sisäiseen kehitykseen. Kyselyssä ja haastatteluissa kerättävät tiedot anonymisoidaan, eikä kerättyjä tietoja pysty liittämään yksittäiseen vastaajaan. Saatuja anonymisoituja vastauksia voidaan käyttää sitaatteina Suomen Punaisen Ristin tiedottamisessa.

Voit vastata alla olevan linkin kautta kyselyyn ja halutessasi ilmoittautua syventävään haastatteluun. Osallistu myös halutessasi Suomen Punaisen Ristin ensiapulaukkujen (5kpl) arvontaan!

(linkki kyselylomakkeeseen)

Ystävällisin terveisin Laura Sinisalo

[laura.sinisalo\(at\)edu.turkuamk.fi](mailto:laura.sinisalo(at)edu.turkuamk.fi)

Tekstiviestillä lähetetty saatekirje ja linkki kyselyyn:

Vastaa Suomen Punaisen Ristin kyselyyn ja voita!

Vastausaika on n. 3min. Keräämme uusilta vapaaehtoisilta tietoa siitä, miten ilmoittautuminen vapaaehtoiseksi toimii.

Vastaa kyselyyn tästä (linkki kyselylomakkeeseen)

Kysely on osa Suomen Punaisen Ristille tehtävää sosiaali- ja terveydenalan opinnäytetyötä (YAMK). Kerättyä tietoa käytetään järjestön sisäiseen kehitykseen. Vastaukset anonymisoidaan, eikä niitä pysty liittämään yksittäiseen vastaajaan. Voit ilmoittautua myös syventävään haastatteluun sekä osallistua halutessasi EA-laukkujen arvontaan (5kpl). Kiitos vastauksestasi!

Hyvä Suomen Punaisen Ristin vapaaehtoiseksi ilmoittautunut! 🎉

Vastaa lyhyeen kyselyyn, jonka jälkeen voit myös halutessasi ilmoittaa kiinnostukseksi haastatteluun osallistumiseen sekä osallistua Suomen Punaisen Ristin ensiapulaukkujen (5kpl) arvontaan!

1. Vaitse vaihtoehdot, jotka pitävät sinun kohdallasi paikkansa

- Olen ollut Suomen Punaisen Ristin vapaaehtoinen jo pidempään, mutta loin nyt profiilin Oma Punainen Risti-järjestelmään
- Ilmoittauduin Suomen Punaisen Ristin vapaaehtoiseksi, koska etsin uutta vapaaehtoistehtävää itselleni

2. Tämän hetkinen kiinnostus Suomen Punaisen Ristin vapaaehtoistyötä kohtaan

- Olen edelleen kiinnostunut ja toiminnassa mukana
- Olen edelleen kiinnostunut vapaaehtoisena toimimisesta, mutta en ole vielä päässyt toimintaan mukaan
- Tilanteeni muuttui ja vapaaehtoistoiminta ei ole tällä hetkellä mahdollista
- Löysin muuta kuin Punaisen Ristin vapaaehtoistoimintaa, johon pääsin mukaan ketterämmin

3. Vapaaehtoiseksi ilmoittautumisen jälkeen 📝

- Olen jo päässyt mukaan vapaaehtoistehtävään
- Vapaaehtoistehtävään johtava prosessi on vielä kesken (esimerkiksi koulutus vasta tulossa)
- Minuun ei ole otettu yhteyttä Suomen Punaisesta Rististä
-

Liite 1

4. Mikä sai sinut lähtemään mukaan Suomen Punaisen Ristin vapaaehtoistoimintaan?

- Halusin käyttää vapaa-aikaani johonkin hyödylliseen
- Kaverit tai tutut pysyivät mukaan toimintaan
- Uutisointi jonkun apua tarvitsevan ihmisryhmän hädästä
- Somessa esiin nousut jonkin ihmisryhmän avuntarve
- Halusin jotain uutta, erilaista tekemistä
- Halusin tehdä oman osani muiden auttamiseksi
-

5. Mistä sait tietoa Suomen Punaisen Ristin vapaaehtoistoiminnasta ennen kuin ilmoitduit vapaaehtoiseksi Omassa? [\[5\]](#)

- Ystäviä, tutuilta
- Suomen Punaisen Ristin internetsivuilta (www.spr.fi)
- Jonkin paikallisosaston RedNet-sivuilta
- Suomen Punaisen Ristin Facebook, Twitter tai vastaavalta tililtä
- En saanut tietoa vapaaehtoistoiminnasta ennen ilmoittautumista
-

6. Mistä sait tietoa oman paikallisosastosi vapaaehtoistoiminnasta ennen kuin ilmoitduit vapaaehtoiseksi Omassa?

- Ystäviä, tutuilta
- Suomen Punaisen Ristin internetsivuilta (www.spr.fi)
- Paikallisosaston RedNet-sivuilta
- Paikallisosaston Facebook, Twitter tai vastaavalta tililtä
- En saanut tietoa paikallisosaston vapaaehtoistoiminnasta ennen ilmoittautumista
-

Liite 1

7. Minkä aihealueen tai ihmisryhmän parissa haluaisit tehdä vapaaehtoistyötä (esim. yksinäisyyden vähentäminen, ympäristöasiat, lapset- ja nuoret, ikäihmiset)

Kirjoita vastaus

8. Oletko päässyt tekemään vapaaehtoistyötä kyseisen aihealueen/ihmisryhmän parissa

- Kyllä
- En
- Osittain

9. Miten sinun mielestäni voisimme Punaisessa Ristissä kehittää vapaaehtoistoimintaan mukaan pääsyä helpommaksi?

Kirjoita vastaus

10. Kiitos vastauksistasi! Rastita vielä alla olevat vaihtoehdot, jos haluat osallistua EA-laukkujen arvontaan tai ilmoittaa mahdollisen kiinnostuksesi haastatteluun osallistumiseen.

- Haluan osallistua arvontaan, jossa palkintona on viisi Suomen Punaisen Ristin ensiapulaukkua. Voittajille ilmoitetaan toukokuussa 2020.
- Olen kiinnostunut kuulemaan lisää noin 30 min. kestävästä syventävästä haastattelun tarkoituksesta ja mahdollisesti osallistumaan siihen.
- En halua osallistua haastatteluun, enkä arvontaan.

11. Lisää alla olevaan kenttään sähköpostiosoitteesi tai puhelinnumerosi yhteydenottoa varten, mikäli osallistut arvontaan tai haluat kuulla lisää syventävistä haastatteluista

Kirjoita vastaus

Lähetä

Liite 2. Paikallisosastokyselyn saatekirje ja kyselylomake

Hei,

teen keskustoimiston toimeksiannosta opinnäytetyötä (YAMK) koskien sitä, miten 18-29-vuotiaat nuoret pääsevät mukaan vapaaehtoismintaan Helsingin eri paikallisosastoissa. Tarkoituksena on kartoittaa nuorten kokemuksia siitä, miten Oma Punainen Risti- järjestelmän kautta vapaaehtoiseksi ilmoittautuminen ja konkreettiseen vapaaehtoismintaan mukaan pääseminen sujui sekä paikallisosastojen kokemuksia siitä, miten Oma Punainen Risti- järjestelmä toimii ilmoittautumisia käsittelevien henkilöiden näkökulmasta.

Kyselyn vastaukset anonymisoidaan eikä yksittäisiä vastauksia pysty liittämään tiettyyn paikallisosastoon. Vastauksia käsittelee vain allekirjoittanut, eikä Suomen Punaisen Ristin työntekijät. Anonymisoituja vastauksia käytetään osana opinnäytetyötä sekä Suomen Punaisen Ristin sisäisessä kehitystyössä. Vastaustenne avulla kuvataan eri paikallisosastoissa hyväksi havaittuja toimintatapoja sekä nuorten esittämiä kehittämissideita, joiden avulla vapaaehtoistyöhön pääsemistä voisi entisestään sujuvoittaa.

Olkaa ystävällisiä ja vastatkaa kyselyyn ja/tai delegoikaa kysely asiaan sopivalle henkilölle paikallisosastossanne. Kiitos paljon vastauksistanne jo etukäteen!

Linkki kyselyyn:

https://forms.office.com/Pages/ResponsePage.aspx?id=hrwvq_ISOEuyYsV3WYLiQZv6WaFOXjpDtRONAsWnGjBUM05VUVkwT1HJQVE4UE9UVTBVMFUwTVdMVI4u

ystävällisin terveisin
Laura Sinisalo

Vastaa mielelläni kaikkiin tarkentaviin kysymyksiin sähköpostitse/puhelimitse/viestillä
laura.sinisalo@edu.turkuamk.fi
Sosiaali- ja terveysalan kehittäminen ja johtaminen (YAMK), Turun ammattikorkeakoulu

Kysely Helsingin paikallisosastoille uusien vapaaehtoisten rekrytoimisprosessista

ja erityisesti Oma Punainen Risti -järjestelmän toimivuudesta kyseisissä tehtävissä.

1. Paikallisosaston nimi *

Kirjoita vastaus

2. Onko paikallisosastollanne määrätyt henkilöt, jotka seuraavat ilmoituksia OMA:n kautta ilmoittautuneista uusista vapaaehtoisista?

KYLLÄ

EI

3. Kuinka monta henkilöä tätä työtä tekee?

Kirjoita vastaus

4. Kuinka usein ilmoittautumiset yleensä tarkastetaan (päivässä, viikossa, kuukaudessa)?

Kirjoita vastaus

5. Kuinka nopeasti ilmoittautuneisiin yleensä otetaan yhteyttä saatuaan ilmoituksen OMA:sta?

Kirjoita vastaus

6. Millä tavalla ilmoittautuneisiin otetaan yleensä yhteyttä saatuaan ilmoituksen Oma:sta?

Kirjoita vastaus

7. Mitä toimenpiteitä on tehty, ennen kuin ilmoittautunut kirjataan kontaktoiduksi OMA:ssa (esim. lähetetty sähköpostia, puhelinkeskustelu, henkilö tavattu...)?

Kirjoita vastaus

8. Kommentteja kysymyksistä tai muusta edelliseen aihealueeseen liittyvästä...

Kirjoita vastaus

Liite 2

9. Arvioi, kuinka paljon uusia vapaaehtoiseksi haluavia henkilöitä paikallisosastoonne tuli kuluneen vuoden aikana (esim. vapaaehtoista kuukaudessa)?

Kirjoita vastaus

10. Arvioi, kuinka suuri osuus näistä uusista vapaaehtoisista on sellaisia, joiden ensisijainen tiedonlähde on internet ja vapaaehtoiseksi ilmoittautuminen tapahtuu Oman kautta?

Eli siis sellaisia uusia vapaaehtoisia, joita ei ole saatu mukaan toimintaan ystävien tai tuttujen kautta tai muilla perinteisemmällä tavalla

Kirjoita vastaus

11. Kuinka paljon arvionne mukaan uusia vapaaehtoisia, jotka pääsevät pysyvämmiin mukaan paikallisosastonne toimintaan, tulee edellä mainitun internet ja oma-ilmoittautumisen kautta?

- Alle 10%
- 10-25%
- 25-50%
- 50-75%
- yli 75%

Liite 2

12. Kommentteja edellisistä kysymyksistä tai muusta edelliseen aihealueeseen liittyvää...

Kirjoita vastaus

13. Mikäli ilmoittautuneen OMA:ssa kertomat kiinnostuksen kohteet eivät sovi mihinkään paikallisosastonne vapaaehtoistoimintaan, mitä tapahtuu? Valitse sopiva vaihtoehto *

- Ilmoittautuneeseen ei oteta yhteyttä, koska ei ole tarjota sopivaa toimintaa
- Ilmoittautuneeseen otetaan yhteyttä ja kerrotaan, että ikävä kyllä hänen kiinnostuksen kohteitaan vastaavaa toimintaa ei ole tällä hetkellä saatavilla.
- Ilmoittautuneeseen otetaan yhteyttä ja kerrotaan, että osastolla ei ole kiinnostuksen kohteita vastaavaa toimintaa, mutta kannattaa ottaa yhteyttä toiseen Helsingin paikallisosastoon, josta kyseistä toimintaa löytyy.
- Siirretään vapaaehtoisen ilmoittautuminen suoraan toiselle paikallisosastolle
- Yritetään saada ilmoittautunut kiinnostumaan oman paikallisosaston jostain sopivasta toiminnasta, vaikka alkuperäinen kiinnostuksen kohde on ollut jokin muu.
- Aina löytyy valittuja kiinnostuksen kohteita vastaavaa toimintaa

14. Millä tavoin yhteydenoton tekevä paikallisosaston vapaaehtoinen saa tietoa siitä, missä paikallisosastossa kyseiselle henkilölle sopivaa toimintaa on? Etsitäänkö osasto valmiiksi ilmoittautuneelle ?

Kirjoita vastaus

15. Miten ilmoittautuminen siirretään toiselle paikallisosastolle?

Kirjoita vastaus

16. Pystyykö omien toimintamuotojen esittelyllä yleensä saamaan ilmoittautuneen kiinnostumaan oman paikallisosaston toiminnasta, vaikka kiinnostuksen kohteet olisivat alun perin muunlaiset?

Kirjoita vastaus

Liite 2

17. Mikäli OMA:ssa vapaaehtoiseksi ilmoittautuneelle ei osaston toiminnasta löydy sopivaa toimintaa, millaista vapaaehtoistyötä toivottiin/ toivotaan usein?

Kirjoita vastaus:

18. Onko toiveissa eroja eri ikäryhmien välillä?

Kirjoita vastaus:

19. Minkälaiseen vapaaehtoistyöhön paikallisosastossanne tarvittaisiin erityisesti uusia vapaaehtoisia (esim. ystävätoimintaan, Läksyhelpeihin...)

Kirjoita vastaus:

20. Millaisessa vapaaehtoistoiminnassa paikallisosastossanne on enemmän uusia tulijoita, kuin toimintaan pystytään ottamaan mukaan (esim. ystävätoiminta, Läksyhelit)?

Kirjoita vastaus:

21. Missä kohdassa prosessia olette kokemuksenne peruseella huomanneet olevan haasteita uusien vapaaehtoisten mukaan saamisen kannalta *

- Tiedon saaminen toiminnasta ennen vapaaehtoiseksi ilmoittautumista
- Oma-ilmoittautumisten käsittelyssä
- Riittävän koulutuksen hankkimisessa ennen vapaaehtoistoiminnan aloittamista
- Sopivan vapaaehtoistoimintamuodon löytämisessä uudelle vapaaehtoiselle
- Muissa asioissa

Liite 2

22. Minkälaisia haasteita olette huomioineet edellä mainituissa asioissa?

Kirjoita vastaus:

23. Minkälaisia hyviä käytäntöjä paikallisosastossanne on kehitetty uusien vapaaehtoisten mukaan saamiseksi?

Kirjoita vastaus:

24. Mitä ei ainakaan kannata tehdä, mikäli toivoo uusia vapaaehtoisia omaan paikallisosastoon?

Kirjoita vastaus:

25. Miten uusien ihmisten mukaan saaminen voitaisiin tehdä vähemmän kuormittavaksi rekrytointia tekevien paikallisosaston vapaaehtoisten osalta? Mitä pitäisi kehittää?

Kiitos paljon vastauksistanne!

Kirjoita vastaus:

Vapaaehtoiseksi ilmoittautumisen prosessi – vuokaavio

